

בבלי ירושלמי תוספתא

חוברת שבועית ללימוד בי"ת
ביחד עם **תכשיטי הבית**
פרק נ"ך ליום

בעידודו של מו"ר הרח"ץ שליט"א

פרשת
כי תצא
ה' י"א אלול תשפ"ד

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב – עיר השמחה

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'
או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה
של כ"ק אדמו"ר עט"ר
מוהרא"ש
ר' אליעזר שלמה בן
ר' מנחם זאב זי"ע

לזכות מורנו ורבנו הרה"צ
ר' יצחק שמואל אהרן לעזער
שליט"א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה הקדושה מתוך
בריאות איתנה ונחת מכל יצ"ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של
רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה
ולזכות
רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

טוֹב לוֹמַר לִפְנֵי הַלְמוּד :
הַלְמוּד בָּבְלִי, יְרוּשַׁלְמִי, תּוֹסֶפְתָּא וּנְבִיאִים כְּתוּבִים יִהְיֶה לְעִלּוּי
הַשְׁכִינָה הַקְדוֹשָׁה וּלְהָקֵל צַעֲרָהּ, לְעִלּוּי כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
שֶׁנִּפְטְרוּ מִן הָעוֹלָם, גְּאֻלָּה, יְשׁוּעָה, רְפוּאָה וְהַצָּלָחָה לְכֻלָּל
נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּרוּחָנִיוּת וּבְגַשְׁמִיוּת, גִּלּוּי מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ בְּרַחֲמִים
וּבְנִין בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

קְנִינְיָא עם לְיוֶתָן, שְׁנֵאֲמַר: "הֲתִמְשֹׁךְ לִוְיָתָן בְּחַכָּה וּבְחֶבֶל תַּשְׁקִיעַ לְשֹׁנוֹ", וְאִלְמָלֵא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹזְרוֹ אֵין יָכוֹל לוֹ, שְׁנֵאֲמַר: "הֲעָשׂוֹ יַגִּישׁ חַרְבּוֹ". כִּי אָתָא רַב דִּימִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: בְּשָׁעָה שֶׁלּוֹוְתָן רָעֵב - מוֹצִיא הֶבֶל מִפִּיו וּמְרַתִּיחַ כָּל מֵימוֹת שֶׁבְּמְצוּלָה, שְׁנֵאֲמַר: "יַרְתִּיחַ כַּסִּיר מְצוּלָה"; וְאִלְמָלֵא מַכְנִיס רֹאשׁוֹ לְגַן עֵדֶן - אֵין כָּל בְּרִיָּה יְכוֹלָה לַעֲמוֹד בְּרֵיחוֹ, שְׁנֵאֲמַר: "יָם יָשִׂם כַּמֶּרְקָחָה"; וּבְשָׁעָה שֶׁצָּמָא - עוֹשֶׂה תְּלָמִים תְּלָמִים בַּיָּם, שְׁנֵאֲמַר: "אַחֲרָיו יָאִיר נָתִיב". אָמַר רַב אַחָא בַּר יַעֲקֹב: אֵין תְּהוֹם חוֹזֵר לְאֵיתָנוֹ עַד שִׁבְעִים שָׁנָה, שְׁנֵאֲמַר: "יְחַשֵּׁב תְּהוֹם לְשֵׂיבָה", וְאֵין שֵׂיבָה פְּחוּתָה מִשִּׁבְעִים. אָמַר רַבָּה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: עָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת סְעוּדָה לַצַּדִּיקִים מִבְּשָׂרוֹ שֶׁל לִוְיָתָן, שְׁנֵאֲמַר: "יִכְרוּ עָלָיו חַבָּרִים", וְאֵין כָּרָה אֶלָּא סְעוּדָה, שְׁנֵאֲמַר: "וַיִּכְרֶה לָהֶם כָּרָה גְּדוֹלָה וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ", וְאֵין חַבָּרִים אֶלָּא תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, שְׁנֵאֲמַר: "הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ הַשְׁמִיעֵנִי"; וְהַשְׁאָר מְחֻלָּקִין אוֹתוֹ וְעוֹשִׂין בּוֹ סְחוֹרָה בְּשׁוּקֵי יְרוּשָׁלַיִם, שְׁנֵאֲמַר: "יְחֻצוּהוּ בֵּין כְּנַעֲנִים", וְאֵין כְּנַעֲנִים אֶלָּא תַּגָּרִים, שְׁנֵאֲמַר: "כְּנַעַן בְּיָדוֹ מֹאזְנֵי מִרְמָה לַעֲשֹׁק אָהֵב". וְאִי בָּעֵית אֵימָא, מֵהָכָא: "אֲשֶׁר סֹחֲרֶיהָ שָׂרִים כְּנַעֲנֶיהָ נִכְבְּדֵי אָרֶץ". וְאָמַר רַבָּה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: עָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת סוּכָּה לַצַּדִּיקִים מֵעוֹרוֹ שֶׁל לִוְיָתָן, שְׁנֵאֲמַר: "הַתְמַלֵּא בַשְּׂכוֹת עוֹרוֹ", וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר: "וְיָשְׁתוּ". וְאֵין חַבָּרִים אֶלָּא תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, שְׁנֵאֲמַר: "וּבְצִלְצַל דָּגִים רֹאשׁוֹ", וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר: "וְצִלְצַל". לֹא

טפף גינאות — פירוש: גינות שוות שבבוויות בנין שוה, שאין תוספת ומגרעת בזה ובזה, כמו "הלוך וטפוף תלכנה" (ישעיה ג), וכמו (יומא מח, א): מדה לא מחוקה ולא גדושה שנקראת טפופה.

קפל מגדלין — קפל הן עמודין שוין למגדלין ובנין גבוה, כדאמר באגדת ויקרא: קפלאות של ברזל, מה עמודים קפלאות מלמעלה ובסיסאות מלמטה והן באמצע, כך פרשיות נדרשות לפניהם ולאחריהם.

אחזה בטלפה — פירש רבינו יצחק בן אשר: דמסירה בעינן מיד ליד. ומיהתי ראיה מפרק קמא דבבא מציעא (ח, ב) דאמר: מאי לשון מסירה — כאדם שמוסר דבר לחבירו. ואמר נמי התם: מסירה מחבירו קנה, במציאה ובנכסי הגר לא קנה, דמאן מסר ליה למיקני? משמע דבעינן מסירה מיד ליד. ואין נראה, דהא קתני "אחזה בטלפה" — משמע דבעצמו — אחזה. ורבינו שמואל פירש נמי "אחזה בטלפה" — במצות המוכר. ועוד, דאמר לקמן גבי מסירה: כל הימא דאמר ליה "לך חזק וקני" הוי כולי עלמא לא פליגי דקנה. ואי בעינן מסירה מיד ליד — לא הוה ליה למימר "לך חזק וקני", אלא "את חזק וקני". והאי דאמר בבבא מציעא (שם): כאדם המוסר דבר לחבירו — היינו שאומר לו "לך חזק וקני". והא דאמר: במציאה ובנכסי הגר מאן מסר ליה — היינו: מי יאמר לו "לך חזק וקני", דליקני באחזקה בעלמא.

אף על גב דעקרה יד ורגל בדוכתה קיימא — ואם תאמר: אמאי נקט "מלא קומתה", כיון דסני בעקירת שתי ידים ושתי רגלים? וי"ש לומר: דעקירת ידיה ורגליה קרי "מלא קומתה".

חסורי

1 וקנבתי מיתה — והיינו "תופיר" — הקבר שהוא חלול כמו תוף. **נקראו על שמו** — שיהא
2 שמם ה'. **אל תקרי** — ה' שָׁמָה, אלא ה' שְׁמָה. **לומר לפניהם** — מלאכים יאמרו. **שמע**
3 **מינה** — מדקמדמי עיבא להעלאת ירושלים, דהוי עיבא תלתא פרסי. **מידלי** — מארעא.
4 **לטוד את ירושלים** — לעשותה קטנה. **פרזות תשב ירושלים** — מה פרזות הללו אין לחן
5 שיעור בבנין ישובן, אלא כמה שהרוצין בונין —
6 אף ירושלים כן. **אמר ריש לקיש** — ירושלים
7 דהויא תלתא פרסי, עתיד הקדוש ברוך הוא
8 להוסיף בה מגדלים באלף פעמים בחשבון קפל,
9 וגינאות באלף פעמים טפף, כל הני גימטריאות
10 הן. והאי דהאריך בסימנין כי האי גוונא — היינו
11 משום דלשון הגון הוא בעירם בלא חשבון, ויסד
12 החשבון בתיבה המתפעלת. **אלף ושני שי"ן** —
13 שנים ואלף פעמים בחשבון בגימטריא שי"ן.
14 **ליציי"** — גימטריא הוא. **מוטפראות** — קטנים
15 מבירניות. **הכי גרסינן: מאה שמונים אלף**
16 **שוקים של מובריי ציץ קדירה** — מין מאכל.
17 **שלש ושלשים פעמים** — פשטיה דקרא מיירי
18 בתאים, והכא יתורא דתיבי "פעמים" קדריש,
19 דמשמע: שלש ירושלים, ובכל אחת שלשים
20 פעמים זו למעלה מזו. אי נמי: "פעמים" —
21 אשלש קאי, והכי קאמר: שלש פעמים זה על
22 גבי זה בשלשים. **אם ירושלים** — דלעולם הבא
23 גדולה באורך כשלש ירושלים שהיתה כבר. **כל**
24 **אחת ואחת יהו בה** — בכל בית ובית, שלשים
25 מדורות למעלה, זה על גב זה. **איתמר ספינה** —
26 מאימתי תהא קנויה ללוקח שלא יוכל מוכר
27 לחזור בו. דהא במטלטלין אין מעות קונות, אלא
28 משיכה, או רשותו. **כל שהוא** — טפח או חצי
29 טפח. **עד שישתוך את כולה** — שיבא סוף
30 הספינה במקום שהיה ראשה עומד, דהיינו
31 שעקרה כולה חוץ למקומה. **ביצד** — בהמה
32 גסה נקנית במסירה. (דתנן בפרק ראשון דקדושין
33 (בה, ב): בהמה גסה נקנית במסירה) והדקה
34 במשיכה. וסברא בעלמא הוא, דהא אורחה
35 בהכי והא אורחה בהכי. **אחוז** — הלוקח.
36 **בטלפה** — ברגלה, במצות המוכר. **ובשליך** —
37 אמתחת, וקשור לבהמה. ואף על פי שלא הזיזה
38 ממקומה — קנאה. **כיצד** — דקה נקנית
39 במשיכה. יד ורגל — היינו משיכה כל שהוא,
40 כרב. **טלא קופתה** — דהיינו עקירת ארבע
41 רגליה. **ברזבה קיימא** — גוף הבהמה לא זזה
42 ממקומה, שהרי נשען על אידך יד ורגל שלא
43 עקרה. **נידה בולה** — גם ראשה השני נמשך
44 ממקום שהיה שם. **אידך** — יד ורגל נמי למיעקר
45 קיימי, וכמי שהזיא עוקרת רמי. והיכא דעקרה
46 ארבעתן — היינו עקירת כולה חוץ למקומה,
47 אבל ספינה, דכי עקר לה משהו לא ממילא
48 מיעקר בולה ממקומה, הלכך אי משיך לה בולה
49 — קני, ואי לא — לא. **ליימא** — רב ושמואל כתני
50 תנאי דלקמן. **ואותיות** — שטר חוב, שמוכרו או
51 נותנו לחבירו כדי לקנות את השטר ואת החוב
52 שכתוב בו — קני ליה במשיכה, כשיכא לידיה.
53 שימסור לו המוכר.

ובשטר

וְקָנָסְתֵּי מִיתָה עַל אָדָם הָרִאשׁוֹן. מַאי "וְעַל מַקָּרָאָה"? אָמַר רַבָּה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לֹא כְּיִרוּשָׁלַיִם שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל עוֹלָם הַבָּא, יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה - כָּל הָרוֹצֶה לַעֲלוֹת עוֹלֶה, שֶׁל עוֹלָם הַבָּא - אֵין עוֹלִין אֶלָּא הַמְזוּמָּנִין לָהּ. וְאָמַר רַבָּה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: עָתִידִין צַדִּיקִים שֶׁנִּקְרָאִין עַל שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר: "כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עָשִׂיתִיו". וְאָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָנִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: שָׁלֹשָׁה נִקְרְאוּ עַל שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְאֵלּוּ הֵן: צַדִּיקִים, וּמָשִׁיחַ, וִירוּשָׁלַיִם. צַדִּיקִים - דִּכְתִיב: "וְזֶה שְׁמוֹ אֲשֶׁר יִקְרְאוֹ ה' צִדְקֵנוּ". יְרוּשָׁלַיִם - דִּכְתִיב: "סָבִיב שְׁמֹנָה עָשָׂר אֶלֶף וְשֵׁם הָעִיר מִיּוֹם ה' שָׁמָּה" אַל תִּקְרֵי "שָׁמָּה" אֶלָּא: שְׁמָהּ. אָמַר רַבִּי אַלְעָזָר: עָתִידִין צַדִּיקִים שֶׁאוֹמְרִים לִפְנֵיהֶן "קָדוֹשׁ", בָּרוּךְ שֶׁאוֹמְרִים לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַיִם קָדוֹשׁ יֵאָמֶר לוֹ". וְאָמַר רַבָּה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: עָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַגְבִּיהַּ אֶת יְרוּשָׁלַיִם שֶׁלֹּשׁ פַּרְסָאוֹת לְמַעֲלָה, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְרָאֲמָה וְיָשְׁבָה תַחְתֶּיהָ", מַאי "תַחְתֶּיהָ" - כְּתַחְתֶּיהָ. וּמַאי

דְּהַאי תַּחְתֶּיהָ תִּלְתָּא פַּרְסֵי הָוְיָא? אָמַר רַבָּה, אָמַר לִי הַהוּא סָבָא: לְדִידִי חֲזִי לִי יְרוּשָׁלַיִם קַמֵּיתָא, וְתִלְתָּא פַּרְסֵי הָוְיָא. וְשָׁמְעָה הָאמַר: יֵשׁ צַעַר לָעֲלוֹת? תַּלְמוּד לוֹמַר: "מִי אֵלֶּה כָּעָב תָּעוּפֶינָה וְכַיּוֹנִים אֶל אֲרֻבֹּתֵיהֶם". אָמַר רַב פָּפָּא, שְׁמַע מִינַּהּ: דְּאִי עֵיבָא - תִּלְתָּא פַּרְסֵי מִידְלֵי. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא בַּר פָּפָּא: בְּקֵשׁ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַתַּ אֶת יְרוּשָׁלַיִם בְּמִדָּה, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְאָמַר אָנָה אֲתָה הֹלֵךְ וַיֹּאמֶר אֵלַי לִמֹּד אֶת יְרוּשָׁלַם לִרְאוֹת כַּמָּה רָחְבָהּ וְכַמָּה אָרְכָהּ". אָמְרוּ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הֲרֵבֵה כְּרָכִים בָּרְאתָ בְּעוֹלָמֶךָ שֶׁל אוּמּוֹת הָעוֹלָם - וְלֹא נָתַתָּ מִדַּת אַרְכָּן וּמִדַּת רָחְבָּן, יְרוּשָׁלַיִם שֶׁשִּׁמְּךָ בְּתוֹכָהּ, וּמִקְדָּשְׁךָ בְּתוֹכָהּ, וְצַדִּיקִים בְּתוֹכָהּ - אַתָּה נוֹתֵן בָּהּ מִדָּה? מִיָּד: "וַיֹּאמֶר אֵלָו רֹץ דַּבֵּר אֶל הַנַּעַר הַלָּז לֵאמֹר פְּרָזוֹת תֵּשֵׁב יְרוּשָׁלַם מֵרֹב אָדָם וּבְהֵמָה בְּתוֹכָהּ". אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: עָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהוֹסִיף עַל יְרוּשָׁלַיִם אֶלֶף טִפַּח גִּינּוֹאוֹת, אֶלֶף קָפֶל מִגְדָּלִים, אֶלֶף לִיצִוֵּי בִּירָנִיּוֹת, אֶלֶף וּשְׁנֵי שִׁילֵה טוֹטְפְרָאוֹת, וְכָל אַחַת וְאַחַת הָוְיָא בִּצְפוֹרִי בְּשָׁלְוָוהָּ. תָּנָיָא, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: אֲנִי רָאִיתִי צִפּוֹרִי בְּשָׁלְוָוהָּ, וְהָיוּ בָהּ מֵאָה וּשְׁמוֹנִים אֶלֶף שׁוּקִים שֶׁל מוֹבְרֵי צִיצֵי קְדֵירָה. "וְהִצְּלָעוֹת צֵלָע אֶל צֵלָע שָׁלוֹשׁ וּשְׁלֹשִׁים פְּעָמִים" - מַאי "שָׁלוֹשׁ וּשְׁלֹשִׁים פְּעָמִים"? אָמַר רַבִּי לֵוִי, אָמַר רַב פָּפָּי מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ דְּסִכְנִי: אִם שָׁלֹשׁ יְרוּשָׁלַיִם הֵן - כָּל אַחַת וְאַחַת יֵשׁ בָּהּ שָׁלֹשִׁים מְדוֹרִין לְמַעְלָה, אִם שְׁלֹשִׁים יְרוּשָׁלַיִם הֵן - כָּל אַחַת וְאַחַת יֵשׁ בָּהּ שְׁלֹשָׁה מְדוֹרִין לְמַעְלָה. אֵיתִיבֵי: סְפִינָה - רַב אָמַר: בֵּינְתַיִם כָּל שֶׁהוּא - קָנָה; וּשְׁמוּאֵל אָמַר: לֹא קָנָה עַד שֶׁיְּמַשׁוֹךְ אֶת כּוּלָּהּ. לֵימָא כְּתַנָּאֵי: בֵּיצַד בְּמִסִּירָה? אֲחָזָה בְּטַלְטֵלָהּ, בְּשִׁעֲרָהּ, בְּאִפָּהּ שֶׁעֲלֶיהָ, בְּשָׁלִיךְ שֶׁעָלֶיהָ, בְּפַרְזְמְבִּיא שֶׁבְּפִיהָ, בְּזוֹג שֶׁבְּצִוָּארָהּ - קְנָאָה; בֵּיצַד בְּמִשִּׁיכָה? קוֹרֵא לָהּ וְהִיא בָּאָה, אוֹ שֶׁהִכִּישָׁה בְּמַקֵּל וְרִצְתָה לְפָנָיו, בֵּינְתַיִם שֶׁעָקְרָה יָד וְרֶגֶל - קְנָאָה;

רַבִּי אַחַי, וְאָמְרִי לָהּ רַבִּי אַחָא אוֹמֵר: עַד שֶׁתְּהַלֵּךְ מְלֹא קוֹמָתָהּ; לֵימָא, רַב דְּאָמַר כְּתַנָּא קַמָּא, וּשְׁמוּאֵל דְּאָמַר כְּרַבִּי אַחָא? - אָמַר לָךְ רַב: אֲנָא דְּאָמְרִי אֲפִילּוּ לְרַבִּי אַחָא; עַד כְּאן לָא קָאָמַר רַבִּי אַחָא - אֶלָּא בְּבַעֲלֵי חַיִּים, דְּאַף עַל גַּב דְּעָקְרָה יָד וְרֶגֶל בְּרוּכְתָהּ קַיְימָא, אֲבָל סְפִינָה, כֵּיוָן דְּנָדָה בָּהּ פּוּרְתָּא נָדָה לָהּ כּוּלָּהּ. וּשְׁמוּאֵל אָמַר: אֲנָא דַּאֲמָרִי אֲפִילּוּ כְּתַנָּא קַמָּא; עַד כְּאן לָא קָאָמַר תַּנָּא קַמָּא - אֶלָּא בְּבַעֲלֵי חַיִּים, דְּכֵיוָן דִּמְעַקְּרָא יָד וְרֶגֶל - אִידָךְ לְמִיעַקַּר קַיְימָא, אֲבָל סְפִינָה, אִי מְשַׁךְ לָהּ כּוּלָּהּ - אִין, אִי לָא - לָא. לֵיכָא כְּתַנֵּי תַּנָּאֵי: סְפִינָה נְקְנִית בְּמִשִּׁיכָה, רַבִּי נָתָן אוֹמֵר: סְפִינָה וְאוֹתִיּוֹת נְקְנוֹת בְּמִשִּׁיכָה

ובשטר

ובשטר – אם כתב לו שטר מכירה על שטרות הללו, כדאמר לקמן: "קני לך הוא וכל שעבודיה". אבל במסירה בלא שטר – לא קני אלא לצור על פי צלוחיתו, ובדלקמן, ומשום הכי בעי שטר אחר עלויה זה. ולקמיה פריך: שטר בספינה למה? **מסירה** – דספינה, היינו שאחז בחבל שקשורה בו, ולא הזיזוה ממקומה. **ואותיות בממירה** – אבל משיכה אינה אלא בדבר שגופו ממון, דמכי משך ליה זכה ביה. והכי נמי לגבי לצור על פי צלוחיתו תיהני ליה משיכה כשאר מטלטלין, אבל כדי לגבות החוב – צריך שימסרנו מלוה ליד הלוקח. **מטלטלי היא** – ומכי משכה קנייה, כדין מטלטלין. **אלא לאו הכי קתני** – מילתיה דרבי נתן. **ואותיות בשטר** – כלומר, אף בשטר. דתרוייהו בעי, מסירה ושטר. כרבנן דאמרי לקמן לא קנה עד שיכתוב וימסור. דאי בשטר לחוד קאמר דאותיות נקנות – אם כן רבי נתן דאמר כמאן? לא כרבי ולא כרבנן, ואם כן איכא שלש מחלוקות בדבר. **ספינה במשיכה** – למה ליה לרבי נתן למימר? היינו תנא קמא אלא לאו בדרב ושמואל דקימפלגי; דקאמר תנא קמא: ספינה נקנית במשיכה כולה, כשמואל. ואתא רבי נתן, דהוא תנא בתרא, לטפויי. דאפילו במשיכה כל שהוא נקנית, כרב. **באותיות** – נקנות במסירה לחוד קמיפלגי, ולא בספינה. **מודיינא לך** – דבמשיכה בדקאמרת, לרב בדאית ליה ולשמואל בדאית ליה. **ובפלוגתא דהני תנאי** – קמיפלגי רבי נתן ורבנן. דרבנן דהכא – רבי, ורבי נתן היינו רבנן דלקמן. רבי ורבי נתן סוף משנה, וחברים היו. וגם אמוראי אליבייהו נינהו, בהך ברייתא סתם כרבי, ובאידך כרבי נתן. **אותיות נקנות** – לגבות הלוקח את החוב מן הלוה – במסירה שמסר לו המלוה את השטר. ולא מצי טעין לוה: לצור על פי צלוחיתך מסרו לך. **כתב** – לו מוכר ללוקח שטר מכירה על שטר זה, ומסר לו אותו שטר מכירה, אבל לא מסר לו עדיין שטר המלוה – לא קנה, עד שיכתוב וימסור. דמצי למימר ליה: נייר בעלמא זציני לך. ובשטר מכירה לחוד לא קני, דאין נקנין בשטר אלא קרקע ועבדים. **במאי אוקימתא** – לתנא קמא דרבי נתן – כרבי.

ספינה נמי תיקני בממירה – ואמאי בעי משיכה? עד

חסורי מחסרא כו': ספינה נקנית במשיכה ואותיות במסירה רבי נתן אומר ספינה ואותיות נקנות במשיכה ובשטר — ואם תאמר: ואמאי מגיה במילתיה דתנא קמא ואותיות במסירה? לימא במילתיה דתנא קמא: ספינה ואותיות נקנות במשיכה. ולא פליגי, אלא שרבי נתן מצריך שטר עם המשיכה, ורבנן לא מצרכי ויש לומר: משום דאם כן בריייתא דקתני לקמן אותיות נקנות במסירה — תיהדי דלא כחד.

רבי נתן אומר ספינה במשיכה ואותיות במסירה ובשטר — לא בעי למימר: ואותיות במשיכה ושטר, דכיון דבעי לפלוגי בין ספינה לאותיות לרבי נתן, ניחא ליה טפי למיתני מסירה לאותיות, כי היכי דאתיא ברייתא דלקמן דאותיות במסירה לבולי עלמא. וכל הנך אותיות דשמעתין במסירה – משום דלא בעי למיתני שטר עם המשיכה, אלא משום דרך להגבייה. דאי לאו הכי — היכי מיקני במשיכה ובמסירה? הא אמר לקמן (פו, א): דברים שדרכן להגבייה — אין נקנין אלא בהגבהה. **אלא** דהב ושמואל איכא ביניידו — דרבי נתן סבר לה כשמואל, דאמר: עד שימשוך את בולה, דכי היכי דבעי קנין חשוב באותיות טפי מתנא קמא – הכי נמי בספינה. **בין** שכתב ולא מסר – איצטריך להאריך כל זה, דאי לא הוה תני אלא "עד שיכתוב וימסור" — הוה אמינא: ודאי במסירה לחודה לא מהניא אלא אם כן יש בתיבה עמה, אבל בכתיבה לחודה סגי. **או** ברבי ספינה נמי תיקני במסירה — לכאורה היה נראה להשוות מסירה דאותיות למסירה דספינה, וכן משמע מדקאמר "ספינה נמי תיקני במסירה" — משמע נמי כמו אותיות. ואומר רבינו יצחק: דאי אפשר לומר כן, דלא מצינו מסירה אלא בספינה ובעלי חיים, אבל שאר מטלטלי — לא מיקנו במסירה. ודחנן בפרק קמא דקדושין (בב, א): נכסים שאין להם אחריות אין נקנין אלא במשיכה, משמע: אבל במסירה לא. אם כן, אפילו לקנות הקלף לצור על פי צלוחיתו — לא היה קונה במסירה, כל שכן לקנות גם השעבוד, דלא מהניא. ועוד, מדקאמר: עד שיכתוב וימסור — משמע דבעינן באותיות קנין חשוב טפי מבשאר דברים. ועוד, דקתני: ספינה במשיכה ואותיות במסירה, ומוקמינן לה בסימטא דלא קניא התם מסירה, ואם כן היכי קתני "נקנות במסירה"? על כן נראה לרבינו יצחק: דעם המסירה דאותיות צריך משיכה, וכן משמע בפרק "מי שמת" (בבא בתרא קנא, א) דפריך גבי מלוגא דשטרות: והא לא משך והא דמזכיר בכל מקום מסירה באותיות, אף על גב דבעי משיכה — היינו משום דבעינן מסירה מיד ליד. ואף על גב דבעלמא לא בעינן מעיל ליד, כדפרישית לעיל — הכא בענין טפי, כדי לקנות השעבוד שבתוכו. אי נמי, לא בעינן מיד ליד, ומכל מקום נקט מסירה, משום דבעינן דעת אורח מקנה אותן, כמו שאר מסירות. לאפוקי מפקיד שטרותיו, שאין מתחייב בהן קונה מה שבתוכו בתוכו, כיון דליכא מסירה, שאין דעת אורח מקנה אותן.

ספינה נקנית במסירה — בסמוך מוקי לה ברשות הרבים. ופירש רבינו שמואל: דמסירה קונה ברשות הרבים, משום דלא אפשר התם במשיכה. אבל בסימטא דשייכא משיכה — לא קניא מסירה, שהוא קנין גרוע. וקשה לרבינו חם: וכי משיכה מצות הן שאין לעשות אלא מן המובחר? ואומר רבינו יצחק: דאין זו קושיא, דכי דאי גוונא אמר לקמן דהגבהה החשובה יותר מבטלת שאר קנינים. עוד הקשה: דכל פרכי דפריך לקמן (פו, א) למאן דאמר דהגבהה מבטלת שאר קנינים — הוה ליה למיפרך נמי הבא, כיון דמשיכה מבטלת מסירה ואומר רבינו יצחק: דאין זו קושיא, דאטו בחדא מחתא מתחרבינהו? אם מסירה הגרועה בטילה מחמת משיכה — משיכה החשובה לא תיבטל מחמת הגבהה. ועוד מקשה רבינו חם: אי מסירה לא מהניא בסימטא, כי פריך בפרק קמא דקדושין (בה, ב) לרב דאמר בהמה נסה נקנית במשיכה ממתניתין דהתם, משום דלא אפשר התם במשיכה. אבל בסימטא דשייכא משיכה — לישני דמתניתין איירי ברשות הרבים, דלא שייך משיכה, ורב איירי בסימטא ואומר רבינו יצחק: כיון דמשיכה חשובה טפי ממסירה, אם בן לרב דאמר נקנית במשיכה — הוי במשיכה דוקא, ולא במסירה. אפילו ברשות הרבים. דאי מהניא לרב מסירה ברשות הרבים — אם כן לישמעינן מסירה ברשות הרבים, וכל שכן משיכה בסימטא. אלא ודאי למעוטי מסירה ברשות הרבים. והכא דקתני בברייתא: ספינה נקנה במשיכה, אף על גב דלא אתא למעוטי מסירה ברשות הרבים, איכא למימר דלהכי נקט משיכה — משום דבעי לאשמעינן דאפילו בסימטא דבעינן משיכה, אותיות נקנות במסירה. דשמעינן מינה דמסירה דאותיות — לאו היינו אחיזה בעלמא, דהא בסימטא לא מהניא מסירה, אלא עם המשיכה בעינן מסירה, כדפרישית לעיל. ורבינו חם פירש: דמסירה עדיפא ממשיכה, משום דמסירה מיד ליד, ובפניו, וקניא ברשות הרבים וכל שכן בסימטא. |ודאפילו משיכה קונה בסימטא|, בדאמרי אביי ורבא. ומתניתין דקדושין (שם) דקתני: בהמה נסה נקנית במסירה — היינו דוקא במשיכה, אבל במשיכה לא קני אפילו בסימטא. והשתא פריך לרב שפיר. ומה שפירש במסירה מיד ליד — אין נראה לרבינו יצחק, כדפרישית לעיל. והא דתניא במסורת נמי בפניו — לא ידע רבינו יצחק מנא ליה. ועוד קשה לרבינו יצחק: דלפירוש רבינו חם, מאי דוחקיה לשנויי: כאן בסימטא כאן ברשות הרבים, ולדחוק ולומר דעד שינשכנה מרשות הרבים לסימטא? לוקמינהו לתרוייהו בסימטא, ובקפידא פליגי, כדתסיק לקמן ואומר רבינו שמשון בן אברהם: דלא קשה, כיון דמסירה חשובה, בבל מקום ששונה במסירה — הוי דוקא במסירה ולא במשיכה, הלכך לא אפשר לאוקומא לה אלא ברשות הרבים. ומיהו, הא דפריך: ספינה נמי תיקני במסירה — לא אתי שפיר, דמשמע נמי עד המשיכה, משמע דמשיכה עדיפא. דלפירוש רבינו חם הוה ליה למימר: והא לרבי ספינה אין נקנית אלא במסירה. וגם ממילתייהו דרבנן דאמרו: עד שימשכנה — משמע דוקא משיכה ולא מסירה. ומיהו יש לומר, דלמאי דמסיק: כגון דאמר ליה "משוך וקני", ושמעה דרבנן משום קפידא — אתי שפיר דבעינן משיכה אף על גב דגרעיא. ואין להקשות: דאי אפילו בגריעא הוי קפידא — אם כן אמאי מהני כשישכור מקומו? דשכירות מקום הוי כעין משיכה שמביאה לרשותו. ומעיקרא כי הוה סלקא דעתין לאו הוי טעמא משום קפידא — הוה סלקא דעתין דטעמא דרבנן משום דמסירה לא קניא בסימטא, וכי מוקי לה ברשות הרבים מקמי דאוקי טעמא משום קפידא — בעי למימר דטעמייהו משום דסברי דמסירה לא קני ברשות הרבים. אבל אין לומר דמעיקרא סלקא דעתין דלרבי שייכא מסירה בספינה ולרבנן לא שייכא — דאם כן מאי קאמר: לימא אביי ורבא כרבי? כרבנן נמי מצו סברי, כיון דטעמא דרבנן משום דלא שייכא בסימטא דוקא, אבל במסירה שייכא בספינה אלא ודאי פשיטא ליה דשייכא. ועוד קשה לפירוש רבינו חם: דמאי פריך בפרק קמא דקדושין (שם) לרב: והא אנן במסירה דוקא תנן? הא נמי במשיכה תנן בפרק קמא דבבא מציעא (ב, א וז, ב): היו שנים רוכבין על גבי בהמה, או שהיה אחד רוכב ואחד מנהיג — יזלוקו, דכל אחד קני מחצה. אלמא דנקנה במשיכה ויש לומר: דהתם דמיירי במציאה קני במשיכה, דלא אפשר למיקני במסירה, דמאן מסר ליה?

במאי אוקמתא ברשות הרבים אימא סיפא — ואם תאמר: דמשמע דאי מיירי בסימטא ניחא, ואמאי? ניין דידע מילתא דאביי ורבא — תקשי ליה: היכי מהניא מסירה בסימטא לפירוש רבינו יצחק? ויש לומר: דאי מיירי בסימטא — ניחא, דפליגי רבי ורבנן אי מהניא מסירה בסימטא או לא, ואביי ורבא ברבנן. אבל אי מיירי ברשות הרבים — לא הוו לא ברבי ולא ברבנן, דאפילו רבי מודה דמשיכה קניא.

ואי ברשות הרבים ממאן אוגיר — תימה לרבינו שמשון בן אברהם: ואי בסימטא נמי ממאן אגרה? ויש לומר: דאפשר לאוקמה ברשות של שניהם. **הכי** קאמר [כו'] אי ברשות בעלים היא לא קני עד שישכור — מה שפירש בקונטרס דרשות בעלים היינו רשות מוכר — אין נראה לרבינו שמשון בן אברהם, דהא משמע לא קנה במסירה עד שישכור את מקומה — מכלל דלרבי קני במסירה. וברשות מוכר פשיטא דלא קנה במסירה, דדוקא בחצר שאינה של שניהם קאמרי אביי ורבא דקניא מסירה ונראה לרבינו שמשון בן אברהם לפרש: דרשות בעלים לאו רשות מוכר קאמר, אלא כלומר: אי רשות שיש לה בעלים היא, כמו חצר שאינה של שניהם. **ומר** סבר מראה מקום הוא ובן לרבינו יצחק. לו — ואם תאמר: אביי דחשיב לקמן בפרק "גט פשוט" (קטה, א) רבן שמעון בן גמליאל [ורשב"א] [צריך להיות: ורבי שמעון ורבי אלעזר] בולהו שבירי להו מראה מקום הוא לו, אמאי לא חשיב רבי בהדייהו? ויש לומר: דלא חשיב אלא השנויין במשנה. ולרבינו שמשון בן אברהם נראה: משום דאיכא למידחי, דפליגי במסירה אי קניא בסימטא או לא. **אמר** רב פפא היא מאן דמתנין שטרא בו' — אומר רבינו שמשון בן אברהם: דאין להביא ראיה דסבר רב פפא דאין אותיות נקנות במסירה. דדלמא סבר רב פפא דצריך להביא ראיה, ולהכי צריך לכתוב — שיהיה לו לראיה, ולא משום דאין נקנה במסירה. ומיהו, אי רב פפא אמר דצריך לכולי עלמא. דלרבי נמי דאותיות נקנות במסירה צריך לומר לו "קני וכל שעבודא דאית ביה", יש להביא ראיה אפי' מהאי הלכה דרבי. דתניא בפרק "האיש מקדש" (קדושין מז, ב): "והתקדישי לי בשטר חוב", רבי מאיר אומר: מקודשת, וחכמים אומרים: אינה מקודשת. ומפרש דפליגי בדרבי, דרבי מאיר אית ליה דרבי דאותיות נקנות במסירה, ורבנן לית להו דרבי. ואיבעיא אימא דכולי עלמא לית להו דרבי, והכא בדרב פפא קא מיפלגי, דאמר רב פפא: האי מאן דזבין מידי לחבריה צריך למכתב ליה בו'. ומדלא קאמר: דכולי עלמא אית להו דרבי — שמע מינה דאין הלכה כרבי. אבל אי לא אמר למילתיה אלא אליבא דחכמים דאמרי עד שיכתוב וימסור, אבל לרבי דאמר במסירה לחודה קני, כיון שמיקל בקנין קני נמי אף על גב דלא אמר ליה "קני לך וכל שעבודיה" — אין ראיה משם, דלא מצי למימר דכולי עלמא אית להו דרבי, דהו לה דהוה מצי למימר דקמיפלגי בדרב פפא. ומיהו, אכתי נראה לרבינו שמשון בן אברהם שיש לדקדק מדקאמר בתר הכי: דכולי עלמא אית להו דרב פפא, והכא בדשמואל קא מיפלגי. ואי הלכה כרבי — הוה ליה למימר: דכולי עלמא לית להו דרב פפא, דכיון דרב פפא לא איירי אלא לרבנן ואין הלכה כמותן. אלא ודאי הלכה כרבנן דאין אותיות נקנות במסירה. ומיהו, גם זה נראה לרבינו שמשון בן אברהם לדחות, דאי הוה אמר דכולי עלמא לית להו דרב פפא — הוה משמע דדברי רב פפא אינם אמת, ודברי רב פפא הן אמת אליבא דרבנן. **קני** לך איהו וכל שעבודיה — בפרק "מי שמתו" (בבא בתרא קמו, ב) משמע דמכירת שטר לא הוי אלא מדרבנן. דקאמר התם: אמר רבא אמר רב נחמן: מתנת שכיב מרע אינה אלא מדרבנן. ומי אמר רב נחמן הכי? והאמר רב נחמן: אף על גב דאמר שמואל המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול, ואפילו יורש מחל — מודה שמואל שאם נתנו במתנת שכיב מרע שאין יכול למחול. אלא אי אמרת בשלמא דאורייתא — היינו דאין יכול למחול. אלא אי אמרת דרבנן — אמאי אין יכול למחול? אלמא, מוכר שטר, מדיכול למחול — הוי מדרבנן. והאי דאיטצריך בפרק "הזהב" (בבא מציעא נו, ב) למעט שטרות מאונאה — היינו שמצא שטר לאחר יאוש ומוכרו לבעליו ביוקר, או לווה וקנה בלא שטר, ונותן לו דמים על מנת שיכתוב לו שטר. ואם תאמר: אמאי לא

עַד שֶׁיִּמְשְׁכֶנָּה אוֹ עַד שֶׁיִּשְׁכּוֹר אֶת מְקוֹמָהּ - לָא קַשְׁיָא: כָּאן בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, כָּאן בִּסְימְטָא. - בְּמַאי אוֹקֵימְתָּא לְהָא דְּתַרְוַיְיתָא? בִּרְשׁוּת הָרַבִּים; אֵימָא סֵיפָא, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: לֹא קָנָה עַד שֶׁיִּמְשְׁכֶנָּה; וְאִי בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, מֵמַאן אוֹגְיר? וְתוּ, מַשְׁכָּה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים מִי קָנְיָא? וְהָא דְּאָמְרִי תְּרוַיְיהוּ: מְסִירָה קוֹנָה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וּבְחָצֵר שֶׁאֵינָהּ שֶׁל שְׁנֵיהֶם, מַשְׁכָּה קוֹנָה בִּסְימְטָא וּבְחָצֵר שֶׁהִיא שֶׁל שְׁנֵיהֶם, וְהַגְבָּהָה קוֹנָה בְּכָל מָקוֹם - מַאי "עַד שֶׁיִּמְשְׁכֶנָּה" נָמֵי דְּקָאָמַר, וּמַאי "עַד שֶׁיִּשְׁכּוֹר אֶת מְקוֹמָהּ" דְּקָאָמַר - הָכִי קָאָמַר: עַד שֶׁיִּמְשְׁכֶנָּה מֵרְשׁוּת הָרַבִּים לְסִימְטָא, וְאִם רְשׁוּת בְּעָלִים הִיא - לֹא קָנָה עַד שֶׁיִּשְׁכּוֹר אֶת מְקוֹמָהּ. לֵימָא, אֲבֵי וְרָבָא דְּאָמְרִי כְּרַבִּי? אֲמַר רַב אַשִׁי: אֲבֵי אֲמַר לֵיהּ "לָךְ חֲזַק וְקְנֵי", מָר אָמַר לֵיהּ "לָךְ מְשׁוֹךְ וְקְנֵי", מָר סָבַר: קְפִידָא, וּמָר סָבַר: מְרָאָה מָקוֹם הוּא לוֹ. אֲמַר רַב פָּפָּא: הָאי מַאן דְּמָזַבֵּן לֵיהּ שָׁטָרָא לְחַבְרֵיהּ, צָרִיךְ לְמִיכְתַּב לֵיהּ: "קְנֵי הוּא וְכָל שַׁעְבּוּדָא דְּבֵיהּ". אֲמַר רַב אַשִׁי: אֲמְרִיתָהּ לְשַׁמַעְתָּא קַמֵּיהּ דְּרַב כָּהֲנָא, וַאֲמְרִית לֵיהּ: טַעֲמָא לְמִיכְתַּב לֵיהּ הָכִי, הָא לָא כָּתַב לֵיהּ הָכִי - לָא קָנֵי; וְכִי לְצַוּר עַל פִּי צַלְּחִיתוֹ הוּא צָרִיךְ? אֲמַר לִי: אִין, לְצַוּר וְלָצוּר.

אמר

שהוא מקום מיוחד לעומדים שם באותה שעה, וכחצר של שניהן דמי. וכיון דאפשר במשיכה — לא מהניא ביה מסירה כלום. דעיקר מסירה אורחה ברשות הרבים, ומשיכה אורחה ברשות שיש לו חלק בו. **אבל הגבהה קונה בכל מקום** — אפילו ברשות המיוחד למוכר לבדו. **ומשני: מאי עד שימשכנה כו'** — לא ברשות הרבים מיירי, אלא שימשכנה מרשות הרבים לסימטא, דקניא ביה משיכה. ומאי עד שישכור בו' — לאו ברשות הרבים קאי, אלא הכי קאמר: והיכא דברשות מוכר היא — לית ליה תקנה, לא במסירה ולא במשיכה, עד שישכור את מקומה. **לימא אביי ורבא דאמרי כרבי** — דאמר: ספינה נקנית במסירה ברשות הרבים, ולא כרבנן, דאילו רבנן — לית להו מסירה קונה ברשות הרבים, דמשום הכי אמרי: לא קנה עד שימשכנה מרשות הרבים לסימטא. והיכי שבקי רבנן ואמרי כרבי? **כל היכא דאמר ליה בעל הספינה** ללוקח לך חזוק וקני — והוא לקחה ואחז בה, דהיינו מסירה — כולי עלמא לא פליגי דקני, דוראי נקנית במסירה ברשות הרבים. **רבנן סברי קפידא** — לא גמר להקנותו אלא במשיכה ולא במסירה, שאם יצרוח מוכר — יוכל לחזור בו כל זמן שלא משכה זה לרשותו. **מראה מקום** — אי בעית אפילו למשכה מיד לרשותך — לך משוך, דהא במסירה אקניתיה לך. **צריך למיכתב** — שטר אחר. **קני לך בו'** — ולפרושי אתא. דהלכתא ברבנן דפליגי עליה דרבי, ואמרי: עד שיכתוב וימסור. וגם בא לפרש דאיכר יכתוב ליה הכוא שטרא. **אצריה לשמעתא** — נתווכחתי בשמועה זו. ורב אשי דרבי סבירא ליה, דאותיות נקנות במסירה, בלא שטר אחר. **הא לא כתב ליה הכי** — אלא מסר בלא שטר אחר — לא קני, ברבנן, ואמאי? וכי לצער על פי צלוחיתו קאמר זה? והאמר רב נחמן: אף על גב דאמר שמואל המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול, ואפילו יורש מחל — מודה שמואל שאם נתנו במתנת שכיב מרע שאין יכול למחול. אלא אי אמרת בשלמא דאורייתא — היינו דאין יכול למחול. אלא אי אמרת דרבנן — אמאי אין יכול למחול? אלמא, מוכר שטר, מדיכול למחול — הוי מדרבנן. והאי דאיטצריך בפרק "הזהב" (בבא מציעא נו, ב) למעט שטרות מאונאה — היינו שמצא שטר לאחר יאוש ומוכרו לבעליו ביוקר, או לווה וקנה בלא שטר, ונותן לו דמים על מנת שיכתוב לו שטר. ואם תאמר: אמאי

עד שימשכנה — לרשות המיוחד לו. **עד שישכור** — דרשותו של אדם קונה לו, כדנפקא לן מ"וראם דמצא במצא בידו הגבוה". **לא קשיא** — הא דאמר רבי ספינה במסירה — דיינו ברשות הרבים, כגון רקק מים שברשות הרבים, דאי אפשר במשיכה. דאין משיכה אלא בשמושך לרשותו, כגון בחצר של שניהן או בסימטא, בדלקמן, וכיון דאי אפשר במשיכה — קנה ליה במסירה. והאי דקאמר תנא קמא דרבי נתן, דהיינו רבי: ספינה במשיכה — היינו בסימטא, כגון מבואות קטנים דפתוחין לרשות הרבים ויש בהן מים, וספינה עומדת שם. דכיון דאינו רשות הרבים ממש, אלא דזימנין דדחקי בני רשות הרבים ועיילי להתם, ויש רשות לאדם לשבת שם — הרי הוא ברשות כל מי שעומד שם, לקנות במשיכה באילו הוא רשותו. וכיון דאפשר במשיכה — לאו אורחא דסימטא במסירה, ולא מקניא במסירה. ומשום הכי קאמר: ספינה במשיכה ואותיות במסירה, דמשמע: אבל בספינה לא מקניא במסירה, דהכי אורחיה והאי כי אורחיה, רשות הרבים במסירה וסימטא במשיכה. כן נראה בעיני. הכי גרסינן בפירוש רבינו חננאל: אימא סיפא וחכמים אומרים לא קנה בו' ואי ברשות הרבים ממאן אוגיר ותו משיכה ברשות הרבים מי קניא והא אביי ורבא ובו'. **מאי עד שימשכנה** — דקתני — מרשות הרבים לסימטא. ומאי שישכור את מקומה — הכי קאמר: אי ברשות בעלים היא לא קנה עד שישכור בו'. וכן עיקר. דתרי פירכי קפריך ברישא, ולבסוף מותרץ להו תרוייהו. והכי קפריך: אי ברשות הרבים מיירי דך ברייתא — היכי קאמרי רבנן: עד שישכור את מקומה? מי יוכל להשכירה? ותו, דקאמרי רבנן: עד שימשכנה — משיכה ברשות הרבים מי קניא? בתמיה. **דאמרי תרוייהו בו'** — סברות נינהו. **מסירה** — כגון בספינה ובבהמה גסה. **קונה ברשות הרבים** — דהא לא אפשר במשיכה. **משיכה** — בין בספינה בין בבהמה גסה, וכל שכן בבהמה דקה — קונה בסימטא,

עַד שֶׁיִּמְשְׁכֶנָּה אוֹ עַד שֶׁיִּשְׁכּוֹר אֶת מְקוֹמָהּ - לָא קַשְׁיָא: כָּאן בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, כָּאן בִּסְימְטָא. - בְּמַאי אוֹקֵימְתָּא לְהָא דְּתַרְוַיְיתָא? בִּרְשׁוּת הָרַבִּים; אֵימָא סֵיפָא, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: לֹא קָנָה עַד שֶׁיִּמְשְׁכֶנָּה; וְאִי בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, מֵמַאן אוֹגְיר? וְתוּ, מַשְׁכָּה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים מִי קָנְיָא? וְהָא דְּאָמְרִי תְּרוַיְיהוּ: מְסִירָה קוֹנָה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וּבְחָצֵר שֶׁאֵינָהּ שֶׁל שְׁנֵיהֶם, מַשְׁכָּה קוֹנָה בִּסְימְטָא וּבְחָצֵר שֶׁהִיא שֶׁל שְׁנֵיהֶם, וְהַגְבָּהָה קוֹנָה בְּכָל מָקוֹם - מַאי "עַד שֶׁיִּמְשְׁכֶנָּה" נָמֵי דְּקָאָמַר, וּמַאי "עַד שֶׁיִּשְׁכּוֹר אֶת מְקוֹמָהּ" דְּקָאָמַר - הָכִי קָאָמַר: עַד שֶׁיִּמְשְׁכֶנָּה מֵרְשׁוּת הָרַבִּים לְסִימְטָא, וְאִם רְשׁוּת בְּעָלִים הִיא - לֹא קָנָה עַד שֶׁיִּשְׁכּוֹר אֶת מְקוֹמָהּ. לֵימָא, אֲבֵי וְרָבָא דְּאָמְרִי כְּרַבִּי? אֲמַר רַב אַשִׁי: אֲבֵי אֲמַר לֵיהּ "לָךְ חֲזַק וְקְנֵי", מָר אָמַר לֵיהּ "לָךְ מְשׁוֹךְ וְקְנֵי", מָר סָבַר: קְפִידָא, וּמָר סָבַר: מְרָאָה מָקוֹם הוּא לוֹ. אֲמַר רַב פָּפָּא: הָאי מַאן דְּמָזַבֵּן לֵיהּ שָׁטָרָא לְחַבְרֵיהּ, צָרִיךְ לְמִיכְתַּב לֵיהּ: "קְנֵי הוּא וְכָל שַׁעְבּוּדָא דְּבֵיהּ". אֲמַר רַב אַשִׁי: אֲמְרִיתָהּ לְשַׁמַעְתָּא קַמֵּיהּ דְּרַב כָּהֲנָא, וַאֲמְרִית לֵיהּ: טַעֲמָא לְמִיכְתַּב לֵיהּ הָכִי, הָא לָא כָּתַב לֵיהּ הָכִי - לָא קָנֵי; וְכִי לְצַוּר עַל פִּי צַלְּחִיתוֹ הוּא צָרִיךְ? אֲמַר לִי: אִין, לְצַוּר וְלָצוּר.

אמר

שטר חוב.

הכי

הכי גרסינן: אמר אמימר הלכתא אותיות נקנות במסירה כרבי — וכן ריהטא דגמרא ומסקנא בהרבה מקומות, דאותיות נקנות במסירה, ולא צריך למכתב "קני לך וכל שעבודיה", ולא שום שטר. **אמר רב אשי שטרא היא** — דאין השטר מועיל בלום לקנות שטר אחר על ידו, אלא במסירה תליא מילתא. **דאותיות** — מכירת שטר חוב. **טילי נינהו** — דברים הוא מוכר, ולא ממון ממש. הלכך מעשה בידים, דהיינו מסירה — הוא עיקר קנייתן. אבל שטר אחר לא מהני, דמילי במילי לא מיקנו, שטר לא יקנה בשטר. **שני שטרות הן** — חלוקין זה מזה. **זכו בשדה זו לפלוני** — אני מקנה לכם בסודר זה שדה זו לצורך פלוני. והן קנו לאותו פלוני כמו שצווה להם. **חזור בששר** — ואפילו אמר "כתבו ותנו". דכל זמן שלא בא ליד מקבל מתנה — יכול הוא לעקור שליחותו, דאין עושין שטר בעל כרחו של נותן, דאם ייפה כוח במתנה בעל פה — לא ניתא ליה דתיהוי מתנה בשטר. ואף על גב דאמרינן ב"חזקת הבתים" (בבא בתרא מ, א): קנין בפני שנים ואין צריך לומר "כתבו", דסתם קנין לכתיבה עומד — הני מילי סתמא, דמסתמא ניתא ליה למקנה שיכתבו שטר לקונה. אבל היכא דמחי — לא כתבינן בעל כרחו. **ואינו חוזר בשדה** — שכבר זכו, וחבין לו לאדם שלא בפניו. **על מנת שתכתבו לו** — הכי קאמר: לא יזכה עד שיבא השטר לידו. **אם קדם מוכר לו** — מי שצריך למעות ורוצה למכור מנכסיו לחבירו, ופעמים שהוא מוצא סופר, וכותב שטר מכירה כדי שיהא מזומן ליתנו ללוקח כל שעה שירצה למכור.

אָמַר אַמֵּימָר, הִלְכְתָא: אוֹתִיּוֹת נִקְנוֹת בְּמְסִירָה, כְּרַבִּי. אָמַר לֵיהּ רַב אָשֵׁי לְאַמֵּימָר: גְּמָרָא אוֹ סְבָרָא? אָמַר לֵיהּ: גְּמָרָא. אָמַר רַב אָשֵׁי: סְבָרָא נַמִּי הוּא, דְּאוֹתִיּוֹת מִילֵּי נִינְהוּ, וּמִילֵּי בְּמִילֵּי לָא מִיקְנְיָין. - וְלָא? וְהָאָמַר רַבָּה בַּר יִצְחָק אָמַר רַב, שְׁנֵי שְׁטָרוֹת הֵם: "זְכוּ בְּשָׂדֶה לְפְלוֹנִי וְכִתְבוּ לוֹ אֶת הַשְּׁטָר" - חוֹזֵר בַּשְּׁטָר וְאֵינוֹ חוֹזֵר בַּשָּׂדֶה, "עַל מְנָת שֶׁתִּכְתְּבוּ לוֹ אֶת הַשְּׁטָר" - חוֹזֵר בֵּין בַּשְּׁטָר בֵּין בַּשָּׂדֶה; וְרַב חֲיָיא בַּר אַבִּין אָמַר רַב הוּנָא, שְׁלֹשָׁה שְׁטָרוֹת הֵן: תְּרֵי - הָא דַּאֲמָרַן; אִידָךְ - אִם קָדַם מוֹכֵר וְכָתַב אֶת הַשְּׁטָר.

כאותה

יצחק נראה דגרס: "אין אותיות נקנות במסירה", כרבנן, דהכי הלכתא. ומייתי ראיה מסוף פרק "זה בורר" (סנהדרין לא, א) דאמר: ההיא איתתא דנפק שטר מתותי ידה, אמרה: ידעינא בהאי שטרא דפריע הוא. והימנה רב נחמן. אמר ליה רבא: כמאן — כרבי, דאמר אותיות נקנות במסירה? אמר ליה: לאו, משום דאי בעיא קלתיה. ואי הלכתא כרבי — מאי פריך רבא? ורב נחמן נמי, אמאי לא מהדר ליה דוראי נאמנת משום דאותיות נקנות במסירה? ועוד, דקאמר התם: איבא דאמרי לא הימנה רב נחמן, אמר ליה רבא: והא אי בעיא קלתיה לא אמרינן, כיון דאתחוק בבי דינא, אי בעיא קלתיה — לא אמרינן. והשתא, אי הלכתא כרבי, אמאי לא פריך רבא: כמאן דלא כרבי? ורב נחמן נמי אמאי לא הימנה? נהי דאי בעיא קלתיה לא אמרינן, כיון דאתחוק, מכל מקום להימנה משום דאותיות נקנות במסירה אלא משמע דאין הלכה כרבי. והא דאמר ב"מי שמת" (בבא בתרא קנא, א): אימיה דרב עמרם חסידא הוה לה מלוגא דשטרי, אמרה: ליזהוי לעמרם ברי. אתא לקמיה דרב נחמן, אמר ליה: הא לא משך. משמע דאי משך קנה — הני מילי מתנת שכיב מרע, שאינו יכול לכתוב, דדברי שכיב מרע ככתובים דמו. והיו סבורים למשיכה מיהא בעי, כיון דבעלמא בעי מסירה ושטר, ולא דמי לשאר מילי דשכיב מרע. וב"הכותב" (כתובות פה, א) גבי ההיא איתתא דאפקידו גבה מלוגא דשטרי, משמע דאי תפסתינהו מחיים — קניא, ואף על גב דליכא כתיבה אומר רבינו יצחק: דהיא לא היתה רוצה לקנות המלוה, אלא התם רצתה לדחוק היתומים שיפרעו לה, על ידי שתעבד השטרות בידה, שלא יוכלו לגבות החוב. והא דאמר ב"גט פשוט" (בבא בתרא קעג, א): אותיות נקנות במסירה, אביי אמר: צריך להביא ראיה. רבא אמר: אין צריך להביא ראיה. לאו משום דסבר רבא דאותיות נקנות במסירה, דהא בסוף פרק "זה בורר" (סנהדרין לא, א) משמע דסבר דאין אותיות נקנות במסירה בדפרישית, אלא אליבא דהנהו דהתם קיימי. ומיהו, אביי סבר ודאי דנקנה במסירה בפרק "האשה שלום" (יבמות קטו, ב), גבי הא דמייתי רבא ראיה דלא חיישינן לתרי יצחק, מדגבי רבה בר אבוה בהנהי שטרי דמחוא דכתב בהו נאני בר חבי וחבי בר נאני, אף על גב דשכיחי טובא במחתא. ואביי דאמר התם: למאי ניחוש לה? אי משום נפילה — מיזהר ליזהר, ואי משום פקדון, בין דשמיה בשמיה — לא מפקיד גביה. מאי אמרת? דלמא מסר ליה — אותיות נקנות במסירה. ומהתם יש להביא ראיה דרבא סבר אין נקנה, מדמייתי מהתם דלא חיישינן לתרי יצחק, דאי סבר נקנה — היכי מייתי מינה? הא התם ליכא למיחש למידי, כדקאמר אביי דלנפילה ופקדון לא חיישינן, דהא רבא איתי ליה ב"גט פשוט" דאין צריך להביא ראיה, והיינו משום דלא חייש לנפילה ופקדון, אלא ודאי אין נקנה, ולהכי מייתי דכי היכי דלא חיישינן דלמא מסר ליה — הכי נמי לא חיישינן לתרי יצחק. ואין לדחות דהכי מייתי: אם אינא דחיישינן לתרי יצחק, אף על גב דלא הוחזקו — פשיטא דחיישינן, כדמוכח התם גבי הני שטרי — הוה לן למיחש לנפילה ופקדון, דשכיחי נאני בר חבי טובא במחוזא. מדקאמר: מאי אמרת דלמא מסר ליה — משמע דמכח זה דייק רבא. ואם תאמר: וכיון דסבר רבא דאין נקנה, אם כן הא דייק רבא בריש "כל הגט" (גיטין כד, ב) הא קטנה מצי מגרשי, זאת אומרת: שני יוסף בן שמעון הדרים בעיר אחת מוציאין שטר חוב על אחרים. והיכי דייק? דלמא לעולם אין מוציאין, דחיישינן דלמא מסר ליה לקנות, ואין אותיות נקנות במסירה. אבל בגט ליכא למיחש, כי למה היתה מוסרת לחברתה, דלא שייך שום קנין במסירתה לחברתה ויש לומר: דגרסינן התם "רבה", מדאיירי אביי בתר הכי. ואפילו אי גרס "רבא" — נראה לרבינו שמשון בן אברהם דשפיר דייק, דכי היכי דקטנה מצי מגרשה ולא חיישינן לפקדון ולשמא מסרה לה לצורך על פי צלוחיתה — הכי נמי שני יוסף בן שמעון מוציאין, ולא חיישינן ולשמא מסר ליה לקנות) ולשמא מסר לו לצור על פי צלוחיתו. דלגבות החוב הם יודעין דאין המסירה מועלת. דאין אותיות נקנות במסירה. **אותיות** מילי נינהו ומילי במילי לא מיקנו — ואומר רבינו יצחק: דמסירת השטר קרוי מילי, דקאמר ליה "קני לך שטר זה" דהיינו מילי בעלמא. אבל כשכותב שטר בשמו על השעבוד — אין לך מעשה גדול מזה. **חוזר** בשטר ואינו חוזר בשדה — ואם תאמר: כיון שאין מזיק לו כלום, בין במתנה בין במכר, נכתוב לו ממה נפשך, שלא יוכל לכפור לו כיון דאין מפסיד בכתיבה אפילו במכר. דליכא למימר שאינו רוצה שיטרוף ממשעבדי, דאפילו בלא שטר גובה מנכסים משועבדים, כדאמר ב"חזקת הבתים" (בבא בתרא מא, ב): דמוכר שדהו בעדים — גובה מנכסים משועבדים ויש לומר: דמפסדה, לפי שעל ידי שטר יצא קול שמכר או נתן, ולא ילוו לו כל כך ברצון, לפי שאין לו כל כך קרקעות. ואף על פי שהלוקח ודאי יכול לחזור בו, דמצי אמר: אדעתא דלא תכתוב לי שטרא לא זבני — מכל מקום מוכר יכול לחזור בו בשטר, ואם לא יראה הלוקח ליקח בלא שטר — ינית. ורבינו תם מפרש: דבשטר מתנה דוקא מיירי, דלא ניתא ליה לזיפוש שטרי עילויה, דהשתא לא ידעו שהוא שטר מתנה, אלא יסברו שהוא שטר חוב או שטר מכר, ושיעבד קרקעותיו, ולא יקנו ברצון ממנו לפי שיראים שיטרפו מהן. אבל בשטר מכר — אין יכול לחזור בו, דמסתמא אדעתא דכתיב ליה שטרא זבין ליה. וקשה: דלקמן ב"גט פשוט" (קסח, ב) (תנן): מי שבא ואמר אבד שטר חובי, אף על פי שאמרו עדים כתבנו וחתמנו — אין כותבין ונותנין אפילו בלא אחריות, דחיישינן שמא פרע לו ורוצה לגבות שניית. אבל בשטר מקח וממכר — כותבין, חוץ מאחריות שבו. והשתא ליכא למיחש דלמא טריף והדר טריף, ומשום אפושי שטרא לא חיישינן שמא לא ידעו העולם ששתי פעמים נכתב על שדה אחת, ויסברו שמכר שדה אחרת, או שהוא שטר חוב.

נקנה

נקנה השטר בכל מקום שהוא – ואם תאמר: והיכי מוכח מהכא דמילי במילי מיקנו? הא הכא לא קנו שעבוד השטר, דבלאו הכי שעבד נכסיו, דמוכר שדהו בעדים גובה מנכסים משועבדים, ואין מועיל אלא לקנות שטר עצמו ויש לומר: דמשמע ליה בכל ענין, בין החזיק בעדים בין בלא עדים, שלא נשתעבדו נכסיו, ובכל ענין קתני: נקנה השטר בכל מקום שהוא. אבל אכתי קשה: דהיכי מוכח מהכא דמיקנו מילי במילי? דהכא לא חזינן דמיקנו אלא לענין שטר מכר הכתוב בשם מוכר ללוקח, ובההיא ודאי מהניא מסירה בלא כתיבה לכוותי במילי בלא מסירה לקנות שעבוד שטר הכתוב בשמו – אם כן אפילו בשטר שאינו כתוב בשמו תועיל מסירה בלא כתיבה, כיון דשעבוד כל כך לא לקנות ומשני: אגב שאני, דאין אגב קנין גרוע, דאלים קנין אגב במסירה גמורה, דהא אפילו דבר דאין נקנה בחליפין נקנה אגב קרקע, וחשיב במסירה ומשיכה והגבהה. ורבינו שמואל מפרש: דהשתא לא אסיק אדעתיה קנין אגב, וסלקא דעתין דקני במה שנתרצה לו. ונקשה: דאם כן אמאי איצטריך למימר: כיון שהחזיק בקרקע נקנה כו׳? כיון שאינו קונה על ידי כך ויש לומר: דסלקא דעתין דלא נתרצה לו עד שיחזיק, ומכל מקום מילי נינהו, כיון דקני על ידי מה שנתרצה.

רב פפא הוו ליה תריסר אלפי זוזי – לפי ספרים דגרסי ב"הגוזל" (בבא קמא קד, ב): "דהוה מסיק", קשה: דהיכי קנינהו ניהליה? ואנן נמי, היכי כתבינן הרשאה אמלוה? הא אמר בפרק "מי שמת" (בבא בתרא קנב, א): מתנת שכיב מרע שכתב בה קנין – ארכבה אתרי ריכשי כר, דרי היא כמתנת שכיב מרע שאם אמר הלוואתו לפלוני – הלואתו לפלוני. משמע דבריא לא מצי למיקני הלואה אפילו בקנין, דהתם בקנין איירי וליכא למימר דהתם מיירי בהלואת מטבע, שאינו נקנה בחליפין – דאם כן בחנם נקט הלואה, דהוה ליה למימר "מטבעותי לפלוני". ועוד, דאמרינן התם (קמה, א): למימרא דסבר רב נחמן מילתא דאיתא בבריא איתא בשכיב מרע, דליתא כו׳ והאמר רב נחמן: שכיב מרע שאמר הלואתי לפלוני כו׳. ומשני: דהוא ויורש יורשה, אי נמי במעמד שלשתן. הוה ליה למימר: דאיתא בבריא, אפילו בהלואה דמטבע אגב קרקע ואומר רבינו תם: דתקנת חכמים היא לענין הרשאה שיוכל לעשות שליח אפילו בהרשאת מלוה, אף על גב דאין יכול להקנותה.

וכי

כאותה ששנינו – שמותר לעשות כן, אף על גב דמיחזי כשיקרא. דאין כאן הפסד לשום אדם, אלא למוכר עצמו, שאם יאבד השטר וימצאנו לוקח שכתב בשמו – יטען שלקחו מזה המוכר. ואי הוא לא חיישו להכי – אגן לא חיישינן בשבילו. **ביון שהחזיק זה** – הלוקח, בקרקע. ומסקנא דמילתיה דאמורא הוא, ולא מן המשנה. **נקנה השטר** – שנתבאר קודם המכירה, לזה הלוקח, בכל מקום שהוא.

שהרי דעתו של מוכר להקנות השטר ללוקח, וקני ליה לשטר אגב קרקע, כדין כל מטלטלין הנמכרין עם קרקע, שנקנין בחזקת קרקע כאילו עבד משיכה במטלטלין גופייהו, ובדמפרש. וזו **היא ששנינו כו׳** – בקדושין (כו, א) נפקא לן מקראי. **שאין להם אחריות** – מטלטלין ושטר. **שיש להם אחריות** – מקרקעי. **ככסף בשטר ובחזוקה** – בכסף שקבל מן הקרקע, או שהחזיק בה, נקנין גם מטלטלין. וקא סלקא דעתין השתא דהשטר במילי בעלמא מיקנו, שנתרצה המוכר להקנות ללוקח, ואף על פי שלא בא השטר לידו דלוקח – קני ליה. כל שכן לעיל, דשטר בשטר מיקנו. דאילו הכא – אפילו במילי גרידי קני ליה בלא שטר, וכל שכן דמיקנו במילי הכתובים בשטר. **ומשנינו: מאי דקני שטר שטר אגב ארעא שאני** – דבין שהחזיק בקרקע, קני ליה לשטר אגב ארעא. דמקארי נפקא לן בקדושין. ולאו הייט מילי, אלא מעשה גדול הוא, כמשיכת הממון עצמו. **דהא מטבע כו׳** – בפרק "ההודה". והתם מפרש טעמא. **בחליפין** – בקנין סודר. **אגב אפיפא** – סף ביתו, מקרקע, כדי שיביאם לו. והיינו הרשאה. ואילו לא אקנינהו ניהליה – לא הוו יהבי ליה, דלא ליחייבו באנשא דאורחא, כדאמר בבבא קמא. **נפק ליאפיה** – מרוב שמחת מעותיו שהביא. **עד תווך** – מקום, במסכת נדה (לג, ב), וכך שמו. ולאשמועינן אתא דמשום קנין זה מסרו לו המעות, דכיון דנפק לאפיה – שמעינן דהביא המעות. **העבדים** – המשמרים והמנהיגים הספינה. **הטרפיון** – שקין גדולים, שבהן משימין הפרקמטיא אשר בספינה. **עיפקא דגנוזה** – פרקמטיא שבה. **משנה** קרין – עגלה. **הפרידות** – המושכות בקרון. ובשאינן אדוקין בו מיירי, כדמפרש בגמרא. דרך פרדות לקרון, ועצד לבקר, וכלים לחמור. **צמד** – הוא העול וכלי העגלה קטנה, והעגלה עצמה, המחברין את השוורים יחד. **לא מכר את הצמד** – דברי הכל היא. אלא דפליגי רבי יהודה ורבנן בפירוש דרך מילתא, דלרבי יהודה זימנין מכר וזימנין לא מכר, ולרבנן לעולם לא מכר. **אין הדמים ראיה** – אלא במתנה ביקש ליתן לו המוכר. אי נמי לידוי מקח טעות, כדאמרינן בגמרא, ויחזיר לו מעותיו ויטול צמדו. **גמרא אימנייה** – מקמי מתניתין, **תתרנ מתניתא בשאדוקין כו** – שקשורין ביחד בשעת המכירה.

כְּאוֹתָהּ שֶׁשָּׁנִינוּ: כּוֹתְבִין שְׁטָר לַמּוֹכֵר אַף עַל פִּי שֶׁאֵין לוֹקֵחַ עָמּוֹ; בְּיוֹן שֶׁהֶחֱזִיק זֶה בְּקַרְקַע - נִקְנֶה שְׁטָר בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא; וְזוֹ הִיא שֶׁשָּׁנִינוּ: נָכְסִים שֶׁאֵין לָהֶן אַחֲרָיוּת נִקְנִין עִם נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחֲרָיוּת - בְּכֶסֶף וּשְׁטָר וַחֲזָקָה - אֲגַב שָׁאנֵי, דְּהָא מַמְטֵעַן דְּלָא נִיקְנֵי בַּחֲלִיפִין וְאָגַב אַרְעָא נִיקְנֵי. כִּי הָא דְּרַב פָּפָּא הָווּ לֵיהּ תְּרֵיסָר אַלְפֵי זוּזֵי בֵּי חוֹזָאֵי, אַקְנִינְהוּ נִיהֲלֵיהּ לְרַב שְׁמוּאֵל בַּר אַחָא אֲגַב אִסְפָּא דְּבֵיתֵיהּ, כִּי אָתָא, נָפַק לְאַפֵּיהּ עַד תָּווּךְ. "אֶבָל לֹא מָכַר לֹא אֶת הָעֲבָדִים וְלֹא אֶת הַמַּרְצוּפִין וְלֹא אֶת הָאֲנִתֵּיקִי" וְכוּ׳. מַאי אֲנִתֵּיקִי? אָמַר רַב פָּפָּא: עֵיפְקָא דְּבִנְווּהּ. **מִשְׁנָה מָכַר אֶת הַקַּרְקַע - לֹא מָכַר אֶת הַפֵּרוֹת, מָכַר אֶת הַפֵּרוֹת - לֹא מָכַר אֶת הַקַּרְקַע. מָכַר אֶת הַצֶּמֶד - לֹא מָכַר אֶת הַבָּקָר, מָכַר אֶת הַבָּקָר - לֹא מָכַר אֶת הַצֶּמֶד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַדָּמִים מוֹדִיעִין; בֵּיצַד? אָמַר לוֹ: "מְכוֹר לִי צִימְדְּךָ בְּמָאתַיִם זוּז", הַדָּבָר יָדוּעַ שֶׁאֵין הַצֶּמֶד בְּמָאתַיִם זוּז, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין הַדָּמִים רְאָיָה. **גְּמָרָא** תָּנֵי רַב תַּחְלִיפָא בַּר מַעַרְבָא קַמֵּיהּ דְּרַבִּי אַבָּהוּ: מָכַר אֶת הַקַּרְקַע - מָכַר אֶת הַפֵּרוֹת. - וְהָא אָנֵן "לֹא מָכַר" תְּנַן - אָמַר לֵיהּ: אֵימְמֵייהּ? - אָמַר לֵיהּ: לָא, תִּיתַּרְגֵּם מַתְנִיתִיךְ בַּאֲדוּקִין בּוֹ. "מָכַר אֶת הַצֶּמֶד - לֹא מָכַר אֶת הַבָּקָר" וְכוּ׳. הֵיכִי דָּמֵי? אִילֵימָא דְּקָרֵי לְצִימְדָּא צִימְדָּא, וְלִבְקָר בָּקָר - פְּשִׁיטָא, צִימְדָּא זַבִּין לֵיהּ, בָּקָר לָא זַבִּין לֵיהּ וְאֶלָּא דְּקָרֵי לֵיהּ נָמֵי לְבָקָר צִימְדָּא - כּוֹלֵיהּ זַבִּין לֵיהּ - לָא צְרִיכָא, בְּאַחֲרָא דְּקָרֵי לֵיהּ לְצִימְדָּא צִימְדָּא, וְלִבְקָר - בָּקָר, וְאִיבָּא נָמֵי דְּקָרֵי לְבָקָר צִימְדָּא; רַבִּי יְהוּדָה סָבַר: הַדָּמִים מוֹדִיעִין, וְרַבָּנַן סָבְרִי: אֵין הַדָּמִים רְאָיָה. - וְאִי אֵין הַדָּמִים רְאָיָה, לֵיתֵוֵי בִּיטּוּל מִקָּח וכו׳

הלכך הכל מכר. ומתניתין בשאין אדוקין. **היכי דמי** – דמיפלגי רבי יהודה ורבנן. **אילימא** דקרי ליה – באותה העיר לצימדא צימדא – העול קורין אותו באותה העיר צמד, ולא השוורים. **ולבקר קורין בקר** – ולא צמד. **הכי נימצין: צמד זבין ליה בקר לא זבין ליה** – ואמאי קאמר רבי יהודה דדמים מודיעין שמכר את הבקר? והלא בקר אינו בכלל צמד כלל, דנימא לשון שלו כך הוא, שקרא גם לבקר צמד ואפילו בשאדוקין בו נמי לא קני, דהא לא מפלגינן בין אדוקין לשאינן אדוקין, כדמפלגינן גבי קרון ופרדות. ולקמיה בשמעתין נמי אמרינן דמתניתין מילי מילי קתני: **הכי נימצין: ואלא** דקרי ליה נמי לבקר **צמד כולה זבין ליה** – דכי האי גוונא גרסינן גבי המוכר בית לחבירו בבירה גדולה, בפרק "המוכר את הבית" (בבא בתרא סא, ב). **כולה זבין ליה** – ואמאי אמרי רבנן אין הדמים ראיה? הא ודאי, ביון דכולי עלמא קורין גם לבקר צמד, וגם הדמים מודיעין – עליה המוכר רמיא לגלויי דלא בקר קא מזבין אלא העול לבדו, ומדלא פירש – אמרינן שמכר הכל **הכי נימצין: לא צריכא באתרא דאיכא** דקרי ליה **לצמד צמד ולבקר בקר ואיכא** דקרי נמי **לבקר צמד** – והשתא מספקא לן בהאי גברא מהי מיניהו הוא, אם קרא לבקר צמד אם לאו. **רבי יהודה סבר הדמים מודיעין** – שהוא מן הקורין לבקר צמד, ובקר מכר עם הצמד. **ורבנן סברי** – כיון דיש קורין לבקר בקר, ולא קרו ליה צמד – לא אמרינן הדמים מודיעין, דדלמא האי מינייהו הוא, ולא מכר את הבקר. דיד לוקח על התחתונה, דאוקי ממונא בחזקת מריה, ולא אמרינן דמים מודיעין. אבל היכא דכל בני העיר קורין לבקר צמד, כיון דפשיטא לן דהאי גברא רגיל לקרות גם לבקר צמד, וגם דמים הרבה יש – כולה זבין ליה. **ואי אין הדמים ראיה** – כלומר, נהי נמי דאין הדמים ראיה, ומכר את הצמד לא מכר את הבקר, דמשמע: אבל הצמד מכור, ואמאי? לימאי דיהני ביטול מקח, שיבטל המקח ויחזיר לו דמיו ויטול צמדו, כדין כל אנשא יתר משתות, דבטל המקח, בפרק "הזהב" (בבא מציעא מט, ב) ובשתות מצומצם אמרינן קנה ומחזיר אונאה, ובפחות הויא מחילה.

הכי נמסגן וכי תימא ביטול מקח לרבנן ליית להו — כלומר, דאוגאה ודאי אית להו, דמן התורה היא, דכתיב "לא תונו" (ויקרא כה:). אבל ביטול מקח ליית להו, אלא סבירא להו: יותר משתות בשתות עצמה דמי, וקנה, ומחזיר אונאה. **והתנן** — בפרק "הזהב". **רבי יהודה אומר המוכר ספר תורה בהמה ומרגלית אין לחם דין אונאה ואמרו לו חכ'** — ואמרינן בגמרא: עד כמה לא הוי אונאה? אמר אמימר: עד כדי דמיקון. דהיינו, יתר משתות לא הוי אונאה אליבא דרבי יהודה, ואפילו לדחזיר אונאה, אלא מחילה היא, דעביד אינש דזבין לזה ביוקר. ומדקאמרי ליה: לא אמרו דאין להן אונאה אלא אלו המנוין במשנתנו, עבדים ושטרות וקרקעות, וטעמא יליף התם מקראי, אבל לכל מילי — אית להו דין אונאה וביטול מקח, כך פירשו רבותינו. ולא נהירא, דהא לא שמעינן להו מהכא דאית להו ביטול מקח ביתר משתות, אלא שמע מינה דאיכא אונאה, וצריך להחזיר הדמים ונראה בעיני לפרש כן: ואי אין הדמים ראיה לקנות בקר עם הצמד, אמאי מתקיימת מכירת הצמד לגמרי, שלא יחזיר לו זה כלום ללוקח מאונאתו? שכן משמע לשון המשנה: מכר את הצמד לא מכר את הבקר, אבל מכירת הצמד — מכירה מעלייתא היא, ואמאי? לא מיבעיא דאונאתו היה לו להחזיר אילו נתאנה שתות, אלא אפילו ביטול מקח ליהוי מן הדין, דהא נתאנה יותר משתות טובא וכי תימא רבנן ליית להו לא אמרו אלא את בשתות ולא ביטול מקח בתר משתות, אלא בכל ענין קנה, ולא יחזיר לו כלום, שאין לנו לכופו בבית דין לכך אם אינו רוצה לצאת ידי שמים — ודחנן, אמרו לו: לא אמרו אלא את אלו, אבל שאר דברים יש להן אונאה, וצריך להחזיר. ואמאי אמרינן במתניתין: אין הדמים ראיה, דמשמע שהמכירה תתקיים לגמרי, ולא יחזיר לו מוכר ללוקח ממעותיו כלום? ודאי דקאמר גמרא "רבי תימא ביטול מקח ליית להו" — לאו דוקא, דהוא הדין דמאונאת שתות קפריך. אלא משום דקפריך: ולימה ביטול מקח, דדבוראה קפריך, משום הכי קאמר נמי: וכי תימא ביטול מקח הוי. **ומשני: מאי אין הדמים** — היינו ביטול מקח, שאין הדמים ראיה לקנות את הבקר להתקיים המכר. אלא לא מכר את הבקר, ויבטל המקח משום אונאת יתר משתות. **בבדי שהדעת טועה** — וסבור בלבו שכך שוה, כגון שוה חמשה בשבעה או ששה בשמונה. והלכך בטל מקח, דמקח טעות הוא. אבל בבדי שאין הדעת טועה — במתניתין, דצמד ששוה פרוטה אין קונין אותו במנה או מאתים. ומסתברא כתירוץ אחרון, וקמא שינויא דחזקיה הוא. **איבור מהנה בו'** — יש לנו לומר דמתנה בעלמא הוא דיהיב ליה. **משנה** בליו — בגמרא מפרש להו. **רבי יהודה אומר בו'** — כולה מיפרשא בגמרא. **חמורך זו** — כמות שהיא, עם כלים שעליה. **חמורך היא** — כלומר, אם זו היא חמורך — מכור אותה לי, דהיינו כמוכר את החמור סתם. וסבירא ליה לרבי יהודה דאין כליו מכורין, אפילו בעודן עליו. **גמרא** מחלוקת — דתנא קמא ונחום המדי — בכלים דעשויין למשוי החמור, כגון שק ודיסקא שעשוין ליטול בתוכו משאוי ולתת על החמור. **וכומני** — מרכבתא דנשי, ובדלקמן. וגם הוא ממין משאוי, שהאשה יושבת במשאוי, דסתם חמור לרכיבת אנשים קאי. **דתנא קמא סבר** — חמור לרכיבת אדם עומד ולא למשאוי. הלכך, המוכר את החמור סתם — לא מכר אותם כלים דעשויין למשאוי, אלא אותם כלים דעשויים לרכיבה, כגון אוכף ומרדעת. ונחום המדי סבר: חמור למשאוי עומד, וקנה כולן, גם האוכף ומרדעת, דלטעון משאוי על גבן עשויין. **אוכף ומרדעת** — בין לרכיבה בין למשאוי. **קיילקלי** = צינגל"ש, לקשור האוכף בחבישת החמור. **חבק** = פוטרי"ל, וצרכי רכיבה הן. **הא לא אמר ליה** — "חמור וכליו", אלא סתם מכר לו את החמור — לא קנה את האוכף ומרדעת. ואם איתא לדעולא — הא מני? לא רבנן ולא נחום המדי אלא על כרחך באוכף ובמרדעת פליגי, והא ברייתא רבנן היא. **לא הוא הדין בו'** — ורבנן היא ולא נחום המדי. דלנחום מיקנא קני נמי שק ודיסקא וכומני. **והא קא משמע לן דאף על גב דאמר ליה חמור וכליו** — לא אהני האי ליתור לשון לטפויי שק ודיסקא, ולא קני להו, כרבנן. **בעודן עליו** — הא שק ודיסקא מחלוקת — בעודן עליו בשעת מכירה. אבל בשאין עודן עליו — מודה להו נחום לרבנן דאין מכורין, ואפילו אוכף ומרדעת נמי אין מכורין אם אינן עליו. **או דלמא בשאין עודן עליו מחלוקת** — ואפילו הכי אוכף ומרדעת קנה. **תא שמע ובומן שאמר לו הוא וכל מה שעליו הרי זולן מכורין** — אפילו שק ודיסקא וכומני. ובעל כרחך בעודן עליו מיירי, דהא קתני "וכל מה שעליו", ואפילו הכי קתני רישא דאין מכורין בכלל החמור עד דאמר ליה בהדיא "וכל מה שעליו", כדקתני סיפא. **אי אמרת בשלמא בעודן עליו מחלוקת הא מני רבנן היא** — דאמרי: לא מכר את כליו אף על פי שעודן עליו. **הא מני** — לא נחום ולא רבנן, דהא בעודן עליו מיירי, ואפילו הכי לא מכר מסתמא עד דאמר ליה בהדיא "וכל מה שעליו". **הכי** דפריך מסיפא — הוה ליה לפרוטי מרישא, דקתני בהדיא: לא מכר. אלא משום דעיקר פירכיה ממה דקתני "וכל מה שעליו", דמשמע: בעודן עליו — משום הכי אלימא פרוכי מינה דסיפא. **תא שמע רבי יהודה אומר פעמים מכורין בו'** — ורבי יהודה בעודן עליו מיירי, דהא קתני: "חמורך זו" — כליו מכורין. דמשום דאמר "זו", דמשמע: כמו שהיא טעונה — משום הכי אלימא פרוכי משום הכי כליו מכורים. ואמאי דקאמר תנא קמא קאי, דשמעינהו דמיפלגי בעודן עליו, למר מכר ולמר לא מכר, ואתא איהו למימר: פעמים מכורין בו', ולתרוייהו בניחותי אתא.

מילתא

וכי תימא לרבנן ביטול מקח ליה להו בו' — הוה מצי למיפרך מרישא, דקתני: אלו דברים שאין להם אונאה העבדים והקרקעות, מכלל דשאר דברים יש להן אונאה אלא משום דהוי מצי לדחויי: הא מני רבי יהודה היא. **אבל** בבדי שאין הדעת טועה [לא אימור] מתנה בו' — אומר רבינו יצחק בן מאיר: דליכא למיפרך מהכא לרב, דאמר בפרק "האשה" (קדושין מו, ב) גבי מקדש אחותו: אדם יודע שאין קדושין תופסין באחותו, וגמר ונתן לשם פקדון. דהתם אין המעשה קיים כל עיקר. אבל הכא — לענין צמד המקח קיים. ואין סברא שמעות הצמד לא יחזיר המוכר לקדושי יחזיר. ומיהו, האי שיניינא לא שייך ב"איהו נשך" (בבא מציעא סג, ב) גבי האי מאן דיזקף פשיטי מחבריה ואשכח יתירתא, אם בבדי שאין הדעת טועה — לא צריך לאהדורי, אימור במתנה יהבה ניהליה. ויש לומר: דהתם ליכא למימר דמקדון הוא, שאינו יודע שיחזור ומינה אותם. ועוד: אפילו יודע, מסתמא כיון דלא הודיעו שהן יתירות — אין דעתו להתבעו. **אבל** בשאין עודן עליו מודה להו נחום המדי — לרבנן, דלא קנה. והיינו דוקא בשק ודיסקיא וכומני, אבל באוכף ומרדעת — אפילו אין עודן עליו קנה, דהכי משמע דתנן: וקנו לו כל היכא דאיתנהו. ובקונטרס לא פירש כן. **או** דלמא בשאין עליו מחלוקת — הכי נמי הוה מצי למימר: או דלמא בין בזו ובין בזו מחלוקת. **ישׁ** ספרים שכתוב בהן: מאי לאו רבי יהודה סבירא ליה כרבי יהודה דנחום קא מפרש. לא, רבי יהודה סבירא ליה כרבנן דאמרי לעיל: אין הדמים ראיה קאמר. והכי פריך: מאי לאו בין רבי יהודה שמע לנחום דלא מחלק בעודן עליו בין אמר ליה "חמורך זה" בין אמר ליה "חמורך הוא", אלא לעולם קנה בעודן עליו. ואמר ליה רבי יהודה דיש הפרש. אי נמי, מפרש ממש. ולא פליגי.

בולהו

מילתא אחריתי קאמר — אינהו איירו בשאין עודן עליו, אבל בעודן עליו — דברי הכל מכור. ואתא רבי יהודה לאפלוגי אדוקיא דיהודאי, דאפילו בעודן עליו פעמים שאין מכורין. **ואמר רב אפא עיסקא** — דאית בה מיקרי אנתיקי, אבל עיסקא דחזר לספינה — לא מיקריא אנתיקי. הלכך, על כרחך בעודן עליו מיירי. ואי נמי, כל פרקמטיאות מיקרי אנתיקי, מידו, מתניתין לא איצטריך למיתני דלא מכר אלא עיסקא דבגוה, אבל עיסקא דלבראי מינה — מימר בעיי בתמיה. **מילי מילי קתני** — חדא בעודן עליו ואחרא בשאין עודן עליו. שהכל הולך אחר מנהגו של עולם, יש דבר שהוא בכלל חבירו בעודן עליו, ויש דבר שאין בכללו אפילו בעודן עליו. **כולהו סבירא להו כי הדדי, דהאי ליה סבר דהאי, דלמר הא מילתא בטל לגבי דקר, ולמר אידך מילתא בטל לגבי אידך.** ומידה, בחדא שיטה הולכין, שמוסיפין מכירת תשמישין טפי מרבנן דידהו. חוץ מרבי מאיר לבדו, דסבירא ליה דכולהו מכורין, שהרי אמר: כל תשמישי כרם. ומשום הכי לא קאמר אביי "אמרו דבר אחד". ובבל מקום שאמר אביי "אמרו דבר אחד" בגמרא — כן צריך לפרש. **דרבי אליעזר ורבי שמעון** — ב"המוכר את הבית". **הכי גרסינן: התניא רבי אומר אומר מכר את הכרם כו'** — דלא תנן לה במתניתין. וכאבא שאול אשכחן לה בתוספתא. רבי נתן וסומכוס — ברישא פירקא. **אמר רבא** — כשאמר "המוכר זו" ודאי יודע הוא שחמור זה שלו הוא, והכי הוה ליה למימר: "מכור לי חמורך", דהא ליכא קמיה שני חמורים, שיאמר "את זה מכור לי". והלכך, האי דקאמר "זה" — משום בליו. כלומר, חמור זה במות שהוא. **חמורך הוא** — משמע לשון שאילה אמר לו: אם חמורך הוא ותמכרהו ליי הלכך לא מכר את בליו, דסבירא ליה לרבי יהודה דהמוכר את החמור סתם לא מכר את בליו, אפילו בעודן עליו. **משנה המוכר את החמור** — סתם. סיח — בנו של חמור קרוי סיח. **לא מכר בנה** — בגמרא מפרש מאי שנא פרה מחמור. **מכר אשפתו** — מקום עמוק שלשה או גבוה שלשה, שרגיל לתת שם זבל בהמותיו. **כור של מים מכונסין. מכר בוורית מכר דבורים** — דכל הני דקחשיב בטילי להני דקביעי. אבל מכר זבלו לא מכר אשפתו, מכר מימיו לא מכר בורו, וכן כולן. ומילתא דפשיטא היא, ולא איצטריך למיתני. **מכר יונים** — (שובכו) [שבו] ושבאים לתוכו. גמרא **היכי דמי** — הך מבירה דחמור ופרה, דבחמור מכר סיח ובפרה לא מכר בנה. **ואי דלא אמר ליה היא ובנה** — והלכך לא מכר את בנה, דסבירא ליה להאי תנא דאין הבן נמכר בכלל האם משום דגופין מחולקין הן, ואפשר לבן להיות בלא האם — אפילו חמור נמי, לא ימכר סיח בכלל חמור **אמר רב אפא** — כל היכא דזבין חמור ופרה — פשיטא ליה לתנא דמתניתין דאין הבנים מכורין. והכא במאי עסקינן — דאמר ליה: "חמור מניקה" ו"פרה מניקה". הלכך, בשלמא פרה — בדין הוא דלא מכר בנה, כדין המוכר פרה סתם. דהאי דאמר ליה מניקה — לאו לטפויי בנה קאתי, אלא לחלבה קאמר, דאי לא ליהוי לה חלב — ליהוי מקח טעות. הלכך מסתמא אין בנה מכור, עד שיפרש. **אלא חמור** — שאין צורך לחלבה. האי דאמר ליה "מניקה" — שיש לה ולד קאמר, ועם הולד מוכרה לו, וכמאן דפריש בהדיא היא ובנה דמי. **שפחה בת שיחה נאה** — בקריאה בנחת וברמיזה הולך למקום שהאדם חפץ, אבל זקן צריך מרדע. **אמר שמואל בר נחמן כו'** — משום דמיירי לקמיה בסיח נקט לה. **מאי דכתיב על בן יאמרו המושלים וגו'** — פשטיה דקרא מיירי שכשנלחם סיחון במלך מואב הראשון ויקח את כל ארצו מידו, ונתנבא בלעם וחבריו שינצח סיחון למואב. ומידה, פרשה יתירה היא, דמה צריך ליכתב זה? אם להשמיענו דעמון ומואב שיזדרו בסיחון — הרי כבר כתיב "והוא נלחם במלך מואב הראשון" ואין צריך יותר הלכך לדרשה כתבה משה רבינו. **המושלים ביצרן** — צדיקים, כדכתיב: "ומושל ברוחו מלוכד עיר" (משלי טז), "צדיק מושל יראת אלהים" (שמואל ב כג). **הפסד מצוה** — שמתבטל מריוח בשביל שעוסק במצוה, או נתן צדקה ומחסר ממונו, כנגד שכרה המרובה לעתיד. **ושכר עבירה** — שלא להשתכר בעבירה עכשיו, כנגד הפסדה — שיפסיד יותר לעתיד. **אם אתה עושה כן** — לחשוב הפסד כנגד שכר. **בעיר זה** — שמתפתה ביצרו ובדברי המינים, ואינו מושל ביצרו. **תצא אש מן המחשכים** — הצדיקים, ותאכל את שאינם מחשכים. כדאמרינן בפרקין לעיל (עה, א): [כל אחד ואחד נבוה מחופתו של חבירו], חופתו של קטן מחופתו של חבירו הגדול ממנו. **שנקראו שיחין** — אילנות, כדכתיב (תהלים צב): "צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה". וכתיב: "והוא עומד בין ההדסים" (זכריה א) ואמר רבי יוחנן (סנהדרין צג, א): אין הדסים אלא הצדיקים, דכתיב "ויהי אומן את הדסה". וכתיב: (שיר השירים ז) "אמרתי אעלה בתמר". וגו', ואמרו רבנן (סנהדרין צג, א): אני אמרתי אעלה בתמר ולא עלתה בידי אלא סנסן, ומנו – חנניה מישאל ועזריה. "תחת אחד השיחים" (בראשית כא) מתרגמינן: תחות חד מן אילניא, וכתיב נמי: "וכל שיח השדה טרם" (שם ב), ומתרגמינן: וכל אילני חקלא. **ער מואב** — כעיר שמהלך אחר התאוות. ואבלה נמי האש גסי הרוח, המגביהין דעתן כבמות ארנון הללו. **בעלי במות** — בעלי גסות, דאמר מר: כל המגיס דעתו כו'. בפרק קמא דעבודה זרה (יח, ב) אמר ריש לקיש: כל המתלוצץ נופל בגיהנם, שנאמר "זד יהיר לץ שמו" וגו', וכל המתייהר נופל בגיהנם, שנאמר "זד יהיר לץ שמו עושה בעברת זדון", ואין עברה אלא גיהנם, שנאמר "יום עברה היום ההוא". **אבד חשבונו של עולם** — כלומר, לית דין ולית דיין.

כולהו סבירא להו — לאו ממש אמרו דבר אחד, דאין דבריהם שוין, אלא כלומר בשיטה אחת הן. וכי האי גוונא איתא ביבמות (פרק שלישי) (דף ל) [צריך להיות: פרק חמישי דף נא, ב]: כולהו סבירא מאמר קונה קנין גמור. מועלין

מִלְּתָא אַחֲרִיתִי קָאָמַר. אֲמַר לֵיהּ רַבְינָא לְרַב אָשֵׁי, תָּא שְׁמַע: מָכַר אֶת הַקָּרוֹן - לֹא מָכַר אֶת הַפָּרְדּוֹת; וְתָנֵי רַב תַּחְלִיפָא בַּר מַעַרְבָא קַמֵּיהּ דְּרַבִּי אַבָּהוּ: מָכַר אֶת הַקָּרוֹן - מָכַר אֶת הַפָּרְדּוֹת, וַאֲמַר לֵיהּ: וְהָא אֲנַן "לֹא מָכַר" תְּנַן וַאֲמַר לֵיהּ: אִיסְכֵּימֵיהּ? וַאֲמַר לֵיהּ: לָא, תְּחַרְגֵּם מַתְנִיתָךְ בַּאֲחוֹקִים בּוֹ; מִכְּלָל דְּמַתְנִיתִין בְּשֶׁאֵין אֲחוֹקִים בּוֹ, וּמִדְּרִישָׁא בְּשֶׁאֵין עוֹדָן עָלָיו, סֵיפָא נָמֵי בְּשֶׁאֵין עוֹדָן עָלָיו - אַדְרַבָּה, אֵימָא רֵישָׁא: אֲבָל לֹא מָכַר לֹא אֶת הָעֲבָדִים וְלֹא אֶת הָאֲנָתִיקִי; וְאָמְרִינַן, מַאי אֲנָתִיקִי? אָמַר רַב פָּפָּא: עִיסְקָא דִּבְגַוָּהּ; וּמִדְּרִישָׁא בְּעוֹדָן עָלָיו, סֵיפָא נָמֵי בְּעוֹדָן עָלָיו אֶלָּא, תָּנָא מִילֵּי מִילֵּי קָתָנֵי. [סִימָן: וגם נסן] אָמַר אַבָּיֵי: רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי נָתָן וְסוּמְכוֹס וְנַחוּם הַמָּדִי, כּוּלְּהוּ סְבִירָא לְהוּ: כִּי מְמַצֵּן אִינִישׁ מִידֵּי, אֵיהוּ וְכָל תַּשְׁמִישְׁתֵּיהּ מְזַבֵּן. רַבִּי אֶלְעָזָר - דְּתָנַן, רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: הַמּוֹכֵר אֶת בֵּית הַבַּד - מָכַר אֶת הַקּוֹרָה. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל - דְּתָנַן, רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַמּוֹכֵר אֶת הָעִיר - מָכַר אֶת הַסְּפָנָר. רַבִּי מֵאִיר - דְּתַנְיָא, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: מָכַר אֶת הַכֶּרֶם - מָכַר תַּשְׁמִישֵׁי הַכֶּרֶם. רַבִּי נָתָן וְסוּמְכוֹס - בִּיצִית וְדוּגִית. נַחוּם הַמָּדִי - הָא דַּאֲמַרַן. "רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: פְּעָמִים מְכוּרִין" וְכוּ'. מַאי שְׁנָא "חֲמוֹרְךָ זוֹ", וּמַאי שְׁנָא "חֲמוֹרְךָ הוּא"? אָמַר רָבָא: "חֲמוֹרְךָ זוֹ" - יָדַע דַּהֲמָרָא דִּידֵיהּ הוּא, וְהַאי דְּקָא אָמַר לֵיהּ "זוֹ", מִשּׁוּם בְּלָיָו קָאָמַר לֵיהּ; "חֲמוֹרְךָ הוּא" - דְּלָא יָדַע דַּהֲמָרָא דִּידֵיהּ הוּא, וְהָכִי קָאָמַר לֵיהּ: חֲמוֹרְךָ הוּא, שֶׁתִּמְכְּרֶנּוּ לִי? **משנה** הַמּוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר - מָכַר אֶת הַסִּיחַ. מָכַר אֶת הַפָּרָה - לֹא מָכַר אֶת בְּנָהּ. מָכַר אַשְׁפָּה - מָכַר זִבְלָהּ. מָכַר בּוֹר - מָכַר מֵימָיו. מָכַר כַּוָּורֶת - מָכַר דְּבוֹרִים. מָכַר שׁוֹבָךְ - מָכַר יוֹנִים. **גמרא** הֵיכִי דָּמֵי? אִי דְּאָמַר לֵיהּ הֵיא וּבְנָהּ - אֲפִילּוּ פָּרָה וּבְנָהּ נָמֵי, אִי דְּלָא אָמַר לֵיהּ הֵיא וּבְנָהּ - אֲפִילּוּ חֲמוֹר נָמֵי לָא אָמַר רַב פָּפָּא, דְּאָמַר לֵיהּ: הַמּוֹכֵר מְנִיקָה מְנִיקָה וּפָרָה מְנִיקָה אֲנִי מוֹכֵר לְךָ; בְּשִׁלְמָא פָּרָה, אֵיקָא לְמֵימַר לַחֲלָבָהּ בָּעֵי לָהּ, אֶלָּא חֲמוֹר מַאי קָאָמַר לֵיהּ? שָׁמַע מִינָּהּ: הֵיא וּבְנָהּ קָאָמַר לֵיהּ. וְאַמַּאי קָרֵי לֵיהּ סִיחַ? שֶׁמְּהַלֵּךְ אַחַר סִיחָה נָאָה. אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן, מַאי דִּכְתִיב: "עַל כֵּן יֹאמְרוּ הַמֹּשְׁלִים" - אַלּוּ הַמּוֹשְׁלִים בְּיִצְרָם; "בּוֹאוּ חֶשְׁבּוֹן" - בּוֹאוּ וְנַחֲשֹׁב חֶשְׁבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הֶפְסֵד מִצְוָה כְּנֶגֶד שְׂכָרָהּ, וְשִׂכַר עֲבֵירָה כְּנֶגֶד הֶפְסֵדָהּ; "תִּבָּנֶה וְתִכּוֹנֵן" - אִם אַתָּה עוֹשֶׂה כֵּן, תִּבָּנֶה בָּעוֹלָם הַזֶּה וְתִכּוֹנֵן לָעוֹלָם הַבָּא; "עִיר סִיחוֹן" - אִם מֵשִׂים אָדָם עַצְמוֹ כְּעִיר זֶה שֶׁמְּהַלֵּךְ אַחַר סִיחָה נָאָה, מַה כָּתוּב אַחֲרָיו? "כִּי אֵשׁ יָצְאָה מֵחֶשְׁבּוֹן" וְגוֹ' - תֵּצֵא אֵשׁ מִמְּחַשְּׁבִין וְתֹאכַל אֶת שֵׁינָן מִחַשְּׁבִין; "וְלֶהָבָה מִקִּרְיַת סִיחוֹן" - מִקְּרִיַּת צְדִיקִים שֶׁנִּקְרְאוּ שִׂיחִין; "אָכְלָה עָר מוֹאָב" - זֶה הַמְּהַלֵּךְ אַחַר יִצְרוֹ כְּעִיר זֶה שֶׁמְּהַלֵּךְ אַחַר סִיחָה נָאָה; "בַּעֲלֵי בָּמוֹת אַרְנֹן" - אֵלּוּ גַּסֵּי הָרוּחַ. דְּאָמַר מָר: כָּל אָדָם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ גַּסּוּת הָרוּחַ נוֹפֵל בְּגֵיהִנֹּם; "וְנִרְגָּם" - אָמַר רָשָׁע: אֵין רָם; "אֲבַד חֶשְׁבּוֹן" - אֲבַד חֶשְׁבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם; "עַד דִּיבוֹן" - אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: הַמְּתֵן עַד שֶׁיָּבֹא דִּין; "וַנָּשִׂים עַד

עד נפח — כלומר אש שמנפח מעצמו, כדכתיב "תאכלהו אש לא נופח" (איוב כ).
שהראיס נשמתן — כמו "והאבון נפש" (דברים כח) "ולאדיב (את) נפשך" (שמואל א ב).
עד דעבד — קודשא בריך הוא מאי דעבי למיעבד לרשעים לעולם דאילו בעולם הזה דרכם כלפחה כדי לטרדם לעולם הבא. "עד" דריש ליה: עד דעבד, ר"מ דעבד" דריש ליה: מאי דעבי, ובלשון קצר. **מהאש יצאו** — מן התורה פירשו, דכתיב (ירמיהו כג) "הלא כה דברי כאש", וכתיב (דברים לג) "מימינו אש דת למו" (ופסוק הוא בירמיהו). **רבאים בעמקי שאול** — כפול לשון הוא. **תנן התם** — במסכת מעילה פרק שלישי. **כל האילן למזבח ולא לבדק הבית** — כגון שור וכשב ועז תמימים. דהמתפיס תמימים לבדק הבית עובר בעשה, וכן תורים ובני יונה סולת ולבונה ויין ושמן, כל הנך גופן ראוי למזבח, ואינו ראוי לכבשן בבנין. **לבדק הבית ולא למזבח** — כגון זהב וכסף ואבנים יקרות, וביזיא בהן. **לא לזה ולא לזה** — כגון חלב, גבינה, מוריים, אשפה, עשבים, וביזיא בהן. וכל הני דקתני — ראשון ראשון חשוב, דקדושי מזבח חשיבי מקדשי בדק הבית, וקדושי בדק הבית חשיבי מקדשי דמים, שאין ראוין גופן לא למזבח ולא לבדק הבית, אלא לימכר וליקח בדמיהן צרכי מזבח או בדק הבית, הכל כמו שפירש בשעה שהקדיש. הלכך, לא זו אף זו קתני; דלא מיבעיא דנך קמאי דחמירי, דמועלין במה שבתוכן, אלא אפילו הנך בתראי — מועלין נמי במה שבתוכן. **בור מלא מים** — כשהקדישו לא הזכיר אלא את הבור. **מים** — ראויין לבדק הבית לעשות טיט. ולא למזבח, דמים מבטנסין פסולין לניסוך המים, וגם אין מדיחין בשר הקרבנות אלא מאמת המים שבעזרה. **אשפות מלאות זבל** — לא למזבח ולא לבדק הבית. **שובך מלא יונים** — ראוי למזבח ולא לבדק הבית, דלא חזו לשקען בבנין. והשובך עצמו לא הוקדש אלא לדמיו, דאם עוקרין אותו ממקומו ליתנו בבנין — זהו הפסד גדול, שהשובך נמכר ביוקר. ועוד, כל הני דקתני למזבח ולא לבדק הבית בו' — אמה שבתוכם קאי. והכי קאמר: לא מיבעיא אי הוו מה שבתוכו קדשי מזבח — דקדישי, אלא אי הוו נמי קדשי בדק הבית — קדשי. **אילן מלא פירות** — לא למזבח ולא לבדק הבית. דלבנין לא חזו, ולקרבן נמי לא חזו, כדכתיב "כל שאור וכל דבש לא תקטירו" (ויקרא ב). ובבורות לכהן הן, בתרומה. **שדה מלאה עשבים** — עשבים לא חזו לא למזבח ולא לבדק הבית. **מועלין בהן** — אם נתנה מהן שזה פרוטה, כגון הצנוע חפציו בבור, או הוריד שם חבית של מים לקרר. וכן אם תלה חפציו באילן, או נתן יונים בשובך, והניח זבלו במקום אשפתו. **ובמה שבתוכו** — אם נתנה מגופן, שאבל מן הפירות ומן היונים ומן המים. כדנפקא לן במסכת מעילה בפרק "הנהנה מן ההקדש" (יח, ב) דבמחובר לקרקע יש מעילה אם נהנה, אף על פי שלא פגם, ובתלושין לא הויא מעילה עד שיפגם. **אין מועלין במה שבתוכו** — דסבירא ליה לרבי יהודה אין מעילה בגידולין, דמשום גרמא דקרעים ליה קרקע הקדש ליגדל — אין לנו לעשותו הקדש, דמכל מקום אין ממון הקדש מעורב בהן. **נראין דברי רבי יהודה** — במקדיש בור ושובך דריקנין ואחר כך נתמלאו, דאין מועלין במה שבתוכן. **בשלמא** — מאי דאמר רבי: נראין לי דברי רבי יהודה בבור ושובך, דמשמע: אבל בשדה ואילן אין נראין לי אלא דברי רבי יוסי — שפיר קאמר, דהא חזינן דפליג רבי יהודה אדרבי יוסי בשדה ואילן. אלא האי דקאמר: נראין לי דברי רבי יוסי בשדה ואילן, דמשמע: אבל בבור ושובך אין נראין לי — מכלל דפליג בבור ושובך? בתמיה. **והא רבי יוסי בשדה ואילן קאמר** — בהדיא, ובבור ושובך מודי ליה. והכי הוה למימר: הלכה כרבי יוסי, או: רואה אני דברי רבי יוסי. ומיהו, במאי דקאמר: נראין דברי רבי יהודה בבור ושובך — איכא לאקשויי נמי, דהא משמע: מכלל דפליג עליה רבי יוסי בבור ושובך. וכיון דמסיפא פריך לה בהדיא טפי, הך פירכא גופא לא חייש לפרושי מרישא. **הכי קאמר בו'** — כלומר, האי "ודברי רבי יוסי" דקאמר רבי — לאו א"נראין" קאי, לומר: ונראין דברי רבי יוסי. אלא בן תפרש אותו: שדברי רבי יוסי בשדה ואילן, אבל בבור ושובך מודי ליה. ורבי לפרושי אתא, דבבור ושובך לא פליגי. דלא תימא רבי יוסי בבור ושובך נמי פליג, וסבירא ליה כרבי אלעזר ברבי שמעון דקמן בשמעתין, דאמר: מועלין במה שבתוכן היכא דהקדישן לבור ושובך דריקנין ואחר כך נתמלאו, ולדבריו דרבי יהודה קאמר: לדידי מועלין נמי בבור ושובך, דאדם מקנה דבר שלא לעולם דקנה לו רשות הקדש, אלא לדידך — אודי לי מיהא בשדה ואילן, דמועלין בגידולין הבאין לאחר מיכן, משום דקניקי מהקדש. וקאמר ליה רבי יהודה: לא. קא משמע לן רבי דבבור ושובך מודי, דלא אלים רשות הקדש לקנות מן רשותו כיד הדיוט, דאילו בהדיוט אתרבאי רשות מ"ואם המצא תמצא בידו" (שמות כב), אבל לא בהקדש. **הקדישן דריקנין** — לקמן מפרש אי בבור ושובך אי בשדה ואילן. **דברי הכל בו'** — כרבי יהודה ורבי יוסי, דלא פליגי בהו נמי לעיל. **אמר ליה אביי** — לרבה רבו הקשה. הלכך גרסינן לקמן: אלא אמר רבה. כלומר, חזר בו ופירש בן. ולא גרסינן "אלא אי אימתר הכי איתמר". **הקדישן מלאין** — סיפא דתר ברייתא דהקדישו דריקנין היא, כדתקניה. **ורבי אלעזר מחליף** — החליף שיטתו, דלעיל גבי הקדישן דריקנין — מועלין במה שבתוכן, והכא קאמר: אין מועלין במה שבתוכן. ומשום דמילתא דתימה היא, דכל שכן הכא הוה ליה למימר מועלין במה שבתוכן, הלכך קתני: מחלוקת.

ואי

עַד נָפַח" - עַד שֶׁהַבָּא אֵשׁ שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה נִיפּוּחַ; "עַד מֵיבְדָא" - עַד שֶׁהַדְּאִיבִים נִשְׁמָתָן, וְאָמְרִי לָהּ: עַד דְּעָבֵיד מַאי דְּבָעֵי. אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: כָּל הַפּוֹרֵשׁ מִדִּבְרֵי תוֹרָה - אֵשׁ אוֹכַלְתּוּ, שֶׁנֶּאֱמַר: "וַתִּתֵּי אֵשׁ [אֶת] פָּנֵי בָהֶם מֵהֲאֵשׁ יָצָאו וְהָאֵשׁ תֹּאכַלֵם". כִּי אֲתָא רַב דִּימִי אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן: כָּל הַפּוֹרֵשׁ עַצְמוֹ מִדִּבְרֵי תוֹרָה - נוֹפֵל בַּגֵּיהִנֹּם, שֶׁנֶּאֱמַר: "אָדָם תּוֹעֶה מִדֶּרֶךְ הַשֶּׂכֶל בִּקְהַל רְפָאִים יָנוּחַ", וְאֵין רְפָאִים אֶלָּא גֵּיהִנֹּם, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְלֹא יֵדַע כִּי רְפָאִים שָׁם בְּעֲמְקֵי שְׁאוֹל קְרֻאֶיהָ". מָכָר אִשָּׁפָה - מָכַר זִבְלָהּ" וכו'. תְּנַן הָתָם: כָּל הָרוֹאוּי לְמִזְבֵּחַ וְלֹא לְבֶדֶק הַבַּיִת, לְבֶדֶק הַבַּיִת וְלֹא לְמִזְבֵּחַ, לֹא לְמִזְבֵּחַ וְלֹא לְבֶדֶק הַבַּיִת - מוֹעָלִין בָּהֶן וּבְמַה שֶּׁבְּתוֹכָן; בּוֹר מָלֵא מַיִם, אֲשֻׁפּוֹת מְלֵאוֹת זֶבֶל, שׁוֹבָךְ מָלֵא יוֹנִים, שָׂדֶה מְלֵאָה עֲשָׂבִים, אִילָן נְשׂוּא פֵּירוֹת - מוֹעָלִין בָּהֶן וּבְמַה שֶּׁבְּתוֹכָן; אֲבָל הַקְּדִישׁ בּוֹר וְאַחַר כָּךְ נִתְמַלֵּא מַיִם, אֲשֻׁפָּה וְאַחַר כָּךְ נִתְמַלְּאָה זֶבֶל, שׁוֹבָךְ וְאַחַר כָּךְ נִתְמַלֵּא יוֹנִים, אִילָן וְאַחַר כָּךְ נָשָׂא פֵּירוֹת, שָׂדֶה וְאַחַר כָּךְ נִתְמַלְּאָה עֲשָׂבִים - מוֹעָלִין בָּהֶן וְאֵין מוֹעָלִין בְּמַה שֶּׁבְּתוֹכָן,

דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה; רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: הַקְּדִישׁ אֶת הַשָּׂדֶה וְאֶת הָאִילָן - מוֹעָלִין בָּהֶן וּבְגִידּוּלֵיהֶם, מִפְּנֵי שֶׁהֵן גִּידּוּלֵי הֶקְדֵּשׁ. תַּנְיָא, אָמַר רַבִּי: נִרְאִין דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה בְּבוֹר וְשׁוֹבָךְ, וְדִבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי בְּשָׂדֶה וְאִילָן. הַאי מַאי? בְּשִׁלְמָא נִרְאִין דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה בְּבוֹר וְשׁוֹבָךְ - מִכְּלָל דְּפָלֵיג בְּשָׂדֶה וְאִילָן, אֶלָּא נִרְאִין דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי בְּשָׂדֶה וְאִילָן - מִכְּלָל דְּפָלֵיג בְּבוֹר וְשׁוֹבָךְ? וְהָא רַבִּי יוֹסֵי שָׂדֶה וְאִילָן קָאָמַר וְכִי תֵּימָא, לְדִבְרֵיהֶן דְּרַבִּי יְהוּדָה קָאָמַר - וְהָתַנְיָא, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: אֵין אֲנִי רוֹאֶה דִּבְרֵיהֶן שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה בְּשָׂדֶה וְאִילָן, מִפְּנֵי שֶׁהֵן גִּידּוּלֵי הֶקְדֵּשׁ; בְּשָׂדֶה וְאִילָן הוּא דְּאֵינוֹ רוֹאֶה, הָא בְּבוֹר וְשׁוֹבָךְ רוֹאֶה — הָכִי קָאָמַר: נִרְאִין דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי יוֹסֵי בְּבוֹר וְשׁוֹבָךְ, שֶׁאַף רַבִּי יוֹסֵי לֹא נֶחְלַק עָלָיו אֶלָּא בְּשָׂדֶה וְאִילָן, אֲבָל בְּבוֹר וְשׁוֹבָךְ מוֹדֶה לֵיהּ. תָּנוּ רַבָּנָן: הַקְּדִישָׁן דְּרֵיקָנִין וְאַחַר כָּךְ נִתְמַלְּאוּ - מוֹעָלִין בָּהֶן וְאֵין מוֹעָלִין בְּמַה שֶּׁבְּתוֹכָן; רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַף מוֹעָלִין בְּמַה שֶּׁבְּתוֹכָן. אָמַר רַבָּה: מַחֲלוֹקֶת - בְּשָׂדֶה וְאִילָן, דְּתַנְיָא קַמָּא סָבַר לָהּ כְּרַבִּי יְהוּדָה, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן סָבַר לָהּ כְּרַבִּי יוֹסֵי, אֲבָל בְּבוֹר וְשׁוֹבָךְ - דְּבָרִי הַכֹּל מוֹעָלִין בָּהֶן וְאֵין מוֹעָלִין בְּמַה שֶּׁבְּתוֹכָן, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן מְחַלִּיף;

מוֹעָלִין בו — פירש בקונטרס: שיש מעילה במה שהניח חפציו בבור. ואין נראה לרבינו תם, דאמר ב"השולח" (גיטין לט, א) ובפרק קמא דסנהדרין (טו, א) דהמקדיש עבדו אין מועלין בשערו, משום דאיתקש לקרקעות. אלמא דאין מעילה במחובר. ואמר נמי בפרק "ולד חטאת" (מעילה יג, א): הדש קלעילין בשדה הקדש — מעל. ואמר: שמע מינה אבק מעלי לה. משמע דוקא אבק שנתלש בבר, אבל מחמת השדה — לא מעל, כיון שהוא מחובר. ואומר רבינו תם: דשייכא מעילה בבור — כגון שעקר חוליא מן הבור ונהנה ממנה.

ואין מועלין במה שבתוכו — דלא אמרינן שיקנה חצר הקדש כמו שקונה חצר הדיוט. דחצר משום יד איתרבאי, ולא מצינו יד להקדש.

דברי רבי יהודה — לא גרסינן, שאינו בסדר המשנה במסכת מעילה (יג, א), והא דקתני רבי בברייתא "נראין דברי רבי יהודה" — יודע היה רבי דרבי יהודה היא.

בשלמא נראין דברי רבי יהודה בבור ושובך כו' — אין להקשות: אמאי? בשלמא הוא דקאמר נראין — מכלל דרבי יוסי פליג עליה בבור ושובך, ורבי יוסי לא פליג אלא בשדה ואילן. דתניא נראין דברי רבי יהודה בבור ושובך — ניחא, דמצי לפרש שאף רבי יוסי לא נחלק אלא בשדה ואילן, אבל נראין דברי רבי יוסי בשדה ואילן — אי אפשר לקיים, אם לא נמחק "נראין".

הכי קאמר נראין דברי רבי יהודה כו' — ואיצטריך רבי לאשמועינן, דלא נימא: לדברי דרבי יהודה קאמר ליה.

ואי

ואי בשדה ואילן אמאי מחלוף – הא כולי עלמא מודו דמכר אילן מכר פירותיו דבבור ושובך ודאי הויא פלוגתא אם מכר מה שבתוכו, כדאמר לקמן. **אבל** בשדה ואילן דברי הכל מועלין בו ובמה שבתוכו – הוה מצי למימר: דברי הכל מועלין בו ולא במה שבתוכו, למאן דאמר אין מעילה בגידולין. ומיהו, הא לא מצי למימר דבין בזה בין בזה פליגי, דבבור ושובך ושדה ואילן בהקדישן ריקנין ונתמלאו, לפי מה שמפרש רבינו יצחק בסמוך דאין בידו להקדיש דבר שלא בא לעולם, אם לא שזוכה בהן תחלה. ומיהו, הוה מצי למימר דפליגי אם יקדשו פירות האילן והשדה אם יבואו לרשותו. אבל לא ניתא ליה למימר דפליגי אלא בבור ושובך דוקא, דומיא דסיפא.

אימור דשמעינן ליה לרבי מאיר בגון פירות דקל בו׳ — תימה: מהיכא שמעינן לרבי מאיר דאמר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם — היינו מדתנא: האומר לאשה "הרי את מקודשת לי לאחר שאשתחרר" בו׳, דאמר רבי מאיר מקודשת, כדאמר ב"האשה רבה" (יבמות עב, ב), והתוה לא עביד דאתו, דמי יודע דישתחררנו רבוז׳ ומפרש רבינו שמואל: דמיירי שהבטיחו רבו לשחררו, כדאמר בסוף פרק "ארבעה אחין" (שם לה, א) דשמעה מבי מרה. ורבינו יהודה בן נתן מפרש: דכל הנהו עבידי דאתו, כגון חציו עבד וחציו בן חורין, ושפחה נמי – חציה שפחה וחציה בת חורין ונהגו בה מנהג הפקר, שכופין את רבה לעשותה בת חורין, כדאמרינן ב"הבא על יבמתו" (שם סד, א). ו"לאחר שימות בעליך ואחותיך" — בגוססין, ו"שיחלוץ לך יבמיך" — דמצות חליצה קודמת למצות יבום. אי נמי, בחולצת ולא מתייבמת. ושקוה: דאמר בפרק "אף על פי" (כתובות נח, ב): המותר, רבי מאיר אומר: הקדש. ומפרש בגמרא דקדוש לאחר מיתה קאמר, דאמר רבי מאיר: מקדיש דבר שלא בא לעולם, אף על גב דלא עביד דאתו שתמות היא קודם הבעל. ולא אפשר לאוקמי בגוססת — שהרי עושה מלאכה, כדתנן: הרי זו עושה ואובלת ויש לומר: בחולה וזקנה. והרב רבינו אליעזר מפליר"א אומר: דכיון שהגוף בעולם, אלא שאינו ראוי לקנין, כמו בל הנך — חשוב כמו עבידי דאתו. ומותר לקדוש אף על פי שאינו בעולם, ולא עביד דאתי שתמות האשה קודם, מכל מקום, כיון שהמותר מיהו עביד דאתי — חשוב הוא כאילו בעולם בבר. ואם היה בעולם לה הוי בעינן שיזכה זה עביד דאתי שתמות היא לפני הבעל. ואם תאמר, והא דפריך הכא: מי יימר דאתו — הא לא בעינן דעביד דאתו בדבר שישנו בעולם, והכמים הן בעולם ויש לומר: הא לא חשיב בעולם, כיון דליתנהו קמן. עוד יש לומר: דפירות דקל וכולהו דליכא בהו אלא "מי יימר" אחר — חשיב עביד דאתו. ובפרק "המפקיד" (בבא מציעא לג, ב) לא חשיב כפל עביד דאתי — משום דאיכא טובא "מי יימר", כדאמר התם: מי יימר דמינגבא, ואם תמצי לומר דמינגבא מי יימר דמשתכח גבא, ואם תמצי לומר דמשתכח גבא דלמא מודה ומיפטר. אבל קשה מהך דהכא, אף על גב דליכא אלא חד "מי יימר" — לא חשיב ליתוי שובך ולמי הבור עבידי דאתו ומיהו, בלאו הכי קשיא לרבינו יצחק: אמאי לא חשיב להו עבידי דאתו כמו פירות דקל, שהרי אורחא דמילתא הוא שמתמלאת שובך יונים, וכן הבור מתמלא מים כשהגשמים יורדין, שלא היו שותים בבל ארץ ישראל אלא מי גשמים ועוד קשה, דמשמע: אי הוו עבידי דאתו הוה ניתא ליה — אבתי תקשי ליה: דהיאך דמים והיונים קדושים, אפילו אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם? שהרי מכח חצרו של הקדש אינם קדושים, דאין חצר להקדש, כדפרישית לעיל. ומכח מה שמקדיש נמי אינן קדושים — דהיאך יכול להקדיש דבר שלעולם לא יבא ברשותו ולא יזכה בו לעולם ונראה לרבינו יצחק, דהכי פירושו: מי יימר דאתו לרשותו שיזכה בהן, דודאי לא יבואו לעולם לרשותו, ואמאי מועלין במה שבתוכן? והלא אין כח בידו להקדישן כיון שלא באו לרשותו ומשני: בבאין דרך חצרו לבור, ודרך שובכו לשובך. שזוכה בהן תחלה, לפיכך יש כח בידו להקדישן. ורבינו שמשון בן אברהם פירש: דאי עבידי דאתו — ניתא דמצי להקדישן, דמצינו לפרש: כגון שהקדיש בור ושובך על מנת שיש לו כח בבור ושובך לזכות במים וביונים לצורך הקדש. **ויונים** הבאים דרך שובכו – תימה לרבינו שמשון בן אברהם: דאיך יכול להקדישן הקדש גמור שימעול בהן? והלא אינו זוכה בהן זכיה גמורה, דקיימא לן ב"נזיקין" (גיטין נט) [צריך להיות: בבא מציעא קב, א] דאין בהן גזל אלא מפני דרכי שלום ואומר רבינו יצחק: דבביעים ואפרוחים זוכין מן התורה. **ורבי** אלעזר סבר כרבי מאיר דאמר מקנה דבר שלא בא לעולם — תימה: דלא חשיב רבי אלעזר ברבי שמעון בפרק "האומר" בקדושין (סב, ב), דאמר אביי: רבי אליעזר בן יעקב ורבי מאיר ורבי טולהו סבירא להו אדם מקנה דבר שלא בא לעולם. ופריך נמי התם: ולישחוט נמי רבי יהודה הנשיא ורבי עקיבא? ומשני לה: ונראה לרבינו שמשון בן אברהם: דדוקא מהנהו פריך, מרבי יהודה הנשיא — משום דהתחר באותה ברייתא גופא שהתחר רבי מאיר, ומרבי עקיבא פריך — משום שהיה רבו של רבי אליעזר בן יעקב, ומסתמא רבי אליעזר בן יעקב מרבי עקיבא רבו שמיעא ליה, דאמר ביבמות (עג, א): רבי כרבי מאיר, ורבי מאיר כרבי אליעזר [בן יעקב], ורבי אליעזר [בן יעקב] כרבי עקיבא.

וְאִי בְּשָׂדֶה וְאִילָן, אַמַּאי מַחֲלוּף? אֶלָּא אָמַר רַבָּה: מַתָּלוֹת - בְּבוֹר וְשׁוֹבָךְ, אֲבָל בְּשָׂדֶה וְאִילָן - דִּבְרֵי הַכֹּל מוֹעֲלִין בָּהֶן וּבְמַה שֶּׁבְּתוֹכָן. וּבְבוֹר וְשׁוֹבָךְ, בְּרֵיקָנִין בְּמַאי פְּלִיגִי, וּכְמָלְאִין בְּמַאי פְּלִיגִי? - בְּרֵיקָנִין פְּלִיגִי בְּפַלּוּגְתָּא דְּרַבִּי מֵאִיר וְרַבָּנָן, דְּתַנְיָא קַמָּא סָבַר לָהּ כְּרַבָּנָן, דְּאָמְרִי: אֵין אָדָם מַקְנֶה דָּבָר שֶׁלֹּא בָא לָעוֹלָם; וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן סָבַר כְּרַבִּי מֵאִיר, דְּאָמַר: אָדָם מַקְנֶה דָּבָר שֶׁלֹּא בָא לָעוֹלָם. - אֵימוֹר דְּשָׁמְעַתְּ לֵיהּ לְרַבִּי מֵאִיר - פֵּרוֹת דְּקָל דְּעָבְדִי דְּאָתוּ, הָנֵי מִי יֵימַר דְּאָתוּ? אָמַר רָבָא, מַשְׁכַּחַת לָהּ בְּמִים הַבָּאִין דֶּרֶךְ חָצֵרוֹ לַבּוֹר, וְיוֹנִים הַבָּאִין דֶּרֶךְ שׁוֹבְכוֹ לְשׁוֹבָךְ. וּכְמָלְאִים בְּמַאי פְּלִיגִי? אָמַר רָבָא: כְּגוֹן שֶׁהֶקְדִּישׁ בּוֹר סְתָם, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן סָבַר לָהּ כַּאֲבוּהּ, דְּאָמַר: דָּנִין דִּין גְּבוֹהַּ מִדִּין הֶדְיוֹט, מָה דִּין הֶדְיוֹט - מָצֵי אָמַר: בֵּירָא זַבֵּינִי לָךְ מַיָּא לָא זַבֵּינִי לָךְ, אַף דִּין גְּבוֹהַּ - בֵּירָא אַקְדֵּישׁ מַיָּא לָא אַקְדֵּישׁ; וְתַנָּא קַמָּא סָבַר: אֵין דָּנִין דִּין גְּבוֹהַּ מִדִּין הֶדְיוֹט. - וְדִין הֶדְיוֹט לָא? וְהָתַנַן: מָכַר בּוֹר - מָכַר מֵימָיו אָמַר רָבָא: מַתָּנִיתִין יְחִידָאָה הִיא, דְּתַנְיָא: מָכַר בּוֹר - לֹא מָכַר מֵימָיו, רַבִּי נָתָן אוֹמֵר: מָכַר בּוֹר - מָכַר מֵימָיו.

משנה

ואי בשדה ואילן — פליגי לעיל גבי הקדישן ריקנין, והוא הדין בסיפא — אמאי מחלוף? כל שכן הבא דמועלין במה שבתוכן, דאיכא תרתי: גידולי הקדש, וגם הקדישי הבל ביחד, דלא גרע ממוכר אלא אי בבור ושובך מוקמת לה — איכא לפרושי טעם מחלוקתן במלאין וריקנין, כדתמרשי לקמן. אבל בשדה ואילן ליכא למימר טעמא אמאי מחלוף. **הכי גרסינן: אלא אמר רבה מחלוקת בו׳** — מחלוקת דמלאין וריקנין בבור ושובך, כדמפרש ואזיל. אבל בשדה ואילן, בין מלאין בין ריקנין — דברי הכל מועלין בהן ובמה שבתוכן, כרבי יוסי דנימוקו עמו. **פלוגתא דרבי מאיר וחכמים** — גבי האומר לאשה "הרי את מקודשת לי על מנת שאתגייר, על מנת שתתגיירי" בו׳, בהרבה מקומות. **אימור דשמעת ליה לרבי מאיר בגון פירות** דקל — שהמוכר פירות דקל לחבירו, אף על פי שעדיין לא באו לעולם — אינו יכול לחזור בו משיבואו לעולם, דהא ודאי עבידי דאתו, דומיא ד"על מנת שאתגייר", דדעתיה לאיגיורי. וכי האי גוונא נמי מפרשינן ל"על מנת שאשתחרר", "על מנת שתשתחרר" בו׳ — שהבטיחו רבו לשחררו. ומיהו, רבי מאיר לא איירי בפירות דקל, אלא רב הונא דקאי בהדיה במסכת יבמות בפרק "האשה רבה" (צג, ב). דאמר רב נחמן בר יצחק: רב הונא ברב, ורב ברבי יצאי, ורבי יצאי ברבי חייא, ורבי חייא ברבי מאיר, ובולהו סבירא להו אדם מקנה דבר שלא בא לעולם. רב הונא מאי היא — דאיתמר: המוכר פירות לחבירו, אמר רב הונא: עד שלא באו לעולם — יכול לחזור בו, משבאו לעולם — אינו יכול לחזור בו. **הני מי יימר דאתו** — אם לא יביא מים וישפוך לתוך הבור, או יביא יונים לשובך. הבאים דרך חצירו — שהבור עשוי במקום מדרון, דממילא אתו לבור. **דרך שובכו** — הסמוך לזה, דאדהאי עבידי דאתו יונים הנולדים לשובך ריקן זה. ודוקא שובכו, אבל שובך של אחרים — יכולין הן לעכב שלא יבואו לכאן (ולא דמי לפירות דקל). בשם רבינו זקני מנוחתו כבוד. **סבר לה כאבוה** — בשילהי "המוכר את הבית", דאמר: המקדיש את השדה לא הקדיש אלא חרוב המורכב בו. ומפרשי בגמרא דסבירא בעין רעה מקדיש, דדנין דין גבוה מדין הדיוט ו׳. והלכך, כי היכי דהדיוט המוכר בור סתם לא מכר את מימיו, כדמפרש בסמוך, ודלא כמתניתין דאמר: מכר בור מכר מימיו — אף דין גבוה כו׳. ומיהו, היכא דאין בו מים בשעת הקדש — קדושי המים הבאין לאחר מכאן, דאדם מקנה דבר שלא בא לעולם, ודעתו היה להקדישן. דבדבר שלא זכה בו עדיין ליכא למימר עין רעה. אבל כשהבור מלא מים, והמים והבור שלו הן, והוא הקדיש הבור — איכא למימר דהמים שייר לעצמו. ורבנן דפליגי עליה סבירא להו דבעין יפה מקדיש. אי נמי, סבירא להו כרבי נתן דאמר: מכר בור מכר מימיו, ולא גרע הקדש מהדיוט. **מתניתין יחידאה היא** — רבי נתן קאמר להּ, אבל רבנן פליגי עליה. מיהו, הלכתא כמתניתין, כדאמר ביבמות (מב, ב) דסתם במתניתין ומחלוקת בברייתא — הלכה כסתם דמתניתין, ואף על גב דקאמר: יחידאה היא — לאו למימר דלא סבירא לן כוותיה, אלא לאשמועינן דרבי אלעזר ברבי שמעון סבירא ליה כרבנן. אבל כשאמורא אומר דבר מדעתו לפסוק הלכתא, היתר או איסור או דין, ומקשי ליה ממתניתין, ומשני: יחידאה היא — לא סבירא לן כי ההיא משנה, דאאמורא סמכינן, וכמאן דאמר האמורא: לית הלכתא במתניתין דמי.

משנה

משנה הלוקח פירות שוכב — כגון שאמר לו בניסן: מכור לי פירות שנה זו מה שילדו בכל חדש. אבל האמהות לא קנה, דדרך הזיונים לעשות שני ולדות בכל חדש, זכר ונקבה, חוץ מנחזר אדר שאין ילדיו. והנהו ולדות גם הם לסוף שני חדשים עושים ולדות בכל חדש, וכל שני ולדות קרוין בריכה. **מפריה** — הלוקח. בריכה ראשונה מניח לפרוח עם האם, שאותן לא מכר. שכן דרך המוכרין פירות שובך לעבד בריכה ראשונה להיות צוות לאמהות להתקיים השובך, פן יברחו האמהות. והוא שובכו לא מכר, הלכך מסתמא גם בריכה ראשונה של שנה זו עיכב עם השובך, דזו היא קיום השובך. ובגמרא מפרש דגם פירות הראשונים דההיא בריכה ראשונה שייר המוכר, להיות צוות לדך עם בריכה ראשונה פן תברח, דהא אמהה לא מצטוותא, ומכיון שתברח בריכה ראשונה — תברח גם האם, ונמצא מפסיד שובכו. כך דעתי לפרשה בגמרא. **פירות בוורת** — של שנה אחת, דבורים הנולדים מן הכוורת. **נוטל שלשה נחילים** — שלש חבורות הנולדות ראשונה בשלשה זמנים, מתשעה ימים או עשרה ימים זה אחר זה. שכן דרך הכוורת בתחלת ימות הקיץ יוצא מן הכוורת נחיל של דבורים ילדות שילדו האמהות, וישכון על ענף האילן. ומביא כוורת חדש, ומכניסן לתוכו. וכן לסוף תשעה או עשרה ימים יוצא נחיל של דבורים אחר, ומביא כוורת אחרת ריקנית, ומכניסן לתוכו. וכן השלישי, וקורין לו *טירציל. ויש שעושין עד שבע ושמונה פעמים במלכות יון. ובמלכות זו רובן עושין שלש פעמים. והשלישי גרוע מכולן, דאחרון אחרון גרוע. הלכך די בשלשה נחילין ראשונים, שהן חשובין. **ומפרס** — בלמור, מכאן ואילך יגרום להם המוכר שיסתרסו מאליהן ולא יעשו עוד פירות, כדי שיהו טרודין ועסוקין לעשות דבש, וכל זמן שעושין דבש — אין עושין ולדות. והדבש של מוכר הוא, שכן דרך הכוורת לאחר שיצאו כל הנחילין עושה דבש. ויש שהורגין אותן ולוקחין הדבש, ויש שמריקין אותן בכוורת ריקנית. **ומפרס** — בגמרא מפרש. **חלות דבש** — הכוורת לאחר שעשתה פירות ויצאו הנחילין, לוקחין את הדבש. והוא עשוי חלות חלות, ויש בו עשר חלות או עשרים זה בצד זה משעה ודבש מעורב יחד. והמוכר חלות כוורתו ולא מכר את הכוורת — רוצה הוא להכניסה בימות הגשמים להצניעה לשנה הבאה כשעושה פירות, והלכך מסתמא שייר שתי חלות להתפרנס בהן הדבורים בימות הגשמים. **נירופיות** — ענפים. וחזור ועצוס, כדאמרינן בבראשית רבה: "ויעט ברם", לא היה לו ליטע לא ייחור אחד, ולא גרופית אחת, ומהיכן היה לו? אמר רבי אבא בר כהנא: הכניס עמו זמורות לנטיעות, וייחורים לתאנים, וגרופיות לזיתים. **גמרא** **והתניא** — הלוקח פירות שובך מפריה בריכה ראשונה ושניה, וקא סלקא דעתין דשתי בריכות הללו מן האמהות, כגון בריכה ראשונה של ניסן ובריכה שניה של אייר. והלכך קשיא למתניתין, דלא משייריא אלא בריכה ראשונה של אמהות לבדה, אבל כל מה שילדו האמהות עור — הכל מכור. **הכי נרסינן בפירוש רבינו חננאל מרומי: לא קשיא הא לה הא לאמה** — האי שניה — אבריכה ראשונה קאי, שיפריח גם בריכה ראשונה שתלד ההיא בריכה ראשונה לסוף שני חדשים, כדי שיהו צוות לבריכת אמן ראשונה. וכן משמע "הא לה": האי שניה — לה, לבריכה ראשונה משייריו אותה, כדי שתתקיים היא. **והא לאמה** — האי בריכה דקתני במתניתין ובברייתא — לאמה קאמר, שמשייריו לה לאם בריכה ראשונה ממנה להיות לה לצוותא. ובאה הברייתא להשמיענו דמהדיא בריכה ראשונה של אם משיירין גם ממנה בריכה ראשונה, ומאי דלא פירש במתניתין פירש בברייתא. והאי דקרי לפירות בריכה ראשונה "שניה" — משום דשניים הם לאמהות של אמן, בני בנים שניים הם לזקנים. ובין מתניתין ובין ברייתא מבוכר פירות שובכו סתם מיירי, והמשנה והברייתא במבכירה אחת מיירי ובשובך אחד, כמו שפרשתיו, אלא שהברייתא פירשה יותר מן המשנה, דמתניתין לא איירי בבני בריכה ראשונה אם יפריח גם מדם או לא. וכן נראה בעיני, ועיקר. ויש לשונות הרבה דמוקי לה בשני שובכין או בשתי מכירות, ואין בהן ממש, ושיטת השמועה אינה מתישבת בהן כלל. **ופריך גמרא: לאמה מאי מעמא** — די בבריכה ראשונה, כדקתני מתניתין: מפריח בריכה ראשונה, ולא קתני שתי בריכות? פשיטא דמשום דמצטוותא אברתא, כלומר אבריכה ראשונה דשבקינן לה, ואזוגא הוא הזכר בן זוגה. כן פירש רבינו חננאל. ולא הזה צריך הגמרא להזכיר דבר זה, אלא משום דלא תקשי: מה לנו לצוותא דברתא? הלא יש לה בן זוג דמצטוותא בהדיה. הלכך פירש לך דלכל היותר שני מיני צוות בעי מתניתין, בן זוגה ובניה. **איהי נמי** — בריכה ראשונה, תצטוות לאמה ואבן זוגה, שדרי יש לה שני מיני צוות, ולמה אנו מצריכין להניח לה בריכה ראשונה כדי שלא תברח היא ומתוך כך תברח גם האם וחרב השובך? **ומשני: אמה אבריתא** — לבד מצטוותא, שרחמי האם על הבת. אבל ברתא, דהיינו בריכה ראשונה, לא מצטוותא אאמה לבד ואבן זוגה, אלא אם כן יש לה בנים. הלכך מניחין גם לבריכה ראשונה בנים, דהשתא איכא חבורות טובא: אמה ובן זוגה, ובריכה ראשונה, ובריכה של בריכה ראשונה = בת הבת. דכיון דאיכא שלש חבורות — אפילו בני בריכה ראשונה לא עקרי, דמצטוותי אאמם ואם אמם. ואין להניח לדם בנים לאצטוותי בהדייהו, דהשתא האם מצטוותא אברתא = בריכה ראשונה, ובריכה ראשונה מצטוותא נמי אברתא = בריכה שניה לאם, שהיא ראשונה לה, וההיא מצטוותא אאמה ואאם אמה, דהוו להו חבורות טובא. כן נראית בעיני שיטת שמועה זו. ויש לשונות רבות ואי אפשר לייישבן. **במה מדברים** — דלשון סירוס זכרות משמע פשוטה של משנה. **בחרדל** — להאכילן חרדל, כדמפרש לקמיה. **לא חרדל מסרסן אלא** — גרמא בעלמא קגרים להו, כדמפרש. **חד** — מר. **ואובלות את היובשנן** — ומתוך שביעותן בטילות מפריה ורביה, וחוזרות ועושות דבש. ורבינו חננאל פירש: אוכלות דבש שבנקבי החלות וחוזרות ומגדלות בנקבים, ואיכא למימר דלשנה הבאה ילדו אותן הדבורים, ויהיו של מוכר. **ויבי יוחנן** — לאו אסירוס של זכרות מיירי כלל. אלא האי סירוס לשון דילוג הוא, כמו "קראה סירוסין" במסכת מגילה ירושלמית, והכי קאמרה מתניתין: נוטל שלשה נחילין על ידי דילוג, ראשון שלישי וחמישי, והמוכר יטול השאר. שיהיה לשניהן מן הטובים ומן הכחושין, שכן דרך סתם מוכרי כוורת. **במתניתא תנא** — והכי הלכתא. דברייתא עיקר, וגם לשון המשנה דקתני: ומסרס — כן משמע, שתחלה נוטל שלשה נחילין רצופין ואחר כך מסרס, זה נוטל אחד — (הלוקח) נוטל אחד, ומניח אחד לצורך המוכר. **דבש** — אפילו בכוורתו, אינו יוצא מידי מאכל. ואף על פי שיש עוד שהדבורים אוכלין דובשנן, אפילו הכי אינו יוצא מידי מאכל עד שיקצהו בפירות למאכל דבורים. אי נמי, דוקא בכוורתו הוי אוכל, אבל אם זב מכוורתו הוי משקה מסתמא, אלא אם כן חישב עליו לאכילה, כדתניא בהדיא בראש ברייתא דמסכת טהרות. **לא אוכל** — לטמא בביציר. **ולא משקה** — לטמא ברביעית. ומיהו, לעצמו מקבל אוכל טומאה בכל שהוא, כדמפרש בתורת כהנים "מכל האוכל אשר יאכל" (ויקרא יא). אבל האי דבש בכוורתו — אין לו תורת אוכל כלל, אפילו לקבל טומאה. **שתי חלות** — שמניחין לימות הגשמים לפרנסת הדבורים. ומפורש בתוספתא שהן חלות חיצוניות, בפירוש רבינו חננאל. **רבא אמר רבי אליעזר היא** — משום דסתם דבש לא משמע ליה שתי חלות, אלא כל דבש של כוורת. הלכך ניחא ליה לרבא טפי לאוקומה ביחידאה.

הא באמה והא בברתא — כלומר, משנה וברייתא חד הוא, ומפריח בריכה ראשונה דמתניתין — היינו בריכה ראשונה של בל אם ואם. והא בברתא — כלומר, כל אם ואם, בין בנות בין אמהות, וברייתא נמי הכי קאמר: מפריח בריכה ראשונה ושניה — היינו ראשונה לבריכה שהפריח, והיא שניה לאמה — לבריכה הראשונה שבשבילה מפריח אלו. והוא הדין שניה ושלישית ורביעית, אלא דאטו כי רובלא לחשיב וליחל. **דבש** בכוורתו אינו יוצא מידי מאכל לעולם — פירש הקונטרס: עד שיקצהו למאכל דבורים בפירוש. ואין נראה לרבינו יצחק, דאין לך דבר ראוי לאכילה שיוציא בו שום דבר, עד שיפסל מאכילת כלב.

אינו יוצא מידי מאכל לעולם — תימה לרבינו יצחק: דבמסכת מכשירין (פרק ששי משנה ד) חשיב דבש בהדי שבעה משקים ואומר רבינו יצחק: דהיינו אחר שהופרש מן השעוה. אבל בכוורתו שהוא עם השעוה — יש עליו תורת אוכל, ולא תורת משקה.

תריץ

משנה הַלּוֹקֵחַ פֵּרוֹת שׁוֹבָךְ מֵחֲבֵירוֹ - מַפְרִיחַ בְּרֵכָה רִאשׁוֹנָה; פֵּרוֹת כַּוָּורֶת - נוֹטֵל שְׁלֹשָׁה נְחִילִים וּמְסָרֵס; חַלּוֹת דְּבַשׁ - מַנִּיחַ שְׁתֵּי חַלּוֹת; זֵירֹתִים לָקוֹץ - מַנִּיחַ שְׁתֵּי גְרוֹפִיּוֹת. **גמרא** וְהָתַנְיָא: בְּרֵכָה רִאשׁוֹנָה וְשֵׁנִיָּה אָמַר רַב כָּהֲנָא, לָא קַשְׁיָא: הָא לָהּ, הָא לְאִמָּהּ. - מַאי שְׁנָא אִמָּהּ? דְּמִיצְטַוְותָא אַבְרָתָא וְאַזּוּגָא דְּשָׁבְקִינַן לָהּ - אִיהִי נַמִּי תִּיצְטַוְותָא אִמָּהּ וְאַזּוּגָא דְּשָׁבְקִינַן לָהּ - אִמָּהּ אַבְרָתָא מִיצְטַוְותָא, בְּרָתָא אִמָּהּ לָא מִיצְטַוְותָא. "פֵּרוֹת כַּוָּורֶת - נוֹטֵל שְׁלֹשָׁה נְחִילִים וּמְסָרֵס". בַּמֶּה מְסָרְסָן? אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: בְּחַרְדָּל. אָמְרֵי בְּמַעֲרָבָא מְשֻׁמֵיהּ דְּרַבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָא: לֹא חַרְדָּל מְסָרְסָן, אֶלָּא מִתּוֹךְ שֶׁפְּיֵיהֶן חַד, חוֹזְרוֹת וְאוֹכְלוֹת אֶת דִּיבְשָׁנָן. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: נוֹטֵל שְׁלֹשָׁה נְחִילִין בְּסִירוּס. בְּמַתְנִיתָא תָּנָא: נוֹטֵל שְׁלֹשָׁה נְחִילִין זֶה אַחַר זֶה, מִפְּנֵי וְאֵילָךְ - נוֹטֵל אַחַת וּמַנִּיחַ אַחַת. "חַלּוֹת דְּבַשׁ - מַנִּיחַ שְׁתֵּי חַלּוֹת" וכו'. אָמַר רַב כָּהֲנָא: דְּבַשׁ בַּכַּוָּורֶת אֵינוֹ יוֹצֵא מִידֵי מַאֲכָל לְעוֹלָם. אַלְמָא קָסָבַר: לָא בָּעֵי מַחֲשָׁבָה. מֵיתִיבִי: דְּבַשׁ בַּכַּוָּורֶת - אֵינוֹ לֹא אוֹכֵל וְלֹא מַשְׁקֶה אָמַר אַבָּיֵי: לָא צְרִיכָא אֶלָּא לְאוֹתָן שְׁתֵּי חַלּוֹת. רָבָא אָמַר: דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיא; דתנן:

תרין ואימא הכי חישב עליו כו' — אינו מגיה הברייתא. אלא הכי קאמר: דבש בכוורתו אינו לא מאבל ולא משקה — לענין זה, שאם חישב לאכילה שיהא מטמא טומאת אוכלים. **בקנים** ובגפנים מן הפקק ולמעלה — ואם תאמר: בלא קנייה נמי יש לו מן הפקק ולמעלה מתנאי יהושע, כדאמר בסוף פרק "מרובה" (בבא קמא פא, א) ויש לומר: דלאו פירכא היא כלל, דאין לו רשות לחתוך בחנם, אלא בשביל נטיעה. ודוקא מן החדש שאינו עושה פירות, וממקום שאינו עושה פירות, וממקום שאין רואה את החמה, כדאמר התם. ועוד, דכמה פקקים יש בגפנים וקנים, והכא מן התחתון והחם מן העליון. **לא** מקשי קשי לה ולא עלויי מעלי לה — לאו דוקא, דאם כן גבי שביעית אמאי אסור? הא אמר בעבודה זרה (ג, ב): אוקמי אילנא — שרי, אברויי אילנא — אסור. אלא: לא ודאי מיקשי קשיא ולא עלויי מעלי לה.

מה ארז אינו עושה פירות — ואם תאמר: הא אמר בפרק קמא דעבודה זרה (יד, א): מאי איצטרובל — פירא דארזא ויש לומר: דתהם בשאר מיני ארזים, שעושין פירות, והכא בההיא שאין עושין פירות. **שיטה** תורניתא — והא דאמר בפרק קמא דעבודה זרה (שם) דתורניתא אין לו עיקר — לאו היינו תורניתא דהכא, אלא מין אחר. אבל האי שהוא מין ארז — יש לו עיקר.

ערמונים

דְּתַנְּן: פְּוָרָה דְּבוֹרִים - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: חֲרֵי הִיא בְּקִרְקַע, וְאוֹתְבִין עָלָיהּ פְּרוֹזְבוֹל, וְאָנֵינָהּ מְקַבֶּלֶת טוּמְאָה בְּמִקְוֶה, וְהָרוֹדֶה מַמְנֶה בְּשַׁבָּת - חַיָּיב חַטָּאת; וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין כּוֹתְבִין עָלֶיהָ פְּרוֹזְבוֹל, וְאָנֵינָהּ בְּקִרְקַע, וּמְקַבֶּלֶת טוּמְאָה בְּמִקְוֶה, וְהָרוֹדֶה מַמְנֶה בְּשַׁבָּת - פָּטוּר. אֲמַר רַבִּי אֱלִעֶזֶר: מַאי טַעֲמָא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר? דְּכְתִיב: "וַיִּטְבֹּל אוֹתָהּ בְּיַעַרת הַדֶּבֶשׁ", וְכִי מָה עִנְיַן יַעַר אֵצֶל דְּבַשׁ? אֶלָּא לוֹמַר לְךָ: מָה יַעַר - הַתּוֹלֶשׁ מִמֶּנּוּ בְּשַׁבָּת חַיָּיב חַטָּאת, אַף דְּבַשׁ - הָרוֹדֶה מִמֶּנּוּ בְּשַׁבָּת חַיָּיב חַטָּאת. מֵיתִיבִי: דְּבַשׁ הַבָּא מִמְּוּרָתוֹ - אֵינוֹ לֹא אוֹכֶל וְלֹא מַשְׁקֶה; בְּשִׁלְמָא לְאַבַּיֵי נִיחָא, אֶלָּא לְרָבָא קַשְׁיָא אָמַר רַב זְבִיד: פְּגוּם שָׁוֶה עַל גַּבֵּי כְּלֵי מָאוֹם. רַב אַחָא בַּר יַעֲקֹב אָמַר: פְּגוּם שָׁוֶה עַל גַּבֵּי קַשְׁקְשִׁין. מֵיתִיבִי: דְּבַשׁ בִּכְוֹוֶרְתּוֹ - אֵינוֹ לֹא אוֹכֶל וְלֹא מַשְׁקֶה, חַיָּשׁ עָלָיו לַאֲכִילָה - מְטַמֵּא טוּמְאַת אוֹכָלִין, לְמַשְׁקִין - מְטַמֵּא טוּמְאַת מַשְׁקִין; בְּשִׁלְמָא לְאַבַּיֵי נִיחָא, אֶלָּא לְרָבָא קַשְׁיָא - אָמַר לָךְ רָבָא, תְּרֵין הָכִי: חַיָּשׁ עָלָיו לַאֲכִילָה - אֵינוֹ מְטַמֵּא טוּמְאַת אוֹכָלִין, לְמַשְׁקִין - אֵינוֹ מְטַמֵּא טוּמְאַת מַשְׁקִין. תַּנָּא בְּוָותֵיהּ דְּרַב כָּהֲנָא: דְּבַשׁ בִּכְוֹוֶרְתּוֹ - מְטַמֵּא טוּמְאַת אוֹכָלִין שֶׁלֹּא בְּמַחֲשָׁבָה. "יֵיתִים לְקוֹץ - מַנִּיחַ שְׁתֵּי גְּרוֹפִיּוֹת". תָּנוּ רַבָּנָן: הַלּוֹקֵחַ אִילָן מֵחֲבֵירוֹ לְקוֹץ - מְגַבִּיהַּ מִן הַקַּרְקַע טֶפַח וְקוֹצֵץ, בְּתוֹלַת הַשְׁקָמָה - שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, סַדָּן הַשְׁקָמָה - שְׁנֵי טְפָחִים, בְּקָנִים וּבְגֶפָנִים - מִן הַפֶּקֶק וּלְמַעְלָה, בְּדְקָלִים וּבַאֲרָזִים - חוֹפֵר וּמְשָׁרֵשׁ, לְפִי שֶׁאֵין גִּוְעָן מַחֲלִיף. וּבְתוֹלַת הַשְׁקָמָה שְׁלֹשָׁה טְפָחִים בָּעֵינַן? וּרְמִינְהִי: אֵין קוֹצְצִין בְּתוֹלַת הַשְׁקָמָה בְּשַׁבִּיעִית, מִפְּנֵי שֶׁהִיא עֲבוֹדָה; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּרִבְעוֹ אָסוּר, אֶלָּא מְגַבִּיהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים וְקוֹצֵץ, אוֹ גּוֹמֵם מֵעִם הָאָרֶץ: מֵעִם הָאָרֶץ הוּא דְּקָשֵׁי, הָא מֵעַל מַעֲלֵי לָהּ - אֲמַר אַבַּיֵי: שְׁלֹשָׁה טְפָחִים מֵעַלֵי לָהּ, מֵעִם הָאָרֶץ וְאֵי קַשֵׁי לָהּ, מִפָּאן וְאֵילָךְ - לָא מְקַשֵׁי קָשֵׁי לָהּ וְלָא עַלְוֵיי מַעֲלֵי לָהּ; גַּבֵּי שְׁבִיעִית מֵידֵי דְּוַדַּאי מַעֲלֵי לָהּ, גַּבֵּי מְקַח וּמִמְכָּר עֲבַדִינַן מִידֵי דְּוַדַּאי מַעֲלֵי לָהּ. "בְּדְקָלִים וּבַאֲרָזִים חוֹפֵר וּמְשָׁרֵשׁ, לְפִי שֶׁאֵין גִּוְעָן מַחֲלִיף". וְאֶלָּא מֵהָא דָּרֵישׁ רַבִּי חִיָּא בַּר לוֹלֵינִי, מֵאי דִּכְתִיב: "צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרַח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה"? אִם נֶאֱמַר תָּמָר לְמָה נֶאֱמַר אֶרֶז, וְאִם נֶאֱמַר אֶרֶז לְמָה נֶאֱמַר תָּמָר? אִילּוּ נֶאֱמַר אֶרֶז וְלֹא נֶאֱמַר תָּמָר, הָיִיתִי אוֹמֵר: מָה אֶרֶז אֵין עוֹשֶׂה פֵּירוֹת, אַף צַדִּיק אֵין עוֹשֶׂה פֵּירוֹת, לְכָךְ נֶאֱמַר תָּמָר; וְאִם נֶאֱמַר תָּמָר וְלֹא נֶאֱמַר אֶרֶז, הָיִיתִי אוֹמֵר: מָה תָּמָר אֵין גִּוְעָן מַחֲלִיף, אַף צַדִּיק אֵין גִּוְעָן מַחֲלִיף, לְכָךְ נֶאֱמַר אֶרֶז אֶלָּא הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן - בְּשָׁאר מִינֵי אֲרָזִים, כְּדְרַבָּה בַּר רַב הוֹנָא. דְּאָמַר רַבָּה בַּר רַב הוֹנָא, אֲמָרִי בֵּי רַב: עֲשָׂרָה מִינֵי אֲרָזִים הֵן, שֶׁנֶּאֱמַר: "אֲתֵּן בַּמִּדְבָּר אֶרֶז שִׁטָּה וַהֲדַס וְעֵץ שֶׁמֶן אָשִׂים" וגו'; אֶרֶז - אֲרִיָא, שִׁטָּה - תּוֹרְנִיתָא, הֲדַס - אָסָא, עֵץ שֶׁמֶן - אַפַּרְסְמָא, בְּרוֹשׁ - בְּרָתִי, תְּדְהָר - שָׁאנָא, וְתַאֲשׁוּר - שׁוּרְבִינָא. - הֲנֵי שִׁבְעָה הֲוֵי כִּי אָתָא רַב דִּימִי אֲמַר, הוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶן: אַלּוֹנִים, אַלְמֻגִּים, אַלּוֹנִים - בּוּטְנָא, אַלְמֻגִּים - בַּלּוּטֵי, אַלְמֻגִּים כסיתא

מקשי קשי — כל בך, ולא עלויי מעלי. אלא מספקא לן, משום דזימנין קשי וזימנין מעלי. **הלכך נבי שביעית** — שאסור לזמור אילן כדי שיבריא, עבדינן מידי דדאי קשי, דפשיטא לן ביה דלא ישביח בזימור זה, משום דספק איסור דאורייתא לחומרא. אבל גבי מקח וממכר — דעת המוכר לשייר לעצמו כדי מחיית האילן ודאי, **אם נאמר תמר** — שעושה פירות ואין גזעו מחליף, למה נאמר ארז — שגזעו מחליף ואין עושה פירות. קשו קראי אהדדי, אם מדמהו לארז ותמר מכל וכל. **אף צדיק אין עושה פירות** — שאוכל צדקותיו בעולם הזה ואין לו לעולם הבא. אי נמי, שאין מאכילין אותו פרי מעלליו. לכך נאמר תמר, כדכתיב נמי קרא אחריה "אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו" (ישעיהו ג). **אין גזעו מחליף** — אם נקצץ. **אף צדיק אין גזעו מחליף** — אם מת, שלא יוליד בן כמותו. אי נמי, אם יפול לא יקום. **לכך נאמר ארז** — כדכתיב "כי שבע יפול צדיק וקם" (משלי כד). **ארז** = קיצא בלעז. **תורניתא** = פיין. כל שמות הללו הם היו בקיאים בהם. **אפרסמא** — שק, שממנו עושין הופה, כן נראה בעיני. **ברתי** = בויי"ש. **שאנא** — איבא דאמר: שק, ואמר כן אפרסמא הוא, שממנו יוצא שמן אפרסמון. **שורבינא** — לא איתפרש. ומקשינן: הני שבעה הוו, **הוסיפו עליהן** — חכמים, על אותן שבאותו פסוק. **אלונים** — בוטמי, כדמתרגמא "תחת האלה" — בוטמא (בראשית לה). **בלוטי** — קיישי"א, שטעון גלונ"ץ.

כסיתא

כסיתא — אילן שגדל בים ויקר הרבה, וקורין קורייי"ל. **ערי** — אילן שגדילין בו ביי"ש, וקורין לדרייי"ר. **ודולבי** = קישטנייי"ר. **משנה שני אילנות** — סתמא לא קנה קרקע סביבתו כלל, ואפילו מקום האילן, והרי הוא כמי שקנאן לפירותיו, שכשייבש יעקרנו וילך. **קנה קרקע** — דחשבי להו שדה האילן. **הנדילו** — הרחיבו הענפים הרבה. **לא ישפה** — לא יקצוץ אותן בעל הקרקע, אף על פי שהאל רע לבית השלחין. דבימן דאין לו קרקע לבעל האילנות, שהרי שעבד לו שדהו לצורך האילנות כל צרכן, שעל מנת כן לקחן. **נוץ** — בגמרא מפרש. **שלו** — של בעל האילן, דמגוף אילנות קאתי. **של בעל הקרקע** — דבימן דמתחת לקרקע יוצא — מקרקעו גדל. **אם** — יבשו. **אין לו קרקע** — ליטע אילן אחר במקומן. **קנה קרקע** — דחשיבי שדה האילן. ובגמרא מפרש במה יש לו קרקע, והיאך נטועים, דמצטרפי. **הנדילו** — חוץ לקרקע שלהן. **ישפה** — המוכר. דבימן דאין נטוען בשל מוכר כי אם בקרקע של לוקח, והמוכר לא שעבד לו קרקע שלו — אינו מניחן ליכנס בשלו, מאחר שמוזיקין לו. **גמרא תנן התם** — במסכת בכורים. **ואינו קורא** — לפי שלא קנה קרקע, ולא קריבה ביה "פרי האדמה אשר נתתה לי" (דברים כו). ולקמיה פריך: אם כן למה מביא? **מביא וקורא** — ורבי מאיר לטעמיה, דסבירא ליה קנה קרקע. אבל באילן אחד מודה. **מחייב** — להביא בכורים בלוקח פירות שבאילן, ואותה שביכרה תחלה קושר בה גמי לידע שמבכרת היא. והאי דקתני הקונה שני אילנות — משום רבנן נקט להו, דאילו רבי מאיר, אפילו באילן אחד, שאין לו קרקע, מביא וקורא. **משנה יתירא** — הך דבכורים. **אלא שמע מינה מחייב היה רבי מאיר כו'** — והכי קאמר: אפילו אם כדבריכם כן הוא, דשני אילנות אין להן קרקע — אפילו הכי מביא וקורא, דלא חיישינן לקרקע גבי מקרא בכורים. **והכתיב אשר תביא מארצך** — אבל לוקח פירות לא מביא ולא קורא. **והכתיב אדמתך** — "ראשית בכורי אדמתך תביא". **למעוטי אדמת גוי** — שאם יש לו לגוי קרקע בארץ ישראל, ולקח ממנו פירות — אין מביא מהן בכורים. ונראה בעיני דהכי גרסינן: והכתיב "אדמתך" "אדמתך" שני פעמים כתיב "ראשית בכורי אדמתך", בספר "ואלה המשפטים", וכיכי תשא. וקמשני: חד למעוטי אדמת גוי, וחד למעוטי אדמת גר. שהרי הגר עצמו מן המביאין ולא קורין הוא, כדתנן במסכת בכורים (פרק ראשון משנה ד), שאין יכול לומר "אשר נשבע לאבותינו לתת לנו", ואתא האי קרא למעוטי, דהקונה מפירות קרקע שלו לא מביא ולא קורא. **תיובתא** — וכל הנך קראי דלעיל מידסרי בספר, ובמסכת בכורים בפרק קמא.

מאי

ערמונים — מכאן מוכיח רבינו תם דערמונים אין זה שקורין קשטניי"ס, דהא בפרק "לולב הגזול" (סוכה לב, ב) אמר: "ענף עץ עבות" — שענפיו חופין את עצו, ואיזה (זה) הוי אומר זה הדס. ופריך: ואימא זיתים? בעינן "עבות" וליכא. ואימא דולבא ואי ערמון שהוא דולבא היינו קשטניי"ס — מאי פריך? הלא אינו "עץ עבות". **ממאי** מדקתני משנה יתירה — ואם תאמר: והא דתנא בסיפא במסכת בכורים (פרק ראשון משנה יא): הקונה שלשה אילנות בתוך של חבירו — מביא וקורא, רבי מאיר אומר: אפילו שנים. אמאי איצטריך תו הדיא משנה? כיון דלרבנן קונה קרקע — אם כן פשיטא דמביא וקורא וכי תימא, איידי דנקט רבי מאיר שנים מביא וקורא נקט נמי שלשה לרבנן דמביא וקורא — מכל מקום אמאי איצטריך תו דברי רבי מאיר בסיפא, דקתני: רבי מאיר אומר אפילו שנים מביא וקורא? וכי תימא: איידי דתנא רבנן תנא נמי דברי רבי מאיר — אם כן מאי קשיא ליה הכא משנה יתירא? דלמא איידי דתנא רבנן תנא נמי רבי מאיר, דלרבנן איצטריך לאשמועינן דמביא ואינו קורא. דלקמן בעי מאי טעמא דרבנן בשני אילנות ועד תלתא לרבינו שמשון בן אברהם: דאי מחייב רבי מאיר בלוקח פירות מן השוק, בסיפא דקאמר רבי מאיר אפילו שנים — הוה ליה למימר: אפילו לקח פירות מן השוק **ההוא** למעוטי חרוצה לארץ — והכי נמי דריש בפרק "ראשית הגז" (חולין קלו, א): "ארצך" — למעוטי חרוצה לארץ. ותימה: אמאי איצטריך מיעוטא? הא אמר בסוף פרק קמא דקדושין (לז, ב): כל מצוה שהיא תלויה בארץ — אינה נוהגת אלא בארץ ויש מפרשים: משום דבכורים איתקשו לבשר בחלב, דכתיב (שמות כג) "ראשית בכורי אדמתך וגו' לא תבשל גדי בחלב אמו", ובמכלתא בהדיא מקיש להו, וסלקא דעתך שיהו נוהגין אף בחרצה לארץ כמו בשר בחלב. ולרבינו שמשון בן אברהם נראה דלא חשיבי בכורים מצוה תלויה בארץ. דלא דמי לתרומה ומעשר וחלה, דהתם גוף הפירות מחוייבין בתרומה, דטבל ניניהו ואסורין באכילה, ולכך חשובין הן תלוין בארץ. אבל בכורים — אין החיוב תלוי בפירות אלא באדם, דאין נאסרין באכילה אף על פי שלא הפריש מהן בכורים. ועוד, מדלא חייב תרומה ומעשר עד שיחמרו בברי — מוכח שהחיוב תלוי בפירות, לפי שלא הגיע עדיין זמן חיובן. אבל בכורים — ודאי חובת הגוף ניניהו, בעבדה זרה דילפינן מיניה בקדושין (לז, א), שאין החיוב תלוי בפירות אלא באדם, ואפילו בעודן באילן מתחייבי, כדתנן במסכת בכורים (פרק שלישי משנה א) כיצד מפרישין בכורים? יורד אדם לתוך שדהו ורואה תאנה שביכרה, אשכול שביכר — קושרו בגמי, ואומר "הרי אלו בכורים". ואף על גב דאם אין לו (אינו) חייב לקנות — מכל מקום חובת הגוף ניניהו, כמו חובת ציצית, דאף על גב דאין חייב לקנות טלית כשאין לו — חשיב חובת הגוף. **למעוטי** אדמת גוי — דתניא תדרי אדמתך? חד למעוטי אדמת גוי, וחד למעוטי אדמת גר. ובחמס דחק עצמו, דחד "אדמתך" דרשינן בפרק קמא דבכורים: הנוטע בתוך שלו חבירו לתוך של רבים — הרי זה אינו מביא. משום דבתריה "אדמתך" — עד שיהו כל הגידולים מאדמתך. ודוקא לוקח פירות מביא וקורא לרבי מאיר, ולא מבריך בשל חבירו. דבימן דקנה מחבירו — חשיב "אדמתך". ועוד, לית לן למעוטי לוקח מגר, כיון דגר עצמו בר הבאה הוא, כדתנן (שם פרק ראשון משנה ד): אלו מביאים ולא קורין, הגר מביא ואינו קורא, לפי שאינו יכול לומר "אשר נשבע לאבותינו לתת לנר". ומכח הדיא משנה לא היה מניח רבינו הם לגרים לברך ברכת הזימון, לפי שאינו יכול לומר "שהנחלת לאבותינו ארץ טובה", וקתני נמי (שם) בשהוא מתפלל בינו לבין עצמו אומר "אלהי אבות ישראל", ובשהוא מתפלל בבית הכנסת אומר "אלהי אבותיכם", ואם היתה אמו מישראל אומר "אלהי אבותינו". ולרבינו יצחק נראה דשפיר מצי אמר גר "לאבותינו", ולא קיימא לן כהחיא משנה, אלא כרבי יהודה דפליג עלה, כדאיתא בירושלמי (בבורים פרק ראשון) דאמר, תני בשם רבי יהודה: גר עצמו מביא וקורא, מאי טעמא — דאמר קרא (בראשית יז) "בי אב המון גוים נתתיך", לשעבר היה אב לארם, מכאן ואילך לכל גוים. רבי יהושע בן לוי אמר: הלכה כרבי יהודה. עובדא אתא קומי רבי אבהו, ואורי כרבי יהודה. והא דאמר בפרק בתרא דמכות (יט, א): כיון דאיכא גר, דבעי למימר "אשר נשבע לאבותינו" ולא מצי אמר — אתי שפיר כרבי יהודה, וסמיך א"לתת לנר" דסיפיה דקרא. והא דאמר רבי יהודה בירושלמי דמביא וקורא — דוקא גר מבני קיני חותן משה, דמצי אמר "לתת לנר", שנטלו חלק בארץ, כדתניא "והיה הטוב ההוא אשר ייטיב וגו' והטבנו לך" (במדבר י) שנתנו להן דושנה דיריחו, כדאמר בספרי. והכי נמי תניא בתוספתא דבכורים: רבי יהודה אומר כל הגרים מביאים ואינם קורים, ובני קיני חותן משה מביאים וקורים. ורבינו הם אומר: דהניא דירושלמי משבחא היא, דהיכי מצי למימר גר קרא אפילו מבני קיני? "ארמי אובד אבי" דהיינו יעקב, "וירד מצרימה" "ויהי שם לגוי גדול" "ויוציאנו" והניא דתוספתא מוקי באמו מישראל, דמצי אמר "לאבותינו", וכן "לתת לנר" אם הוא מבני קיני. ופליג אמתניתין דמסכת בכורים דקתני באמו מישראל מביא וקורא. ולרבינו יצחק נראה: דמתניתין נמי איירי בבני קיני, ולא פליג. משום דאמו מישראל לא מהני ליה למימר "לתת לנר", דהא אמו עצמה אינה קוראה, כדתנן במתניתין (בבורים פרק ראשון משנה ה): האשה והשליח העבד וטומטום ואנדרוגינוס אינן קורין, דלא נטלו חלק בארץ, דממעט להו בספרי מ"איש לפי פקודיו" (במדבר בו) אף על פי שהיה להן חלק על ידי ירושה. כל שכן הוא דלא קרי דלא עדיף מאמו. **ההוא** למעוטי אדמת גוי — תימה לרבינו שמשון בן אברהם: אמאי איצטריך? הא לרבי מאיר יש קנין לגוי בארץ ישראל להפקיע מיד מעשר, דתנן (עבודה זרה כ, ב): אין משכירין בתים לגוי בארץ ישראל, ואין צריך לומר שדות. ומפרש בגמרא (שם כא, א): מאי ואין צריך לומר שדות — דמפקיע להו ממעשר נמי ונראה לרבינו יצחק: דדלמא מהכא הוא דגמר בבל דומיה דיש קנין. מיהו, אומר רבינו שמשון בן אברהם: דהניא דעבודה זרה (כא, א) יש לומר אפילו במאן דאמר אין קנין, ושם מפורש.

ודלמא

פְּסִיתָא. אֵיכָא דְּאָמְרִי: עֲרוֹנִים, עֲרֵמוֹנִים, אֲלָמוּגִּים; עֲרוֹנִים - עֲרֵי, עֲרֵמוֹנִים - דּוּלְבֵי, אֲלָמוּגִּים - פְּסִיתָא.

משנה הַקּוֹנֶה שְׁנֵי אִילָנוֹת בְּתוֹךְ שָׂדֶה חֲבֵירוֹ - הֲרֵי זֶה **לֹא קָנָה קַרְקַע; רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: קָנָה קַרְקַע. הִנְדִּילוּ - לֹא יְשַׁפֵּה. וְהָעוֹלֶה מִן הַנּוֹצֵץ - שֶׁלּוֹ, וּמִן הַשָּׁרָשִׁים - שֶׁל בַּעַל הַקַּרְקַע, וְאִם מֵתוּ - אֵין לוֹ קַרְקַע. קָנָה שְׁלֹשָׁה - קָנָה קַרְקַע. הִנְדִּילוּ - יְשַׁפֵּה. וְהָעוֹלֶה מִן הַנּוֹצֵץ וּמִן הַשָּׁרָשִׁין - שֶׁלּוֹ, וְאִם מֵתוּ - יֵשׁ לוֹ קַרְקַע.**

גמרא תָּנֵן הָתָם: הַקּוֹנֶה שְׁנֵי אִילָנוֹת בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵירוֹ - מֵבִיא וְאֵינוֹ קוֹרֵא, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: מֵבִיא וְקוֹרֵא. אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: מְחַיֵּיב הָיָה רַבִּי מֵאִיר אַף בְּלוֹקֵחַ פֵּירוֹת מִן הַשּׁוּק. מַמַּאי? מִדְּקָתָנֵי מִשְׁנָה יְתֵירָא; מִכְּדֵי תָּנָא לֵיהּ דֵּישׁ לוֹ קַרְקַע, פְּשִׁיטָא דְּמֵבִיא וְקוֹרֵא אֶלָּא שְׁמַע מִינַּהּ: מְחַיֵּיב הָיָה רַבִּי מֵאִיר אַף בְּלוֹקֵחַ פֵּירוֹת מִן הַשּׁוּק. - וְהָא כְּתִיב: "אֲשֶׁר תָּבִיא מֵאַרְצֶךָ" - הַהוּא לְמַעוּטֵי חוּצָה לָאָרֶץ. - וְהָא כְּתִיב: "אַדְמָתְךָ" - לְמַעוּטֵי אַדְמַת גּוֹי. - וְהָכְתִיב: "אֲשֶׁר נָתַתָּה לִּי" - דִּיהַבְתָּ לִי זוּזֵי וּבְנֵי בְּהוּ. מְתִיב רַבָּה: הַקּוֹנֶה אִילָן אֶחָד בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵירוֹ - מֵבִיא וְאֵינוֹ קוֹרֵא, לְפִי שֶׁלֹּא קָנָה קַרְקַע, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר תִּיוּבְתָּא. אָמַר לוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְיָקִים לְרַבִּי אֶלְעָזָר: מאי

ערמונים — מכאן מוכיח רבינו תם דערמונים אין זה שקורין קשטניי"ס, דהא בפרק "לולב הגזול" (סוכה לב, ב) אמר: "ענף עץ עבות" — שענפיו חופין את עצו, ואיזה (זה) הוי אומר זה הדס. ופריך: ואימא זיתים? בעינן "עבות" וליכא. ואימא דולבא ואי ערמון שהוא דולבא היינו קשטניי"ס — מאי פריך? הלא אינו "עץ עבות". **ממאי** מדקתני משנה יתירה — ואם תאמר: והא דתנא בסיפא במסכת בכורים (פרק ראשון משנה יא): הקונה שלשה אילנות בתוך של חבירו — מביא וקורא, רבי מאיר אומר: אפילו שנים. אמאי איצטריך תו הדיא משנה? כיון דלרבנן קונה קרקע — אם כן פשיטא דמביא וקורא וכי תימא, איידי דנקט רבי מאיר שנים מביא וקורא נקט נמי שלשה לרבנן דמביא וקורא — מכל מקום אמאי איצטריך תו דברי רבי מאיר בסיפא, דקתני: רבי מאיר אומר אפילו שנים מביא וקורא? וכי תימא: איידי דתנא רבנן תנא נמי דברי רבי מאיר — אם כן מאי קשיא ליה הכא משנה יתירא? דלמא איידי דתנא רבנן תנא נמי רבי מאיר, דלרבנן איצטריך לאשמועינן דמביא ואינו קורא. דלקמן בעי מאי טעמא דרבנן בשני אילנות ועד תלתא לרבינו שמשון בן אברהם: דאי מחייב רבי מאיר בלוקח פירות מן השוק, בסיפא דקאמר רבי מאיר אפילו שנים — הוה ליה למימר: אפילו לקח פירות מן השוק **ההוא** למעוטי חרוצה לארץ — והכי נמי דריש בפרק "ראשית הגז" (חולין קלו, א): "ארצך" — למעוטי חרוצה לארץ. ותימה: אמאי איצטריך מיעוטא? הא אמר בסוף פרק קמא דקדושין (לז, ב): כל מצוה שהיא תלויה בארץ — אינה נוהגת אלא בארץ ויש מפרשים: משום דבכורים איתקשו לבשר בחלב, דכתיב (שמות כג) "ראשית בכורי אדמתך וגו' לא תבשל גדי בחלב אמו", ובמכלתא בהדיא מקיש להו, וסלקא דעתך שיהו נוהגין אף בחרצה לארץ כמו בשר בחלב. ולרבינו שמשון בן אברהם נראה דלא חשיבי בכורים מצוה תלויה בארץ. דלא דמי לתרומה ומעשר וחלה, דהתם גוף הפירות מחוייבין בתרומה, דטבל ניניהו ואסורין באכילה, ולכך חשובין הן תלוין בארץ. אבל בכורים — אין החיוב תלוי בפירות אלא באדם, דאין נאסרין באכילה אף על פי שלא הפריש מהן בכורים. ועוד, מדלא חייב תרומה ומעשר עד שיחמרו בברי — מוכח שהחיוב תלוי בפירות, לפי שלא הגיע עדיין זמן חיובן. אבל בכורים — ודאי חובת הגוף ניניהו, בעבדה זרה דילפינן מיניה בקדושין (לז, א), שאין החיוב תלוי בפירות אלא באדם, ואפילו בעודן באילן מתחייבי, כדתנן במסכת בכורים (פרק שלישי משנה א) כיצד מפרישין בכורים? יורד אדם לתוך שדהו ורואה תאנה שביכרה, אשכול שביכר — קושרו בגמי, ואומר "הרי אלו בכורים". ואף על גב דאם אין לו (אינו) חייב לקנות — מכל מקום חובת הגוף ניניהו, כמו חובת ציצית, דאף על גב דאין חייב לקנות טלית כשאין לו — חשיב חובת הגוף. **למעוטי** אדמת גוי — דתניא תדרי אדמתך? חד למעוטי אדמת גוי, וחד למעוטי אדמת גר. ובחמס דחק עצמו, דחד "אדמתך" דרשינן בפרק קמא דבכורים: הנוטע בתוך שלו חבירו לתוך של רבים — הרי זה אינו מביא. משום דבתריה "אדמתך" — עד שיהו כל הגידולים מאדמתך. ודוקא לוקח פירות מביא וקורא לרבי מאיר, ולא מבריך בשל חבירו. דבימן דקנה מחבירו — חשיב "אדמתך". ועוד, לית לן למעוטי לוקח מגר, כיון דגר עצמו בר הבאה הוא, כדתנן (שם פרק ראשון משנה ד): אלו מביאים ולא קורין, הגר מביא ואינו קורא, לפי שאינו יכול לומר "אשר נשבע לאבותינו לתת לנר". ומכח הדיא משנה לא היה מניח רבינו הם לגרים לברך ברכת הזימון, לפי שאינו יכול לומר "שהנחלת לאבותינו ארץ טובה", וקתני נמי (שם) בשהוא מתפלל בינו לבין עצמו אומר "אלהי אבות ישראל", ובשהוא מתפלל בבית הכנסת אומר "אלהי אבותיכם", ואם היתה אמו מישראל אומר "אלהי אבותינו". ולרבינו יצחק נראה דשפיר מצי אמר גר "לאבותינו", ולא קיימא לן כהחיא משנה, אלא כרבי יהודה דפליג עלה, כדאיתא בירושלמי (בבורים פרק ראשון) דאמר, תני בשם רבי יהודה: גר עצמו מביא וקורא, מאי טעמא — דאמר קרא (בראשית יז) "בי אב המון גוים נתתיך", לשעבר היה אב לארם, מכאן ואילך לכל גוים. רבי יהושע בן לוי אמר: הלכה כרבי יהודה. עובדא אתא קומי רבי אבהו, ואורי כרבי יהודה. והא דאמר בפרק בתרא דמכות (יט, א): כיון דאיכא גר, דבעי למימר "אשר נשבע לאבותינו" ולא מצי אמר — אתי שפיר כרבי יהודה, וסמיך א"לתת לנר" דסיפיה דקרא. והא דאמר רבי יהודה בירושלמי דמביא וקורא — דוקא גר מבני קיני חותן משה, דמצי אמר "לתת לנר", שנטלו חלק בארץ, כדתניא "והיה הטוב ההוא אשר ייטיב וגו' והטבנו לך" (במדבר י) שנתנו להן דושנה דיריחו, כדאמר בספרי. והכי נמי תניא בתוספתא דבכורים: רבי יהודה אומר כל הגרים מביאים ואינם קורים, ובני קיני חותן משה מביאים וקורים. ורבינו הם אומר: דהניא דירושלמי משבחא היא, דהיכי מצי למימר גר קרא אפילו מבני קיני? "ארמי אובד אבי" דהיינו יעקב, "וירד מצרימה" "ויהי שם לגוי גדול" "ויוציאנו" והניא דתוספתא מוקי באמו מישראל, דמצי אמר "לאבותינו", וכן "לתת לנר" אם הוא מבני קיני. ופליג אמתניתין דמסכת בכורים דקתני באמו מישראל מביא וקורא. ולרבינו יצחק נראה: דמתניתין נמי איירי בבני קיני, ולא פליג. משום דאמו מישראל לא מהני ליה למימר "לתת לנר", דהא אמו עצמה אינה קוראה, כדתנן במתניתין (בבורים פרק ראשון משנה ה): האשה והשליח העבד וטומטום ואנדרוגינוס אינן קורין, דלא נטלו חלק בארץ, דממעט להו בספרי מ"איש לפי פקודיו" (במדבר בו) אף על פי שהיה להן חלק על ידי ירושה. כל שכן הוא דלא קרי דלא עדיף מאמו. **ההוא** למעוטי אדמת גוי — תימה לרבינו שמשון בן אברהם: אמאי איצטריך? הא לרבי מאיר יש קנין לגוי בארץ ישראל להפקיע מיד מעשר, דתנן (עבודה זרה כ, ב): אין משכירין בתים לגוי בארץ ישראל, ואין צריך לומר שדות. ומפרש בגמרא (שם כא, א): מאי ואין צריך לומר שדות — דמפקיע להו ממעשר נמי ונראה לרבינו יצחק: דדלמא מהכא הוא דגמר בבל דומיה דיש קנין. מיהו, אומר רבינו שמשון בן אברהם: דהניא דעבודה זרה (כא, א) יש לומר אפילו במאן דאמר אין קנין, ושם מפורש.

ודלמא

ודלמא לאו בבורים ניגהו וקא מעייל חולין לעזרה — בכל מקום שיש בעין הקרבה, כי הכא, שיש הגשה או תנופה למאן דאמר. וכן בפרק "זורעו" (חולין קל, ב) גבי חזה ושוק, דקאמר: אי מאבראי — "לפני ה'" כתיב, ואי מגואי — קא מעייל חולין בעזרה, ויש בהן תנופה. אבל דבר שאין עושין בו הקרבה כלל — בההוא אין שייך איסור הבנסת חולין בעזרה, דאם לא כן לא ילבש כהן בגדי חול ויכנס לעזרה, וגם ישראל לא יכנס בעזרה ועוד: דקאמר ב"הקומץ רבה" (מנחות כא, ב): "יאכלוה" — שיאכלו עמה חולין ותרומה כדי שתהא נאכלת על השבע. **אלא** מעשר ראשון דלוי הוא — ואף על גב דדמאי אינו מחויב ליתנו מספק, משום דמעי אמר: אייתי ריאיה דלא מתוקן הוא, ושקול. אומר רבינו שמשון בן אברהם: דלא דמי, דהכא אין הכהן מוחזק יותר מן הלוי. ושל ישראל ממה נפשך אינם, דאם בבורים הם — דכהן הם, ואם לאו בבורים ניגהו — אם כן מעשר ראשון הוא, והוי דלוי. ועוד: דמאי, דלא הוי אלא ספיקא דרבנן — אין צריך לקיים מצות נתינה. **דמקדיש** להו — תימה: דבפרק "התודה" (מנחות פ, ב) גבי תודה שנתערבה בתמורת, דמשני: דלמא לאו תודה היא, והוי לחם חולין בעזרה — ואמאי לא פריך: דלקדושי ליה על תנאי, שאם אינה תודה — יקדש הלחם לברק הבית, או לדמי נסכים ויש לומר: דגבי תודה, כיון שעשה ארבעים חלות מארבעה מינים — מוכחא מילתא טובא שלשם תודה מביאם, ולהכי, אפילו הקדיש על תנאי — חשיבי חולין בעזרה, כיון שאין דרך לעשות משאר הקדש מה שעשה מזה. אבל הכא, בבורים כי מקדיש להו לדמי — לא מיחזי חולין בעזרה, אלא כשאר הקדש. שדרך להביא הקדש בעזרה, כדאמר (תמיד כט, א, מדות פרק שלישי משנה ח): גפן של זהב היתה שם, שכל מי שמנדבת גרגיר מביא ותולה בה. שאינו עושה בבורים, אלא הגשה אצל המזבח לרבנן. ואפילו לרבי אליעזר בן יעקב דמצריך תנופה — אין הוכחה כל כך מתנופה שלשם בבורים מביאן. ואפילו לקראית הפסוקים אין הוכחה כל כך, אלא הוי בקורא בתורה, הואיל ואינו עושה בגוף הפירות כלום. **תרומה** לכהן ומעשר ראשון ללוי דברי רבי עקיבא — ודלא כפירוש הקונטרס, דפירש דלפליגי בתר דקנסינהו עזרא, אלא מדאוריית׳א פליגי, כדאמר ב"ש מותרות" (יבמות פו, ב) דמפיק טעמא מקראי, והוי לרבי עקיבא דוקא ללוי, ולרבי אליעזר אף לכהן. אבל בתר קנסא — הוי לרבי עקיבא אף לכהן, ולרבי אליעזר בן עזריה דוקא לכהן. והזה מצי לשנויי הכא אפילו כרבי עקיבא ובתר קנסא. אי נמי, שיפריש עליה ממקום אחר על תנאי, שאם אינן בבורים — יהו פירות הללו מעשר, ואם הם בבורים — יהא מעשר של אלו בצפונם או בדרומם. ומעשר עני שלהם יהיב ללוי עני, ואם מעשר שני — יעלה ויאכל בירושלים. ובהך מהנך שנויי צריך לשנויי אליבא דרבי מאיר דמאי טעמא באילן אחד מביא ואינו קורא, לדלידיה ליכא למימר כרבי אליעזר בן עזריה, דבהדיא פליג עלה ב"יש מותרות" (שם). **כל** הראוי לבילה כו' — עיקר מלתא בפרק "המנחות והנסכים" (מנחות קג, ב) גבי "דרי עלי ששים ואחד" בדפירש הקונטרס. ואם תאמר: ומאי פריך התם: וכי לא בלל מאי דהי? והתנן: אם לא בלל כשר. נהי דבילהה לא מעבבא, מכל מקום לכתחלה מצוה לבלול טוב שיביאו בשני כלים, דיכול להביא בין בבלי אחד בין בשני כלים כמו שירצה, כיון דנדר סתם. דדוקא בי אמר "דרי עלי שני עשרונים להביא בבלי אחד" תנן התם (קב, ב) דאם הביא בשני כלים פסול ואומר רבינו יצחק: דהך דששים ואחד קאי אהך דקתני רישא: מתנדב אדם מנחה ששים עשרון ומביא בבלי אחד, ואם אמר "הרי עלי ששים ואחד", כלומר מנחה של ששים ואחד. דהשתא צריך להביא בבלי אחד, דכיון דאמר "מנחה" — לקרבן גדול קא מכוין.

דעביד להו כרבי יוסי בר חנינא — פירוש: שלא עשה לקיחה והבאה כאחד. ואם תאמר: ומי דחקו לומר דעביד כרבי יוסי בר חנינא? לימא דעביד כמתניתין, ששיגרם לגמרי ביד שלית, כדתנן במסכת בבורים (פרק ראשון משנה ד) דשליח מביא ואינו קורא ויש לומר: דהכי קאמר רבי מאיר מביא ואינו קורא, משמע שמביא הוא בעצמו, ולא שמשגרם ביד שליח. **בצרן** ושגרן ביד שליח ומת שליח בדרך

מַאי מַעֲמָא דְּרַבִּי מֵאִיר בְּאִילָן אֶחָד, וּמַאי מַעֲמָא דְּרַבָּנַן בִּשְׁנֵי אִילָנוֹת? אָמַר לוֹ: דָּבָר שֶׁהָרִאשׁוֹנִים לֹא אָמְרוּ בּוֹ טַעַם, תְּשַׁאֲלֵנִי בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ כְּדֵי לְבַיְּשֵׁנִי? אָמַר רָבָה: מַאי קוֹשְׁיָא? דִּילְמָא רַבִּי מֵאִיר בְּאִילָן אֶחָד סָפוּק מְסֻפָּקָא לֵיהּ, וְרַבָּנַן בִּשְׁנֵי אִילָנוֹת סָפוּק מְסֻפָּקָא לְהוּ - וּמִי מְסֻפָּקָא לֵיהּ? וְהָא קָתָנֵי: לְפִי שֶׁלֹּא קָנָה קַרְקַע, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר - אִימָא: שָׁמָּא לֹא קָנָה קַרְקַע. - וְלֵיחוּשׁ דִּדִלְמָא לָאו בְּבִיכּוּרִים נִיגְּהוּ, וְקָא מְעַיֵּיל חוּלִּין לָעֲזָרָה - דְּמַקְדִּישׁ לְהוּ. - וְהָא בָּעֲי מֵיכְּלִינְהוּ - דְּפָרִיךְ לְהוּ. - וְדִלְמָא לָאו בְּפוֹרִים נִיגְּהוּ, וְקָא מַפְקַע לְהוּ מִתְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר - דְּמַפְרִישׁ לְהוּ. בְּשִׁלְמָא תְּרוּמָה גְּדוֹלָה יָהִיב לָהּ לְכֹהֵן, מַעֲשֵׂר שֵׁנִי נַמִּי יָהֵיב לֵיהּ לְכֹהֵן, מַעֲשֵׂר עָנִי נַמִּי יָהֵיב לֵיהּ לְכֹהֵן עָנִי, אֶלָּא מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן דְּלִוִּי הוּא, לְמַאן יָהֵיב לֵיהּ? - דְּיָהֵיב לֵיהּ לְכֹהֵן, כִּרְבִי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה; דְּתַנְיָא: תְּרוּמָה גְּדוֹלָה לְכֹהֵן, מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן לַלֵּוִי, דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא; רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן אַף לְכֹהֵן. - וְדִלְמָא בְּפוֹרִים נִיגְּהוּ וּבְעוּ קְרִיָּה - קְרִיָּה לֹא מְעַכְּבָא. - וְלָא? וְהָאָמַר רַבִּי יְוֵרָא: כָּל הָרָאוּי לְבִילָּה - אֵין בֵּילָה מְעַכֶּבֶת בּוֹ, וְשֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְבִילָּה - בֵּילָה מְעַכֶּבֶת בּוֹ - הָעֲבֵד לְהוּ כְּרַבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָא, דְּאָמַר: מְבִיא בְּצָרָן וְשׁוֹגְרָן בְּיַד שָׁלִיחַ, וּמֵת שָׁלִיחַ בְּדַרְכּוֹ - מְבִיא וְאֵינוֹ קוֹרֵא; מַאי מַעֲמָא? דִּכְתִיב: "וְלָקַחְתָּ וְהֵבֵאתָ",

עֵר

מַאי מַעֲמָא דְּרַבִּי מֵאִיר בְּאִילָן אֶחָד — כיון דאינו קורא, משום דכתיב "אשר תביא מארצך", למה מביא? הא מהבאה נמי ממעט ליה קרא **מספקא** להו — אי קנה קרקע מן הדין או לא. והאי דאמרי לא קנה קרקע — היינו משום דיד המוכר על העליונה, דמספיקא לא מפקינן מיניה. **דלמא** לאו **בבורים** ניגהו — דשמא לא קנה קרקע, וקמעייל חולין לעזרה. ודרשינן ובסיפרי: "כי ירחק ממך המקום ובחרת" (דברים יב) — בריחוק מקום אתה זוכה, ואי אתה זוכה בקירוב מקום חולין שלך. והוה הדין לכל הבאת חולין בעזרה שאסור. אי נמי — מדרבנן, דלמא איכא דחזי ליה דנדוב בהן מנהג חולין בדינן, וסבור קדשים הן, והואיל ואייתינהו בעזרה, ואתי לזלזולי בקדשים. **דמקדיש** להו — על התנאי, אי הוו בבורים — שפיר, ואי לאו — ליקדשו לקנות בהן קרבן. **הא בעי מיכלינהו** — לכהן, ושמא קדושת דמים יש בהן, ונהנה מן ההקדש, ומעל ומשני: **דשדי** להו — אחר שהניחם לפני המזבח ודניף. **וקא מפקע להו מתרומה כו'** — ונמצא אוכל טבלים. אבל בבורים הרי הן כתרומה, דכתיב (דברים יב) "תרומת ידך" — אלו הבבורים. וכל שדהו יכול לעשות בבורים, כדתנן במסכת בבורים (פרק שני משנה ד). ומשני: דמפריש. למאן יהיב ליה — ואין לנו לעשות תקנה לגזול את הלוים. **מעשר שני נמי** — אם שנה ראשונה או שניה של שמיטה הוא. דיהיב ליה לכהן — דאיהו לא מצי אביל ליה דלמא בבורים ניגהו. **מעשר עני נמי** — אם שנת שלש היא. **מעשר ראשון לכהן** — ולא ללוי, דכתיב בכתובות בפרק "האשה שנאנרמלה", ומוקי לה לבתר דקנסינהו עזרא. ומשמע ליה לרבי אלעזר בן עזריה לוים דקרא — אף כהנים במשמע, דבעשרים וארבעה מקומות נקראו כהנים לוים. **ובעי** קרייה — והיאך יאכל מהם בלא קרייה? **לא מעכבת** — כדאמרינן בפרק בתרא דמסכת מכות. **כל הראוי לבילה** — במנחות, בפרק "המנחות": תנן: מתנדב אדם מנחה של ששים עשרון ומביא בבלי אחד. ואם אמר "הרי עלי ששים ואחד" — מביא ששים בבלי אחד, ואחד בבלי אחד. ומפרשינן טעמא בגמרא: משום דששים בבללין ביחד יפה בלוג שמן, אבל ששים ואחד אי אפשר להבלל. ופריכינן: וכי לא בלל נמי מאי הוי? והתנן: אם לא בלל כשר ומשני, אמר רבי זירא: כל הראוי לבילה, בגון ששים עשרון, אם לא בלל כשר — אבל ששים ואחד, שאין ראוי לבילה — בילה מעכבת בו. כלומר, מה שאי אפשר להבלל מעכבת בו. דכיון דכתיב "ויצק עליה שמן", ועוד לבלול, דכתיב "בלולה" — שמע מינה שצוה הקב"ה להביא מנחה שיכול לקיים בהן מצות בלילה. וכשהוא מביא ששים ואחד — מנחה כזו לא צוה להביא, והרי הוא כמביא מנחה מן הקטניות, דאינה כלום. שכל דבר שצוה הקב"ה להביא — יש עיכוב בעיקר הבאתו להביא באותו ענין שצוה הכתוב, ולא בענין אחר. אבל מצות האמורות באותה מצוה, בגון תנופה בקרבן, בלילה במנחה — יש שמעכבין, אם גילה הכתוב לשנות עליו ולעכב, ויש שאין מעכבין. וגבי בכורים נמי — דחזו לקרייה בעינן. ואף על גב דאיכא מביאי בכורים שמביאין ולא קורין, במסכת בכורים (פרק ראשון משנה ד) — הני מילי בגון גר, דמעיקרא כי מייתי על מנת שלא לקרות מייתי להו, ובגון מחהג ועד חנוכה דמביא ואינו קורא, כדתנפקא לן מקראי בספירי. אבל הנך בכורים, דמייתי להו מספיקא — שמא טעונין קרייה מן התורה, דשמא קנה קרקע, והלכך חזו לקרייה בעינן. **בצרן ושיגרן ביד שליח** — או שמת שליח בדרך, שהשליח עצמו בצרן ומת בחצי הדרך, ומינה שליח אחר תחתיו עד לירושלים. או שהביאוהו הבעלים עצמן משם ואילך. **מביא ואינו קורא** — אין הבעלים קורין, כדמפרש טעמא. **ולקחת והבאת** — דכתיב "ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא", והאי "ולקחת" קרא יתירא הוא, דמצי למיכתב "והבאת מארצך". ודרשינן ביה: מי שלוקח, דהיינו בוצר — הוא מביא, דבעינן הבציר והבאה בולה עד לירושלים באים אחד. הלכך, היכא דבצרן איהו והשליח הביאן — לא הויא לקיחה והבאה באחד אלא בשנים. וכן היכא דמית בדרך — לא הויא לקיחה וגמר הבאה באחד. אבל היכא דבצרן שליח והביאן לירושלים — או קורין הבעלים, דשלוחו של אדם כמותו ויכול לקרות "הנה הבאתי" וגו' ומיהו, שליח עצמו לא בר קרייה הוא, כדתנן במסכת בבורים, שאין יכול לומר "אשר

הָא בֵּיצַד בְּשָׁעָה שֶׁהוּא חָל בַּחוֹל יוֹם תְּרוּעָה בְּשָׁעָה שֶׁהוּא חָל בְּשַׁבָּת זִכָּרוֹן תְּרוּעָה מַזְכִּירִין אֲבָל לֹא תוֹקְעִין. ר׳ זְעֵירָה מְפַקֵּד לְחֶבְרָיָיא עוּלּוֹן וְשָׁמְעִין קָלֵיהּ דְּרַבִּי לֵוִי דָּרֵשׁ. דְּלֵית אִיפְשַׁר דְּהוּא מַפְּיק פָּרָשְׁתֵּיהּ דְּלָא אוּלְפַן. וְעַל וְאָמַר קוֹמֵיהוֹן כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר יוֹם תְּרוּעָה וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר זִכָּרוֹן תְּרוּעָה הָא בֵּיצַד בְּשָׁעָה שֶׁהוּא חָל בְּחוֹל יוֹם תְּרוּעָה בְּשָׁעָה שֶׁהוּא חָל בְּשַׁבָּת זִכָּרוֹן תְּרוּעָה מַזְכִּירִין אֲבָל לֹא תוֹקְעִין. מֵעַתָּה אַף בַּמִּקְדָּשׁ לֹא יְהֵא תַּנָּא בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ. מֵעַתָּה אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁהֵן יוֹדְעִין שֶׁהוּא בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ יְהֵא. תָּנֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי וְהִקְרִבְתֶּם בְּמָקוֹם שֶׁמַּקְרִבָנוֹת קְרֵבִין. אָמְרִין חַבְרָיָיא קוֹמֵי ר׳ יוֹנָה וְהָכְתִיב וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפָר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגוֹ׳ אָמַר לוֹן וּ אַתְּ מַעֲבִיר בְּאַרְצְכֶם הָא אַחֶרֶת לֹא. אָמְרִין לֵיהּ אוֹ נֹאמַר וּ אַתֶּם מַעֲבִירִין בְּאַרְצְכֶם הָא אַחֶרֶת בֵּין בָּאָרֶץ בֵּין בְּחוּץ לָאָרֶץ. אָמַר רַבִּי יוֹנָה אִילּוּ הֲוָה כְּתִיב תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּאַרְצְכֶם הָיִיתִי אוֹמֵר כָּאן מְעַט וּבְמָקוֹם אַחֵר רִיבָּה אֶלָּא בְּכָל אַרְצְכֶם כָּאן רִיבָּה וּבְמָקוֹם אַחֵר מְעַט׃

הלכה ב מתני׳ וְעוֹד זֹאת הָיְתָה יְרוּשָׁלַם יְתֵרָה עַל יַבְנֶה שֶׁכָּל עִיר שֶׁהִיא רוֹאָה וְשׁוֹמַעַת וּקְרוֹבָה וְיכוֹלָה לָבוֹא תוֹקְעִין בָּהּ וּבְיַבְנֶה לֹא הָיוּ תוֹקְעִין אֶלָּא בְּבֵית דִּין בִּלְבַד׃

גמ׳ וְהֵן שֶׁיִּהוּ כָּל הַדְּרָכִים הָאֲפִלּוּ בָּהּ. רוֹאָה וְאֵינוֹ שׁוֹמְעָהּ כְּגוֹן יְרוּשָׁלַם מִלְּמַעְלָן וְעִיר מִלְּמַטָּן וְשׁוֹמַעַת וְאֵינוֹ רוֹאָה הָהָר מַפְסִיק. רוֹאָה וְשׁוֹמַעַת וְאֵינָהּ יְכוֹלָה לָבֹא

[דף י״ט ע״א]

חוּץ לַתְּחוּם רוֹאָה וְשׁוֹמַעַת וּקְרוֹבָה וְאֵינָהּ יְכוֹלָה לָבוֹא הַנַּחַל מַפְסִיק. ר׳ יוֹנָה בָּעֵי הָיְתָה יְכוֹלָה לָבוֹא בְּעֵרוּבִין הֵיךְ מַה דְּאַתְּ אָמַר בִּירוּשָׁלַם שֶׁכָּל עִיר שֶׁהִיא רוֹאָה וְשׁוֹמַעַת וּקְרוֹבָה וְיכוֹלָה לָבוֹא תוֹקְעִין בָּהּ וְאָמַר אַף בְּיַבְנֶה כֵּן. יְרוּשָׁלַם דִּבֶּר תּוֹרָה וְהָעֲיָרוֹת הַסְּמוּכוֹת לָהּ דִּבֶּר תּוֹרָה וְרַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי מַתְקִין עַל דִּבֶּר תּוֹרָה וְיַבְנֶה מִדִּבְרֵיהֶן וְהָעֲיָרוֹת הַסְּמוּכוֹת לָהּ מִדִּבְרֵיהֶן וְרַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי מַתְקִין עַל דִּבְרֵיהֶן וְיֵשׁ תַּקָּנָה אַחַר הַתַּקָּנָה. רַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי יָצְאוּ בֵּית דִּין מִמָּקוֹם וְלֹא הָיוּ תוֹקְעִין רַבִּי יוֹסָה בָּעָא קוֹמֵי רַבִּי סִימוֹן אֲפִלּוּ מִבַּיִת לְבַיִת אֲפִלּוּ מִטְּרִיקְלִין לְקִיטוֹן אָמַר לֵיהּ בֵּי רַבִּי עַד כָּאן שָׁמַעְתִּי׃

הלכה ג משנה בראשונה היה הלולב ניטל במקדש שבעה ובמדינה יום אחד משחרב בית המקדש התקין ריב״ז שיהא לולב ניטל במדינה שבעה זכר למקדש ושיהא יום הנף כולו אסור׃

גמ׳ כתיב: ״וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי ה׳ אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים״ (ויקרא כג, מ), אִית תַּנָּיֵי תָּנֵי בְּשִׁמְחַת שְׁלָמִים הַכָּתוּב מְדַבֵּר אִית תַּנָּיֵי תָּנֵי בְּשִׁמְחַת הַלּוּלָב הַכָּתוּב מְדַבֵּר מַאן דְּאָמַר בְּשִׁמְחַת שְׁלָמִים הַכָּתוּב מְדַבֵּר

בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן דִּבֵּר תּוֹרָה וּשְׁאָר כָּל הַיָּמִים דִּבֵּר תּוֹרָה וְרַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי מַתְקִין עַל דִּבֵּר תּוֹרָה מַאן דְּאָמַר בְּשַׁמְחַת הַלּוּלָב הַכָּתוּב מְדַבֵּר בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן דִּבֵּר תּוֹרָה וּשְׁאָר כָּל הַיָּמִים מְדַבְּרִיהֶן וְרַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי מַתְקִין עַל דִּבְּרִיהֶן וְיֵשׁ תַּקָּנָה אַחַר תַּקָּנָה. חַבְרַיָּיא בָּעוֹן קוֹמֵי ר׳ יוֹנָה כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר תַּמָּן: ״וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה לַה׳ שִׁבְעַת יָמִים״ (ויקרא כג, ח), אֵין שִׁבְעָה בְּלֹא שַׁבָּת וּדְכָוָתָהּ: וּשְׁמַחְתֶּם לִפְנֵי ה׳ אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים אֵין שִׁבְעָה בְּלֹא שַׁבָּת. אָמַר לוֹן שַׁנְיָא הִיא דִּכְתִיב וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן חִלֵּק הָרִאשׁוֹן מֵהֶם. מֵעַתָּה בַּמִּקְדָּשׁ יְדָחֶה וּבַגְּבוּלִין לֹא יְדָחֶה אָמַר ר׳ יוֹנָה אֵילּוּ הָיָה כָּתוּב וּלְקַחְתֶּם לִפְנֵי ה׳ אֱלֹהֵיכֶם הָיִיתִי אוֹמֵר כָּאן רִיבָּה וּבְמָקוֹם אַחֵר מִעֵט. אֶלָּא וּלְקַחְתֶּם לָכֶם מִכָּל מָקוֹם וּשְׁמַחְתֶּם לִפְנֵי ה׳ אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים בִּירוּשָׁלַם:

הלכה ד מתני׳ בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מְקַבְּלִין עֵדוּת הַחֹדֶשׁ כָּל הַיּוֹם פַּעַם אַחַת נִשְׁתַּהוּ הָעֵדִים מִלָּבוֹא וְקִלְקְלוּ הַלְוִיִּם בְּשִׁיר הִתְקִינוּ שֶׁלֹּא יְהוּ מְקַבְּלִין אֶלָּא עַד הַמִּנְחָה בָּאוּ מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָן נוֹהֲגִין אוֹתוֹ הַיּוֹם קֹדֶשׁ וּלְמָחָר קֹדֶשׁ מְשֻׁהָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הִתְקִין רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שֶׁיְּהוּ מְקַבְּלִין עֵדוּת הַחֹדֶשׁ כָּל הַיּוֹם:

[דף י״ט ע״ב]

גמ׳ אָמַר ר׳ שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן מִפְּנֵי מַעֲשֶׂה שֶׁאֵרַע פַּעַם אַחַת נָפְלָה הַבָּרָה בָּעִיר וּבָאוּ סִרְקִיִּים וּנְטָלוּם וְנִתְקַלְקְלוּ הַלְוִיִּם בַּשִּׁיר. אָמַר רַבִּי אַחָא בַּר פָּפָּא קוֹמֵי ר׳ זְעֵירָא חַבְרַיָּא בָּעוֹן קוֹמֵי ר׳ שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם מָן ר׳ אָמַר לָהּ. אָמַר לוֹן דְּכָוָותְכוֹן דְּאִית לְכוּן רַבְרְבִין סַגִּין בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמְרוּ לוֹ וְרַבִּי לֹא מַיְיתֵי לָהּ טַעַם דַּהֲלָכָה. דְּתָנֵי שִׁירוֹ שֶׁל ה׳ הָיוּ אוֹמְרִים הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה הָיוּ אוֹמְרִים הֲסִירוֹתִי מִסֶּבֶל שִׁכְמוֹ. חָל יוֹם טוֹב לִהְיוֹת בַּחֲמִישִׁי בְּשַׁחֲרִית הָיוּ אוֹמְרִים הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ וּבְמִנְחָה הָיוּ אוֹמְרִים הֲסִירוֹתִי מִסֶּבֶל שִׁכְמוֹ אִם בָּאוּ מִן הַמִּנְחָה וּלְמַטָּן אוֹמְרִים הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ נִמְצְאוּ אוֹמְרִים שִׁיר וְכוֹפְלִין אוֹתוֹ. רַבִּי אָדָא דְּקֵיסָרִין בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן סָבַר עָבַר רוּבּוֹ שֶׁל יוֹם בְּקִדּוּשָׁה. אָמַר רַבִּי חִייָה בַּר בָּא רַבִּי יוֹחָנָן מְפַקֵּד לְאֵילֵּין דִּכְנִישָׁא דְּכִיפְּרָא סָבִין מְטוֹל וּמֵיעוּל עַד דּוּ אַיְמָמָא וְאַתּוּן מַדְּכְּרִין זְמַנּוֹ וְעִיבּוּרוֹ:

הלכה ה מתני׳ אָמַר ר׳ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה וְעוֹד זוֹ הִתְקִין רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שֶׁאֲפִילּוּ רֹאשׁ בֵּית דִּין בְּכָל מָקוֹם שֶׁלֹּא יְהוּ הָעֵדִים הוֹלְכִין אֶלָּא לְמָקוֹם הַוַּעַד:

גמ׳ כִּינִי מַתְנִיתִין לְמָקוֹם הַוַּעַד שֶׁל הַדֶּשׁ:

הלכה ו מתני׳ סֵדֶר בְּרָכוֹת אוֹמֵר אָבוֹת וּגְבוּרוֹת וּקְדֻשַּׁת הַשֵּׁם וְכוֹלֵל מַלְכֻיּוֹת עִמָּהֶם וְאֵינוֹ תוֹקֵעַ קְדֻשַּׁת הַיּוֹם וְתוֹקֵעַ זִכְרוֹנוֹת וְתוֹקֵעַ שׁוֹפָרוֹת וְתוֹקֵעַ וְאוֹמֵר עֲבוֹדָה וְהוֹדָיָה וּבִרְכַּת כֹּהֲנִים דִּבְרֵי רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי׃

גמ׳ בִּיהוּדָה נָהֲגוּ כְּרַבִּי עֲקִיבָא וּבַגָּלִיל כְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי, עָבַר וְעָשָׂה בִּיהוּדָה כְּגָלִיל וּבַגָּלִיל כִּיהוּדָה יָצָא.

[דף כ׳ ע״א]

וּכְשֶׁקִּדְּשׁוּ אֶת הַשָּׁנָה בְּאוּשָׁא בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן עָבַר ר׳ יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל ר׳ יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה וְאָמַר כְּדִבְרֵי ר׳ יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל לֹא הָיִינוּ נוֹהֲגִין כֵּן בְּיַבְנֶה. בְּיוֹם שֵׁנִי עָבַר ר׳ חֲנַנְיָה בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי וְאָמַר כְּדִבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל כָּךְ הָיִינוּ נוֹהֲגִין בְּיַבְנֶה. ר׳ אַבָּהוּ בְּשֵׁם ר׳ לְעָזָר בְּכָל מָקוֹם עָבַר וְהִזְכִּיר אַדִּיר הַמְּלוּכָה לֹא יָצָא חוּץ מִן הָאֵל הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה וּבְלֹבַד בְּמוּסָף וַאֲתָיָא כְּר׳ יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אוֹמֵר קְדֻשַּׁת הַיּוֹם עִם זִכְרוֹנוֹת וַאֲתָיָא כְּרַבִּי עֲקִיבָה. [אָמַר] רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מַה מָּצִינוּ בְּכָל מָקוֹם אוֹמְרָהּ אֶמְצָעִית אַף כָּאן אוֹמְרָהּ אֶמְצָעִית ר׳ אוֹמֵר מַה מָּצִינוּ מִכָּל מָקוֹם אוֹמְרָהּ רְבִיעִית אַף כָּאן אוֹמְרָהּ רְבִיעִית. ר׳ יַעֲקֹב בַּר אַחָא רַבִּי זְעֵירָא חֲנִין בַּר בָּא בְּשֵׁם רַב צָרִיךְ לוֹמַר הָאֵל הַקָּדוֹשׁ ר׳ בָּא בְּשֵׁם אַבָּא בַּר רַב חוֹנָה צָרִיךְ לוֹמַר הָאֵל הַקָּדוֹשׁ וּמַרְבֶּה לְסַלּוֹחַ. ר׳ בָּא בְּשֵׁם אַבָּא בַּר יִרְמְיָה בִּתְפִלָּה הִיא אוֹמֵר אֱלֹהֵי דָוִד וּבוֹנֶה יְרוּשָׁלַיִם בַּנָּבִיא הִיא אוֹמֵר אֱלֹהֵי דָוִד מַצְמִיחַ יְשׁוּעָה. יוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת אֵית תַּנֵּיי תָּנֵי פּוֹתֵחַ בְּיוֹם טוֹב וְחוֹתֵם בְּשַׁבָּת וְאֵית תַּנֵּיי תָּנֵי פּוֹתֵחַ בְּשַׁבָּת וְחוֹתֵם בְּיוֹם טוֹב רַבִּי אוֹמֵר פּוֹתֵחַ בְּשַׁבָּת וְחוֹתֵם בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב בֵּינְתַיִם ר׳ יוּדָה בַּר פָּזִי בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי הֲלָכָה כְּרַבִּי׃

הלכה ז׳ מתני׳ אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא אִם אֵינוֹ תוֹקֵעַ לְמַלְכֻיּוֹת לָמָּה הוּא מַזְכִּיר אֶלָּא אוֹמֵר אָבוֹת וּגְבוּרוֹת וּקְדֻשַּׁת הַשֵּׁם וְכוֹלֵל מַלְכֻיּוֹת עִם קְדֻשַּׁת הַיּוֹם וְתוֹקֵעַ זִכְרוֹנוֹת וְתוֹקֵעַ שׁוֹפָרוֹת וְתוֹקֵעַ וְאוֹמֵר עֲבוֹדָה וְהוֹדָיָה וּבִרְכַּת כֹּהֲנִים אֵין פּוֹחֲתִין מִי׳ מַלְכֻיּוֹת מִי׳ זִכְרוֹנוֹת מִי׳ שׁוֹפָרוֹת ר׳ יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר אִם אָמְרָן שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשָׁה יָצָא אֵין מַזְכִּירִין מַלְכוּת זִכְרוֹן שׁוֹפָר שֶׁל פֻּרְעָנוּת מַתְחִיל בַּתּוֹרָה וּמַשְׁלִים בַּנָּבִיא ר׳ יוֹסֵי אוֹמֵר אִם הִשְׁלִים בַּתּוֹרָה יָצָא׃

גמ׳ אֵין פּוֹחֲתִין מֵעֲשָׂרָה מַלְכֻיּוֹת כְּנֶגֶד י׳ קִילּוּסִין שֶׁאָמַר דָּוִד הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ וְגוֹ׳ עַד כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ. מִי׳ זִכְרוֹנוֹת כְּנֶגֶד י׳ וְדִוּיִים שֶׁאָמַר יְשַׁעְיָה רַחֲצוּ הִזַּכּוּ הָסִירוּ וְגוֹ׳ לִמְדוּ

הֵיטֵב דְּרְשׁוּ מִשְׁפָּט וְגוֹ' מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ לְכוּ נָא וְנִוָּכְחָה יֹאמַר ה' וְגוֹ'. מִי' שׁוֹפְרוֹת כְּנֶגֶד ז' כְּבָשִׂים פַּר וְאַיִל וְשָׂעִיר. אֱלֹהוּת עוֹלִין לוֹ לְשֵׁם מַלְכֻיּוֹת דִּבְרֵי ר' יְהוּדָה ר' יוֹסֵי אוֹמֵר אֵינָן עוֹלִין לוֹ. אֱלֹהוּת וּמַלְכֻיּוֹת עוֹלִין לוֹ מִשֵּׁם שְׁנַיִם דִּבְרֵי ר' יוֹסֵי ר' יְהוּדָה אוֹמֵר אֵינָן עוֹלִין. זַמְּרוּ אֱלֹהִים זַמְּרוּ זַמְּרוּ לְמַלְכֵּנוּ זַמְּרוּ עוֹלִין לוֹ מִשֵּׁם שְׁנַיִם דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה ר' יוֹסֵי אוֹמֵר אֵינָן עוֹלִין. רַבִּי זְעֵירָא בָּעֵי

[דף כ' ע"ב]

בֵּיהּ וּבְדַבְּתְרֵיהּ פְּלִיגִין אוֹ בֵּיהּ לְגַרְמֵיהּ פְּלִיגִין מִן מַה דְּתָנֵי הֲלָכָה מוֹדִין בְּמַלַּךְ אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם שֶׁהוּא אֶחָד הֲדָא אָמְרָה בְּי' ודברתיה פְּלִיגִין. "שִׁאוּ שְׂעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם" (תְּהִלִּים כד, ז) וְגוֹ' שְׂאוּ שְׂעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם הָרִאשׁוֹן מִשֵּׁם א' וְהַשֵּׁנִי מִשֵּׁם ב' דִּבְרֵי ר' יְהוּדָה ר' יוֹסֵי אוֹמֵר הָרִאשׁוֹן מִשֵּׁם ב' וְהַשֵּׁנִי מִשֵּׁם ג': ר' יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר אִם אָמָרָן ג' יָצָא. הֵיוְינָן סָבְרִין מֵימָר שְׁלֹשָׁה מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד אַשְׁכָּחַת תָּנֵי אֲפִלּוּ שְׁלֹשָׁה מִכֻּלָּן יָצָא. אֵין מַזְכִּירִין זִכָּרוֹן וּמַלְכוּת וְשׁוֹפָר שֶׁל פֻּרְעָנוּת זִכָּרוֹן דִּכְתִיב: "אוֹתָם זָכָר" וְגוֹ' מַלְכוּת – דִּכְתִיב: "חַי אָנִי נְאֻם ה' אֱלֹהִים אִם לֹא בְיָד חֲזָקָה" וְגוֹ' (יְחֶזְקֵאל כ, לג). שׁוֹפָר דִּכְתִיב "כִּי קוֹל שׁוֹפָר שָׁמַעַתְּ נַפְשִׁי תְּרוּעַת מִלְחָמָה" (ירמיה ד, יט): מַתְחִיל בַּתּוֹרָה וּמַשְׁלִים בַּנְּבִיא. מַה לְשֶׁעָבַר הָא בְּתְחִילָּה לֹא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן כֵּינִי מַתְנִיתָא ר' יוֹסֵה אוֹמֵר צָרִיךְ לְהַשְׁלִים בַּתּוֹרָה:

הלכה ח מתני' הָעוֹבֵר לִפְנֵי הַתֵּבָה בְּיוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַשֵּׁנִי מַתְקִיעַ וּבְשָׁעַת הַהַלֵּל הָרִאשׁוֹן מַקְרֵא אֶת הַהַלֵּל:

גמ' ר' יַעֲקֹב בַּר אַחָא בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן מִפְּנֵי מַעֲשֶׂה שֶׁאֵרַע פַּעַם אַחַת תָּקְעוּ בָּרִאשׁוֹנָה וְהָיוּ הַשּׁוֹנְאִים סְבוּרִין שֶׁמָּא עֲלֵיהֶם הֵם הוֹלְכִין וְעָמְדוּ עֲלֵיהֶן וַהֲרָגוּם. מִיגּוֹ דְּאִינּוּן חֲמֵי לוֹן קָרְאֵי שְׁמַע וּמְצַלַּיִין וְקוֹרְאִין בְּאוֹרָיְיתָא מְצַלֵּי וְתָקְעִין אִינּוּן אָמְרִין בְּנִימּוּסִין אִינּוּן עֲסִיקִין. וְאָמַר אַף בְּהַלֵּל כֵּן. לֵית כָּל עַמָּא תַּמָּן. וְאָמַר אַף בִּתְקִיעָה כֵּן לֵית כָּל עַמָּא תַּמָּן. אָמַר רַבִּי יוֹנָה, כְּתִיב (יְשַׁעְיָה נח, ב): "וְאוֹתִי יוֹם יוֹם יִדְרֹשׁוּן" – זוֹ תְּקִיעָה וַעֲרָבָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי בְּשֵׁם ר' אֶלְכְּסַנְדְּרִי שָׁמַע לָהּ מִן הֲדָא (תְּהִלִּים יז, א): "שִׁמְעָה ה' צֶדֶק" – זוֹ קריאת שמע. "הַקְשִׁיבָה רִנָּתִי" –

[דף כ"א ע"א]

זוֹ רִנּוּן תּוֹרָה. "הַאֲזִינָה תְפִלָּתִי" – זוֹ תְּפִלָּה. "בְּלֹא שְׂפָתֵי מִרְמָה" – זוֹ מוּסָף מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ? "מִקְּפָנֶיךָ מִשְׁפָּטִי יֵצֵא". אָמַר רַבִּי אַחָא בַּר פָּפָּא קוֹמֵי ר' זְעֵירָה: שַׁנְיָיא הִיא שֶׁמִּצְוֹת הַיּוֹם בְּמוּסָף. אָמַר רַבִּי תַּחְלִיפָּה קֵיסָרְיָיא קְרָיְיא אָמַר בֵּן יוֹם תְּרוּעָה וַעֲשִׂיתֶם. ר' לָעְזָר בֵּי ר' יוֹסֵה בְּשֵׁם ר' יוֹסֵי בַּר קְצָרְתָּא

בְּכָל הַקָּרְבָּנוֹת כְּתִיב וְהִקְרִבְתֶּם וְכָאן כְּתִיב וַעֲשִׂיתֶם אָמַר לָהֶן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִכַּיָּון שֶׁנִּכְנַסְתֶּם לַדִּין לְפָנַי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וִיצָאתֶם בְּשָׁלוֹם מַעֲלֶה אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאִלּוּ נִבְרֵאתֶם בְּרִיָּה חֲדָשָׁה ר׳ מְשַׁרְשְׁיָא בְּשֵׁם ר׳ אִידִי בְּכָל הַקָּרְבָּנוֹת כְּתִיב חֵטְא וּבַעֲצֶרֶת אֵין כְּתִיב חֵטְא אָמַר לָהֶן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִכַּיָּון שֶׁקִּבַּלְתֶּם עֲלֵיכֶם עֹל תּוֹרָה מַעֲלֶה אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאִלּוּ לֹא חֲטָאתֶם מֵימֵיכֶם׃

הלכה ט מתני׳ שׁוֹפָר שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה אֵין מַעֲבִירִין עָלָיו אֶת הַתְּחוּם וְאֵין מְפַקְּחִין עָלָיו אֶת הַגַּל וְלֹא עוֹלִין בָּאִילָן וְלֹא רוֹכְבִין עַל גַּבֵּי בְהֵמָה וְלֹא שָׂטִין עַל פְּנֵי הַמַּיִם וְאֵין חוֹתְכִין אוֹתוֹ לֹא בְּדָבָר שֶׁהוּא מִשּׁוּם שְׁבוּת וְלֹא בְּדָבָר שֶׁהוּא מִשּׁוּם לֹא תַעֲשֶׂה אֲבָל אִם רָצָה לִיתֵּן לְתוֹכוֹ יַיִן אוֹ מַיִם יִתֵּן אֵין מְעַכְּבִין אֶת הַתִּינוֹקוֹת מִלְּתְקֹעַ אֲבָל מִתְעַכְּבִין בָּהֶם עַד שֶׁיִּלְמְדוּ וְהַמִּתְעַכֵּב לֹא יָצָא וְהַשּׁוֹמֵעַ מִן הַמִּתְעַכֵּב לֹא יָצָא׃

גמ׳ כִּינִי מַתְנִיתִין אֲסוּר מִשּׁוּם שְׁבוּת וּבְלֹא תַעֲשֶׂה. אָמַר ר׳ לְעָזָר מַתְנִיתָא בְּגָדוֹל בְּיוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת וְתָנֵי כֵּן מִתְלַמְּדִין מִלְּתְקֹעַ בְּשַׁבָּת אֵין מְעַכְּבִין אֶת הַתִּינוֹקוֹת מִלְּתְקֹעַ בְּיוֹם טוֹב׃

הלכה י מתני׳ סֵדֶר תְּקִיעוֹת שְׁלֹשָׁה שֶׁל שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשָׁה וְשִׁעוּר תְּקִיעָה כְּדֵי שְׁלֹשָׁה תְּרוּעוֹת שִׁיעוּר תְּרוּעָה כְּדֵי שְׁלֹשָׁה יְבָבוֹת תָּקַע בָּרִאשׁוֹנָה וּמְשַׁךְ בַּשְּׁנִיָּיה בִּשְׁתַּיִם אֵין בְּיָדוֹ אֶלָּא אַחַת מִי שֶׁבֵּרַךְ וְאַחַר כָּךְ נִתְמַנָּה לוֹ שׁוֹפָר תּוֹקֵעַ וּמֵרִיעַ וְתוֹקֵעַ תּוֹקֵעַ וּמֵרִיעַ וְתוֹקֵעַ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים כְּשֵׁם שֶׁשְּׁלִיחַ צִבּוּר חַיָּב כָּךְ כָּל יָחִיד וְיָחִיד חַיָּב רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר שְׁלִיחַ צִבּוּר מוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יְדֵי חוֹבָתָן׃

[דף כ״א ע״ב]

גמ׳ אֲמָרָן בִּנְפִיחָה אַחַת. אִשְׁכָּחַת תָּנֵי אָמַר בִּנְפִיחָה אַחַת יָצָא וְהָא תְּנִינַן סֵדֶר תְּקִיעוֹת שְׁלֹשָׁה שֶׁל שְׁלֹשָׁה שֶׁלֹּא יִפְחוֹת. רַבִּי זְעֵירָה רַבִּי אַבָּא בַּר עִילְּאִי בְּשֵׁם רַב צָרִיךְ לְהָרִיעַ מִתּוֹךְ פְּשׁוּטָה ר׳ בָּא בְּשֵׁם אַבָּא בַּר רַב חוֹנָה אֵינוֹ צָרִיךְ לְהָרִיעַ מִתּוֹךְ פְּשׁוּטָה אֵיזוֹ הִיא הֲרֵעָה רַבִּי חֲנַנְיָא וְרַבִּי מָנָא חַד אָמַר אָהָן טְרִימוּטָה וְחוֹרָנָה אָמַר תִּלַּת דְּקִיקָן. רַבִּי חֲנַנְיָה חָשַׁשׁ לְהָדָא דְר׳ מָנָא וּלְהָדָא דִּידָן. וְהַיְידָא אָמְרָה דָּא תָּקַע בָּרִאשׁוֹנָה וּמָשַׁךְ בַּשְּׁנִיָּה בִּשְׁתַּיִם אֵין בְּיָדוֹ אֶלָּא אַחַת רַבִּי אַבָּא בַּר זְמִינָא בְּשֵׁם רַבִּי זְעֵירָה אֲפִלּוּ אַחַת אֵין בְּיָדוֹ. לָמָּה רֹאשָׁהּ גַּבֵּי סוֹפָהּ מִצְטָרֵךְ וְסוֹפָהּ גַּבֵּי רֹאשָׁהּ מִצְטָרֵךְ לֹא רֹאשָׁהּ אִית לָהּ סוֹף וְלֹא סוֹפָא אִית לָהּ רֹאשׁ. בְּמָקוֹם אֶחָד תּוֹקְעִין וּבְמָקוֹם אֶחָד מְבָרְכִין אִית תַּנֵּי תָּנֵי הוֹלֵךְ לוֹ אֵצֶל הַתּוֹקֵעַ אִית תַּנֵּי תָּנֵי אֵצֶל הַמְּבָרֵךְ מַאן דְּאָמַר הוֹלֵךְ לוֹ אֵצֶל הַתּוֹקֵעַ בְּשֶׁאֵין בַּיּוֹם כְּדֵי לְתְקוֹעַ מַאן דְּאָמַר הוֹלֵךְ לוֹ אֵצֶל הַמְּבָרֵךְ בְּשֶׁיֵּשׁ בַּיּוֹם כְּדֵי לְתְקוֹעַ נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא דְּאָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ

בֶּן לֵוִי בְּמָקוֹם אֶחָד תּוֹקְעִין וּבְמָקוֹם אֶחָד מְבָרְכִין הוֹלֵךְ לוֹ אֵצֶל תּוֹקֵעַ וְאֵינוֹ הוֹלֵךְ לוֹ אֵצֶל מְבָרֵךְ. וְהַיְדָא אָמְרָה דָּא יוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת בְּמָקוֹם אֶחָד תּוֹקְעִין וּבְמָקוֹם אֶחָד מְבָרְכִין הוֹלֵךְ לוֹ אֵצֶל מְבָרֵךְ וְאֵינוֹ הוֹלֵךְ לוֹ אֵצֶל תּוֹקֵעַ לָמָּה שֶׁהַכֹּל יוֹדְעִין לִתְקוֹעַ וְאֵין הַכֹּל יוֹדְעִין לְבָרֵךְ דָּבָר אַחֵר אָדָם מוֹצִיא יְדֵי חֲבֵירוֹ בִּתְקִיעָה וְאֵין אָדָם מוֹצִיא יְדֵי חֲבֵירוֹ בִּבְרָכָה. יוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת לֹא כְּמִי שֶׁאֵין בְּיוֹם כְּדֵי לִתְקוֹעַ וְאַתְּ אָמַר הוֹלֵךְ לוֹ אֵצֶל מְבָרֵךְ. הֲדָא אָמְרָה פְּלִיגוֹן. רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר שְׁלִיחַ צִבּוּר מוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יְדֵי חוֹבָתָן ר׳ חוֹנָה רַבָּה דְּצִפּוֹרִין בְּשֵׁם ר׳ יוֹחָנָן הֲלָכָה כְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל בְּאִילֵּין תְּקִיעָתָה. רַבִּי זְעֵירָה וְרַב חִסְדָּא חֲווֹן יתיבין תַּמָּן בִּתְקִיעָתָא מִן דְּצָלוֹן אֶת צְלוֹתָא קַמֵּי רַב חִסְדָּא בָּעֵי מַצְלֶיֶה. אָמַר לֵיהּ ר׳ זְעֵירָא: לֹא כְּבָר צָלִינָן? אָמַר לֵיהּ: מצלינא וְחָזַר וּמְצַלֵּי

[דף כ״ב ע״א]

דְּנָהֲתוּן מערביים וְאָמְרִין תַּמָּן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן הֲלָכָה כְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל בְּאִילֵּין תְּקִיעָתָה וְאַנָּא דְּלֹא כַּוְונִית. אִלּוּ כַּוְונִית נְפַק יְדֵי חוֹבָתוֹ. אָמַר רַבִּי זְעֵירָא ויאית כָּל תַּנָּיֵיא תָּנֵי לָהּ בְּשֵׁם רַבָּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי הוֹשַׁעְיָה תָּנֵי לָהּ בְּשֵׁם חֲכָמִים. רַבִּי אַדָּא דְּקֵיסָרִין בְּשֵׁם רַבִּי יְהוּדָה וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה שָׁם מֵרֹאשׁ הַתְּפִלָּה אָמַר רַבִּי תַּנְחוּם בְּרַבִּי יִרְמְיָה מַתְנִיתָא אָמְרָה בֵּן סֵדֶר בְּרָכוֹת אוֹמֵר אֲבוֹת וּגְבוּרוֹת וּקְדֻשַּׁת הַשֵּׁם:

תם ונשלם, מסכת ראש־השנה, שבח לאל עליון

הַדְּנָן עָלָךְ מַסֶּכֶת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְהַדְּנָךְ עָלָךְ. דַּעְתָּן עָלָךְ מַסֶּכֶת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וַדַּעְתָּךְ עָלָן. לָא נִתְנַשֵּׁי מִנָּךְ מַסֶּכֶת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְלָא תִּתְנַשֵּׁי מִנָּן, לָא בְּעָלְמָא הָדֵין וְלָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי: (ג׳ פְּעָמִים)

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּהֵא תּוֹרָתְךָ אָמָנוּתֵנוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה, וּתְהֵא עִמָּנוּ לָעוֹלָם הַבָּא.
חֲנִינָא בַּר פָּפָּא, רְמִי בַּר פָּפָּא, נַחְמָן בַּר פָּפָּא, אַחַאי בַּר פָּפָּא, אַבָּא מָרִי בַּר פָּפָּא, רַחֲרִם בַּר פָּפָּא, רְכִישׁ בַּר פָּפָּא, סִירְחָב בַּר פָּפָּא, אַדָּא בַּר פָּפָּא, דָּדוּ בַּר פָּפָּא:
הַעֲרֶב נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת דִּבְרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיפִיּוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְנִהְיֶה כֻּלָּנוּ אֲנַחְנוּ וְצֶאֱצָאֵינוּ וְצֶאֱצָאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל כֻּלָּנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתֶךָ:
מַאֲבֵי תִּתְפַּמֵּנִי מִצְוָתֶךָ, כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי: יְהִי לִבִּי תָמִים בְּחֻקֶּיךָ, לְמַעַן לֹא אֵבוֹשׁ: לְעוֹלָם לֹא אֶשְׁכַּח פִּקּוּדֶיךָ, כִּי בָם חִיִּיתָנִי: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ: אָמֵן אָמֵן אָמֵן סֶלָה וָעֶד:
מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁשַּׂמְתָּ חֶלְקֵנוּ מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ, וְלֹא שַׂמְתָּ חֶלְקֵנוּ מִיּוֹשְׁבֵי קַרְנוֹת. שֶׁאֲנוּ מַשְׁכִּימִים וְהֵם מַשְׁכִּימִים, אֲנוּ מַשְׁכִּימִים לְדִבְרֵי תוֹרָה וְהֵם מַשְׁכִּימִים לְדָבָרִים בְּטֵלִים. אֲנוּ עֲמֵלִים וְהֵם עֲמֵלִים, אֲנוּ עֲמֵלִים וּמְקַבְּלִים שָׂכָר וְהֵם עֲמֵלִים וְאֵינָם מְקַבְּלִים שָׂכָר. אֲנוּ רָצִים וְהֵם רָצִים, אֲנוּ רָצִים לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְהֵם רָצִים לִבְאֵר שַׁחַת, שֶׁנֶּאֱמַר וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרִידֵם לִבְאֵר שַׁחַת, אַנְשֵׁי דָמִים וּמִרְמָה לֹא יֶחֱצוּ יְמֵיהֶם, וַאֲנִי אֶבְטַח בָּךְ.
יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי, כְּשֵׁם שֶׁעָזַרְתַּנִי לִסַּיֵּם מַסֶּכֶת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, כֵּן תַּעְזְרֵנִי לְהַתְחִיל מַסֶּכְתּוֹת וּסְדָרִים אֲחֵרִים וּלְסַיְּמָם, לְלָמּוֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה. וּזְכוּת כָּל הַתַּנָּאִים וַאֲמוֹרָאִים וְתַלְמִידֵי חֲכָמִים, יַעֲמוֹד לִי וּלְזַרְעִי, שֶׁלֹּא תָּמוּשׁ הַתּוֹרָה מִפִּי וּמִפִּי זַרְעִי וְזֶרַע זַרְעִי עַד עוֹלָם. בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אֹתָךְ, בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ, וַהֲקִיצוֹתָ הִיא תְשִׂיחֶךָ: כִּי בִי יִרְבּוּ יָמֶיךָ, וְיוֹסִיפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים: אוֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ, בִּשְׂמֹאלָהּ עֹשֶׁר וְכָבוֹד: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן, יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם:

פרק ראשון

[דף א' ע"א]

הֲלָכָה א' מַתְנִי' – שִׁבְעַת יָמִים קוֹדֶם לְיוֹם הַכִּיפּוּרִים מַפְרִישִׁין כֹּהֵן גָּדוֹל מִבֵּיתוֹ לְלִישְׁכַּת פַּרְוָהֲדְרִין וּמַתְקִינִין לוֹ כֹּהֵן אַחֵר תַּחְתָּיו שֶׁמָּא יֶאֱרַע בּוֹ פְּסוּל ר' יְהוּדָה אוֹמֵר אַף אִשָּׁה אַחֶרֶת מַתְקִינִין לוֹ שֶׁמָּא תָּמוּת אִשְׁתּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ בֵּיתוֹ הִיא אִשְׁתּוֹ אָמְרוּ לוֹ חֲכָמִים אִם כֵּן אֵין לַדָּבָר סוֹף:

גְּמָרָא – ר' בָּא בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן שָׁמַע לָהּ מִן הָדָא (ויקרא ח, לד): "כַּאֲשֶׁר עָשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה" – אֵלּוּ שִׁבְעַת יְמֵי הַמִּילּוּאִים. "צִוָּה ה'" – לְדוֹרוֹת. "לַעֲשׂת" – זֶה שָׁעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא שָׁעִיר שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ? אָמַר רַבִּי בָּא: "לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם" – כַּפָּרָה שֶׁהִיא כָּזוֹ. מַה זוֹ כַּפָּרַת אַהֲרֹן עַצְמוֹ, כַּפָּרַת בָּנִים עַצְמָן, אַף זוֹ כַּפָּרַת אַהֲרֹן עַצְמוֹ כַּפָּרַת בָּנִים עַצְמָן. ר' יוֹנָה בְּשֵׁם בַּר קַפָּרָא שָׁמַע לָהּ מִן הָדָא: "כַּאֲשֶׁר עָשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה" – אֵלּוּ שִׁבְעַת יְמֵי הַמִּילּוּאִים. "צִוָּה ה'" – זוֹ שְׁרִיפַת הַפָּרָה. נֶאֱמַר כָּאן "צִוָּה ה'", וְנֶאֱמַר לְהַלָּן "זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה ה' לֵאמֹר", "לַעֲשׂת" – זֶה שָׁעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא שָׁעִיר שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ, כְּהִיא דְאָמַר ר' בָּא: "לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם" – כַּפָּרָה שֶׁהִיא כָּזוֹ, מַה זוֹ כַּפָּרָה שֶׁאֵינָהּ כְּשֵׁירָה אֶלָּא בְּכֹהֵן גָּדוֹל, אַף זוֹ כַּפָּרָה שֶׁאֵינָהּ אֶלָּא בְּכֹהֵן גָּדוֹל, מַה בֵּין כֹּהֵן הַמְשׁוּחַ אֶת הַפָּרָה לְכֹהֵן גָּדוֹל בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים? שֶׁזֶּה אַפְרָשָׁתוֹ בְּטָהֳרָה וְאֵין אֶחָיו הַכֹּהֲנִים נוֹגְעִין בּוֹ, וְזֶה אַפְרָשָׁתוֹ בְּקִדּוּשָׁה וְאֶחָיו הַכֹּהֲנִים נוֹגְעִין בּוֹ, עַל דַּעְתֵּיהּ דְּר' יוֹחָנָן דּוּ יָלִיף לָהּ מִן הָדֵין קְרָיְיא, שָׁמַע לָהּ הִיא בְּפָרָה, סִילְסוּל הִיא בְּפָרָה, נִיחָא

[דף א' ע"ב]

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּבַר קַפָּרָא דְּלֹא יָלִיף לָהּ מִן קְרָיְיא לָמָּה כָּאן נוֹגְעִין וְכָאן אֵין נוֹגְעִין אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַדָּא שֶׁלֹּא יְטַמְּאוּ אוֹתוֹ אֶחָיו הַכֹּהֲנִים וְלֹא כָּךְ אֵינוֹ טָמֵא מֵחֲמַת הַזָּיָיתוֹ אָמַר רַבִּי בּוֹן אַף בַּר קַפָּרָא אִית לֵיהּ מִשּׁוּם מַעֲלָה הוּא בַּפָּרָה סִלְסוּל הוּא בַּפָּרָה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּעָא קוֹמֵי רַבִּי יוֹחָנָן אִי מַה אֵיל הַמִּילּוּאִים מְעַכֵּב אַף שָׁעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים מְעַכֵּב וְהוּא מְקַבֵּל מִינֵּיהּ מִן מַה דְּמַר ר' מָנָא וְתָמֵיהַּ אֲנִי הֵיךְ רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מֵתִיב קוֹמֵי ר' יוֹחָנָן וְהוּא מְקַבֵּל מִינֵּיהּ וְיִתְיַבְּיֵנֵיהּ לֹא מָצְאנוּ דָּבָר מְעַכֵּב לָמֵד מִדָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְעַכֵּב וְדָבָר שֶׁאֵינוֹ מְעַכֵּב לָמֵד מִדָּבָר שֶׁהוּא מְעַכֵּב וּמַלַּק וְהַקְטֵר מַה מְּלִיקָה בְּרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ אַף הַקְטָרָה בְּרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ מְלִיקָה מְעַכֶּבֶת אֵין הַקְטָרָה מְעַכֶּבֶת תָּמִיד תָּמִיד נֶאֱמַר תָּמִיד בַּחֲבִיתִין וְנֶאֱמַר תָּמִיד בְּלֶחֶם הַפָּנִים מַה תָּמִיד הָאָמוּר בַּחֲבִיתִין שְׁנַיִם עָשָׂר אַף תָּמִיד הָאָמוּר בְּלֶחֶם

הַפָּנִים שְׁנֵים עָשָׂר לָהֶם הַפָּנִים מְעַכֵּב אֵין חֲבִיתִין מְעַכֶּבֶת לְקִיחָה לְקִיחָה נֶאֱמַר לְקִיחָה וְנֶאֱמַר לְקִיחָה בְּלוּלָה מַה לְקִיחָה חָאמוּר בְּמִצְרִים אֲגוּדָה אַף לְקִיחָה חָאָמוּר בְּלוּלָה אֲגוּדָה לוּלָב מְעַכֵּב

[דף ב' ע"א]

מִצְרִים אֵינָהּ מְעַכֶּבֶת חֲרֵי מָצָאנוּ דָּבָר מְעַכֵּב לָמֵד מִדָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְעַכֵּב וְדָבָר שֶׁאֵינוֹ מְעַכֵּב לָמֵד מִדָּבָר מְעַכֵּב הָא רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מַקְשֵׁי לָהּ מִן הֵן מַיְיתֵי לָהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כַּהֲדָא דְתָנֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל "בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ" כָּאמוּר בָּעִנְיָן מַה אָמוּר בָּעִנְיָן מַפְרִישִׁין אוֹתוֹ כָּל שִׁבְעָה וְעוֹבֵד כָּל שִׁבְעָה וּמְחַנְּכִין אוֹתוֹ כָּל שִׁבְעָה אַף זֶה מַפְרִישִׁין אוֹתוֹ כָּל שִׁבְעָה וְעוֹבֵד כָּל שִׁבְעָה וּמְחַנְּכִין אוֹתוֹ כָּל שִׁבְעָה וְכִי אָמוּר הוּא בָּעִנְיָן אֶלָּא מִבְּיָן שֶׁמִּיתַת בְּנֵי אַהֲרֹן אָמוּרָה בָּעִנְיָן וְלֹא מֵתוּ אֶלָּא בַּמִּילּוּאִין כְּמוֹ שֶׁהוּא אָמוּר בָּעִנְיָן וְלֵית סוֹפֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מֵישְׁמְעִינָהּ מִן הֲדֵין קְרִיָא אֶלָּא כֶּאֱוֵינַשׁ דְּשָׁמַע מִילָּה וּמַקְשֵׁי עָלָהּ אָמַר רַבִּי יוֹסָה בֵּי רַבִּי בּוֹן תַּעֲמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ "וַיִּשְׁכֹּן כְּבוֹד ה' עַל הַר סִינַי" (שמות כד, טז), מַה מֹשֶׁה לֹא נִכְנַס לִפְנֵי וְלִפְנִים עַד שֶׁנִּתְקַדֵּשׁ בָּעָנָן כָּל שִׁבְעָה אַף אַהֲרֹן לֹא נִכְנַס לִפְנֵי וְלִפְנִים עַד שֶׁנִּתְרַבָּה בְּשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה כָּל שִׁבְעָה עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן לָמָּה מִיתַת בְּנֵי אַהֲרֹן אָמוּרָה בָּעִנְיָן וְלֹא מֵתוּ אֶלָּא בַּמִּילּוּאִים אָמַר רַבִּי חִייָה בַּר בָּא בְּנֵי אַהֲרֹן בְּאֶחָד בְּנִיסָן מֵתוּ וְלָמָּה הוּא מַזְכִּיר מִיתָתָן בְּיוֹם הַפִּיפּוּרִים לְלַמֶּדְךָ שֶׁכָּשֵׁם שֶׁיּוֹם הַפִּיפּוּרִים מְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל כָּךְ מִיתָתָן שֶׁל צַדִּיקִים מְכַפֶּרֶת עַל יִשְׂרָאֵל אָמַר רַבִּי בָּא בַּר בִּינָה לָמָּה סָמַךְ הַכָּתוּב מִיתַת מִרְיָם לְפָרָשַׁת פָּרָה לְלַמֶּדְךָ שֶׁכָּשֵׁם שֶׁאֵפֶר פָּרָה מְכַפֶּרֶת עַל יִשְׂרָאֵל כָּךְ מִיתָתָן שֶׁל צַדִּיקִים מְכַפֶּרֶת עַל יִשְׂרָאֵל אָמַר רַבִּי יוּדָן בֵּי ר' שָׁלוֹם לָמָּה סָמַךְ הַכָּתוּב מִיתַת אַהֲרֹן לְשִׁיבּוּר הַלּוּחוֹת לְלַמֶּדְךָ שֶׁמִּיתָתָן שֶׁל צַדִּיקִים קָשָׁה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּשִׁיבּוּר לוּחוֹת כְּתִיב "וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נָסְעוּ מִבְּאֵרֹת בְּנֵי יַעֲקָן מוֹסֵרָה שָׁם מֵת אַהֲרֹן" (דברים י, ו), וְכִי בְּמוֹסֵרָה מֵת אַהֲרֹן וַהֲלֹא בְּהֹר הָהָר מֵת הָהָר מֵת הֲדָא הוּא דִּכְתִיב "וַיַּעַל אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אֶל הֹר הָהָר עַל פִּי ה' וַיָּמָת שָׁם" (במדבר לג, לח), אֶלָּא מִבְּיָן שֶׁמֵּת אַהֲרֹן נִסְתַּלְּקוּ עֲנָנֵי הַכָּבוֹד וּבִקְּשׁוּ הַכְּנַעֲנִים לְהִתְגָּרוֹת בָּם הֲדָא הוּא דִּכְתִיב "וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ עֲרָד יֹשֵׁב הַנֶּגֶב כִּי בָּא יִשְׂרָאֵל דֶּרֶךְ הָאֲתָרִים וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל" (במדבר כא, א), מַהוּ דֶּרֶךְ הָאֲתָרִים כִּי מֵת

[דף ב' ע"ב]

הַתַּיָּיר הַגָּדוֹל שֶׁהָיָה תָּר לָהֶם אֶת הַדֶּרֶךְ וּבָאוּ וְנִתְגָּרוּ בָּהֶם וּבִקְּשׁוּ יִשְׂרָאֵל לַחֲזוֹר לְמִצְרַיִם וְנָסְעוּ לְאַחוֹרֵיהֶן שְׁמוֹנָה מַסָּעוֹת וְרֵץ אַחֲרֵיהוּ שִׁבְטוֹ שֶׁל לֵוִי וְהָרַג מִמֶּנּוּ שְׁמוֹנָה מִשְׁפָּחוֹת אַף הֵם הָרְגוּ מִמֶּנּוּ אַרְבַּע לַעֲמָרְמִי לְיִצְהָרִי לַחֶבְרוֹנִי לָעֻזִּיאֵלִי אֵימָתַי חָזְרוּ בִּימֵי דָוִד הֲדָא הוּא דִּכְתִיב "יִפְרַח בְּיָמָיו צַדִּיק וְרֹב שָׁלוֹם עַד בְּלִי יָרֵחַ" (תהלים עב, ז), אָמְרוּ, מִי גָּרַם לָנוּ לַדָּמִים הַלָּלוּ אָמְרוּ עַל שֶׁלֹּא עָשִׂינוּ חֶסֶד

עִם אוֹתוֹ הַצַּדִּיק וְיָשְׁבוּ וְקָשְׁרוּ הֶסְפֵּידוֹ וְנָמְלוּ לַצַּדִּיק חֶסֶד וְהֶעֱלָה עֲלֵיהֶן הַמָּקוֹם כְּאִלּוּ מֵת שָׁם וְנִקְבַּר שָׁם וְנָמְלוּ לַצַּדִּיק חֶסֶד רַבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָה אָמַר עֲשִׂירִית הָאֵיפָה וּמְכְנָסַיִם מְעַכְּבִין מַה טַּעֲמָא זֶה וְזֶה עֲשִׂיָּיה. אָמַר רַבִּי חֲנִינָה: "וְעָשִׂיתָ לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו כָּכָה" (שמות כט, לה) – כָּל הָאָמוּר בַּפָּרָשָׁה מְעַכֵּב וְאַתְיָיא כַּיי דְּמַר ר' שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן זֶה הַדָּבָר וְזֶה הַדָּבָר אֲפִלּוּ קְרַיִית הַפָּרָשָׁה מְעַכֶּבֶת אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן כָּל הַמְעַכֵּב כָּאן וְכָל שֶׁאֵין מְעַכֵּב לְדוֹרוֹת אֵינוֹ מְעַכֵּב כָּאן מַה אִית לְךָ מְמִיכָה וּשְׁיָרֵי דָמִים שֶׁאֵינָן מְעַכְּבִין לְדוֹרוֹת מְעַכְּבִין כָּאן אָמַר רַבִּי חֲנִינָה צִיץ וּמִצְנֶפֶת שֶׁל אַהֲרֹן קֹדֶם לְאַבְנֵיטָן שֶׁל בָּנִים יְהוּדָה בְּר' אוֹמֵר "וְחָגַרְתָּ אוֹתָם אַבְנֵט אַהֲרֹן וּבָנָיו" (שמות כט, ט), אָמַר רַבִּי אִידִי הֲדָא דְּאַתְּ אָמַר לְמִצְוָה אֲבָל לְצִוּוּי "וַיִּקְרֵב מֹשֶׁה אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו וַיִּרְחַץ אוֹתָם בַּמָּיִם" (ויקרא ח, ו), וְאַחַר כָּךְ "וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הַכֻּתֹּנֶת" וְאַחַר כָּךְ "וַיַּקְרֵב מֹשֶׁה אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו וַיַּלְבֵּשֵׁם כַּתֳּנֹת". אָמַר רַבִּי לְעָזָר בֵּי ר' יוֹסֵי פְּשַׁט הוּא לָן שֶׁהִבְהִיל לָבָן שִׁימֵּשׁ מֹשֶׁה בִּכְהוּנָּה גְּדוֹלָה אָמַר רַבִּי תַּנְחוּם בַּר יוּדָן וְתָנֵי לָהּ כָּל שִׁבְעַת יְמֵי הַמִּילּוּאִים הָיָה מֹשֶׁה מְשַׁמֵּשׁ בִּכְהוּנָּה גְּדוֹלָה וְלֹא שָׁרְתָה שְׁכִינָה עַל יָדָיו וְכֵיוָן שֶׁקִּבֵּשׁ אַהֲרֹן בִּגְדֵי כְּהוּנָּה גְּדוֹלָה וְשִׁימֵּשׁ שָׁרְתָה שְׁכִינָה עַל יָדָיו מַה טַּעֲמָא "כִּי הַיּוֹם ה' נִרְאָה אֲלֵיכֶם", רַבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָה בָּעֵי

[דף ג' ע"א]

עשירית האיפה היאך קריבה חצייה קריבה או שלימה קרבה מן מה דכתיב (ויקרא ט) ויבא משה ואהרן אל אהל מועד מלמד שלא בא עמו אלא ללמדו על מעשה הקטורת הדא אמרה חציים קרבה אין תימר שלימה קרבה ניתני על מעשה קטרת ועל עשירית האיפה א"ר תנחום בר יודן ולא בעבודת שבפנים אנן קיימין כבר לימדו עבודות שבחוץ מילואים מה היו קרבן יחיד או קרבן ציבור מן מה דכתיב (ויקרא ח) ויסמכו אהרן ובניו את ידיהם על ראש האיל הדא אמרה קרבן יחיד והתני קרבן ציבור א"ר אידי נתנדבו ציבור ומסרום להם מילואים מאיכן למדו מן הקרבנות או ממעשה בראשית אין תימר מן הקרבנות הלילה הולך אחר היום אין תימר ממעשה בראשית היום הולך אחר הלילה אין תימר מן הקרבנות לילה אחרון אין לו יום אין תימר ממעשה בראשית יום ראשון אין לו לילה תמן תנינן אלו מושכין ואלו מניחין וטפחו של זה בצד טפחו של זה שנאמר (שמות כה) לפני תמיד מַתְנִיתִין דרבי מאיר מדר' יוחנן מודה ר"מ שאם פירקו את הישנה בשחרית וסידרו את החדשה בין הערבים אף זו היתה תמיד רבי יוסה אומר אף אילו נוטלין ואילו מניחין אף זו היתה תמיד אמר ר"י מישיבת אהרן ובניו למד רבי יוסי כמה דתימר בישיבת אהרן ובניו צריך שימסור יום

[דף ג' ע"ב]

לְלֵילָה וְלֵילָה לְיוֹם הָכָא צָרִיךְ שֶׁיִּמְסֹר יוֹם לְלֵילָה וְלֵילָה לְיוֹם רַבִּי חִייָה בַּר יוֹסָה אָמַר מִכֵּיוָן שֶׁמָּסַר יוֹם לְלֵילָה דַּייוֹ מַה אָמַר ר' חִייָה בַּר יוֹסֵף בִּישִׁיבַת אַהֲרֹן וּבָנָיו מַה אֵין תָּמִין שֶׁכָּתוּב בּוֹ תָּמִיד אַף אָמַר מִכֵּיוָן שֶׁמָּסַר יוֹם לְלֵילָה דַּייוֹ כָּאן שֶׁאֵין כָּתוּב בּוֹ תָּמִיד לֹא כָל שֶׁכֵּן אַשְׁכָּחַת אָמַר עַל דַּעְתֵּיהּ דְּר' יוֹחָנָן הָיָה שָׁם שֶׁבַע עֲמִידוֹת וְשִׁשָּׁה פֵּירוּקִין עַל דַּעְתֵּיהּ דְּר' חִייָה בַּר יוֹסֵף הָיָה שָׁם אַרְבַּע עֲמִידוֹת וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה פֵּירוּקִין תָּנֵי כָּל שִׁבְעַת יְמֵי הַמִּילּוּאִים הָיָה מֹשֶׁה מוֹשֵׁחַ אֶת הַמִּשְׁכָּן וּמְעָמְדוֹ וּמְפָרְקוֹ וְסוֹדֵר עָלָיו אֶת הָעֲבוֹדוֹת וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי הֶעֱמִידוֹ וְלֹא פֵּרְקוֹ ר' יוֹסָה בֵּי ר' יוּדָה אָמַר אַף בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי הֶעֱמִידוֹ וּמָשְׁחוֹ וּפֵרְקוֹ אָמַר רַבִּי זְעֵירָא זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁהַקָּמַת הַלַּיְלָה פְּסוּלָה לָעֲבוֹדַת הַיּוֹם אַשְׁכַּחַת אָמַר עַל דַּעְתֵּיהּ דְּר' יוֹחָנָן בְּר' יוֹסֵי בַּר ר' יוּדָה הָיָה שָׁם

[דף ד' ע"א]

אַרְבַּע עֶשְׂרֵה עֲמִידוֹת וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה פֵּירוּקִין עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי חִייָה בַּר יוֹסֵף בְּר' יוֹסֵי בֵּי רַבִּי יוּדָה הָיָה שָׁם עֶשְׂרִים וְאַחַת עֲמִידוֹת וְעֶשְׂרִים פֵּירוּקִין מְנַיִין לְפֵירוּקִין אָמַר רַבִּי זְעֵירָה וַיְהִי בְּיוֹם כַּלּוֹת מֹשֶׁה לְהָקִים אֶת הַמִּשְׁכָּן בְּיוֹם שֶׁכִּלּוּ הֶקְמוֹתָיו. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה צִוָּה ה' וְגוֹ' וְלֹא כְּבָר תְּנִיתָהּ חֲדָא בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן וַחֲדָא בְּשֵׁם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשִׁמְיני אִית תַּנַּיי תָּנֵי נִמְשַׁח וְאִית תַּנַּיי תָּנֵי לֹא נִמְשַׁח אִית תַּנַּיי תָּנֵי נִתְפָּרֵק אִית תַּנַּיי תָּנֵי לֹא נִתְפָּרֵק אָמַר רַבִּי חַגַּיי פָּשַׁט הוּא לָן מַאן דְּאָמַר נִמְשַׁח נִתְפָּרֵק וּמַאן דְּאָמַר לֹא נִמְשַׁח לֹא נִתְפָּרֵק מַאן דְּאָמַר נִמְשַׁח נִיחָא דִּכְתִיב וַיִּמְשָׁחֵם וּמַאן דְּאָמַר לֹא נִמְשַׁח מַה מְקַיֵּים וַיִּמְשָׁחֵם מַעֲלָה אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאִילּוּ שֶׁהוּא מְחוּסָּר מְשִׁיחָה וּמְשַׁחְתָּם אוֹתוֹ מַאן דְּאָמַר נִתְפָּרֵק נִיחָא דִּכְתִיב שִׁבְעַת יָמִים יְכַפְּרוּ אֶת הַמִּזְבֵּחַ מַאן דְּאָמַר לֹא נִתְפָּרֵק מַה מְקַיֵּים שִׁבְעַת יָמִים יְכַפְּרוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ כַּפָּרָה שֶׁהִיא בַּדָּם כַּהֲדָא דְּתָנֵי עַל זֶה וְעַל זֶה הָיוּ מַזִּין עָלָיו מִכָּל הַחַטָּאוֹת שֶׁהָיוּ שָׁם כְּדֵי שֶׁיִּכָּנְסוּ הַמַּיִם תַּחַת הַדָּם דִּבְרֵי ר' יְהוּדָה ר' יוֹסֵי אוֹמֵר תַּחְתָּהּ דַּם וְתַחַת שֶׁמָּן הַמִּשְׁחָה פֵּירֵשׁ בֶּן בְּתֵירָה שֶׁמָּא יָבֹא עַל אִשְׁתּוֹ נִידָּה וְיִדָּחֶה כָּל שִׁבְעָה וְיִשְׂרָאֵל חֲשׁוּדִין עַל הַנִּידּוֹת כַּיי דְּתָנֵינן תַּמָּן הָיָה מְשַׁמֵּשׁ עִם הַטָּהוֹרָה אָמְרָה לוֹ נִטְמֵאתִי פֵּירֵשׁ מִיָּד חַייֵב שְׁיִיצִיאָתוֹ הֲנָיָה לוֹ כְּבִיאָתוֹ אַשְׁכַּחַת אָמַר מַאן דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן צְרִיכָה לְבֶן בְּתֵירָה מַאן דְּאָמַר בֶּן בְּתֵירָה צְרִיכָה לְר' יוֹחָנָן אִילּוּ אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן וְלֹא אָמְרָה בֶּן בְּתֵירָה הֲוֵינָן אָמְרִין יְשַׁמֵּשׁ מִטָּתוֹ וְיֵשֵׁן לוֹ בְּלִשְׁכַּת פַּלְהֶדְרִין הֲוֵי צוֹרְכָה לַהִיא דְּאָמַר בֶּן בְּתֵירָה אִילּוּ אָמַר בֶּן בְּתֵירָה וְלֹא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן הֲוֵינָן אָמְרִין יִפְרוֹשׁ מִמִּטָּתוֹ וְיֵשֵׁן לוֹ

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת אָהֳלוֹת פֶּרֶק רְבִיעִי

א. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מְלֹא תַרְוָד רָקָב מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: שָׁלֹשׁ טֻמְאוֹת פּוֹרְשׁוֹת מִן הַמֵּת, שְׁתַּיִם בְּכָל אַחַת, וְהַשְּׁלִישִׁית אֵין בָּהֶן. וְאֵלּוּ הֵן: גּוֹלֵל, וְדוֹפֵק, וְעֶצֶם כְּשִׂעוֹרָה, מְלֹא תַרְוָד רָקָב. גּוֹלֵל וְדוֹפֵק - מְטַמְּאִין בְּמַגָּע וּבְאֹוִיר, וְאֵין מְטַמְּאִין בְּמַשָּׂא. וְהֵיכָן הוּא מַשָּׂאָן עִם אֶחָד מֵהֶן? עֶצֶם כְּשִׂעוֹרָה מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְאֹוִיר, וְאֵין מְטַמֵּא בְּאֹהֶל. וְהֵיכָן הוּא אָהֳלוֹ עִם אֶחָד מֵהֶם? מְלֹא תַרְוָד רָקָב. מְלֹא תַרְוָד רָקָב מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא וּבְאֹהֶל, וְאֵין מְטַמֵּא בְּמַגָּע. וְכֵן הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כַּזַּיִת מִן הַמֵּת שֶׁחִלְּקוּ, אֲפִלּוּ לַעֲשָׂרָה - מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא וּבְאֹהֶל, וְאֵין מְטַמֵּא בְּמַגָּע.

ב. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: שִׁשָּׁה דְּבָרִים הָיָה רַבִּי עֲקִיבָא מְטַמֵּא וְחָזַר בּוֹ. מַעֲשֶׂה שֶׁהֵבִיאוּ קִפּוֹת שֶׁל עֲצָמוֹת לְבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁל טוֹרְסִים וְהִנִּיחוּם בָּאֲוִיר בֵּית הַכְּנֶסֶת, נִכְנַס תּוֹדוֹס הָרוֹפֵא וְכָל הָרוֹפְאִים עִמּוֹ, וְאָמְרוּ: אֵין כָּאן שִׁדְרָה מִמֵּת אֶחָד, וְלֹא גֻלְגֹּלֶת מִמֵּת אֶחָד. אָמְרוּ: הוֹאִיל וְיֵשׁ כָּאן מְטַמְּאִים וְיֵשׁ כָּאן מְטַהֲרִין, נַעֲמֹד לַמְּנְיָן. הִתְחִילוּ מְרַבֵּי עֲקִיבָא, וְטִהֵר. אָמְרוּ לוֹ: הוֹאִיל וְאָתָּה הוּא שֶׁהָיִיתָ מְטַמֵּא - טַהֲרֵתָ, יְהוּ טְהוֹרִין. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: וְעַד יוֹם מִיתָתוֹ שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא הָיָה מְטַמֵּא, וְאִם מִשֶּׁמֵּת חָזַר בּוֹ, אֵינִי יוֹדֵעַ.

ג. חֶלֶב הַמֵּת שֶׁהָיָה שָׁלֵם וְהִתִּיכוֹ - טָמֵא. הָיָה מְפֹרָד וְהִתִּיכוֹ - טָהוֹר. שֶׁאֵין חִבּוּרֵי אָדָם חִבּוּר. אֶתְרֹג שֶׁנִּפְרַץ וְתָחֲבוֹ בְּכוּשׁ - אֵינוֹ חִבּוּר, שֶׁאֵין חִבּוּרֵי אָדָם חִבּוּר. קוֹלִית הַמֵּת שֶׁעָשָׂאוֹ יָד לַסַּכִּין - הֲרֵי זֶה אֵינוֹ חִבּוּר, שֶׁאֵין חִבּוּרֵי אָדָם חִבּוּר. כַּזַּיִת מִן הַמֵּת שֶׁנֶּחְלַק לִשְׁנַיִם - טָמֵא, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא חָסֵר. רְבִיעִית דָּם שֶׁנֶּחְלְקָה לִשְׁנַיִם - טְהוֹרָה, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא חָסְרָה. אֶתְרֹג שֶׁנֶּחְלַק לִשְׁנַיִם - טָהוֹר, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא חָסֵר. מִנְחָה שֶׁבְּלִלוּהָ חֲמִשָּׁה כֹּהֲנִים - כְּשֵׁרָה, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא חָסְרָה. פָּנָה מִכְּלִי לִכְלִי - כְּשֵׁרָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִם הִפְלִיג - הֲרֵי זוֹ פְּסוּלָה. כַּזַּיִת מִן הַמֵּת וְכַזַּיִת נֵצֶל, וּמְלֹא תַרְוָד רָקָב שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עָפָר כָּל שֶׁהוּא - טָמֵא. רַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַהֵר, מִפְּנֵי שֶׁבָּטֵל.

הַשָּׁלֵם

ד. רְבִיעִית דָּם שֶׁנִּבְלְעָה בִּכְסוּת, כֵּיצַד מְשַׁעֲרִין אוֹתָהּ? מְבִיאִין מַיִם בְּמִדָּה וּמְכַבְּסָהּ בָּהֶן, וּמְבִיאִין מַיִם אֲחֵרִים וְנוֹתֵן לְתוֹכָהּ רְבִיעִית דָּם, אִם הָיָה מַרְאָן שָׁוֶה - הֲרֵי זוֹ טְמֵאָה. אִם לָאו - טְהוֹרָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: זְקֵנִים הָרִאשׁוֹנִים הָיוּ אוֹמְרִים: מִקְטַפְּרֵס[1] וְלִפְנִים - הַבַּיִת טָמֵא, מִקְּטַפְּרֵס וְלִחוּץ - הַבַּיִת טָהוֹר. חָזְרוּ לוֹמַר: קְטַפְּרֵס, בֵּין מִבִּפְנִים בֵּין מִבַּחוּץ - הַבַּיִת טָהוֹר. הַמֵּת מִבַּחוּץ וּשְׁעָרוֹ מִבִּפְנִים, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בָּאֹהֶל אֶלָּא כָּל שֶׁהוּא, הַבַּיִת מַאֲהִיל עָלָיו - טָמֵא. הָעֶצֶם שֶׁיֵּשׁ עָלָיו כִּשְׁנֵי חֲצָאֵי זֵיתִים, אֶחָד תָּחוּב בִּידֵי אָדָם וְאֶחָד תָּחוּב בִּידֵי שָׁמַיִם, הִכְנִיס אֶת הַתָּחוּב בִּידֵי אָדָם לִפְנֵי הַבַּיִת - טָמֵא, מִפְּנֵי שֶׁחִבּוּרוֹ מִצְטָרֵף עִמּוֹ. הִכְנִיס אֶת הַתָּחוּב בִּידֵי שָׁמַיִם לִפְנֵים הַבַּיִת - טָהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁאֵין חִבּוּרוֹ מִצְטָרֵף עִמּוֹ. שְׁנֵי עֲצָמוֹת וַעֲלֵיהֶם כִּשְׁנֵי חֲצָאֵי זֵיתִים, וְהִכְנִיס רְאשֵׁיהֶן לִפְנִים. יְהוּדָה בֶּן נְקוֹסָא אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יַעֲקֹב: אֲפִלּוּ שְׁנֵיהֶן תְּחוּבִין בִּידֵי שָׁמַיִם - טָהוֹר, שֶׁאֵין שְׁנֵי עֲצָמוֹת מִצְטָרְפִין לְכִשְׁנֵי חֲצָאֵי זֵיתִים. אֲבָל כַּזַּיִת מִן הַמֵּת בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וּבִקְּשׁוּ וְלֹא מָצְאוּ - הַבַּיִת טָהוֹר, לְכְשֶׁיִּמָּצֵא - הַבַּיִת מְטַמֵּא לְמַפְרֵעַ.

ה. כָּל מַשְׁקֶה הַמֵּת - טְהוֹרִין חוּץ מִדָּמוֹ, וְכָל מַרְאֶה דָּמִים בַּמֵּת - הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִין.

ו. וְאֵיזוֹ הִיא דַּם תִּבּוּסָה? פֵּרֵשׁ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יְהוּדָה: הָרוֹג שֶׁיָּצָא מִמֶּנּוּ רְבִיעִית דָּם בְּחַיָּיו וּבְמוֹתוֹ, סָפֵק בְּחַיָּיו יָצָא, סָפֵק בְּמוֹתוֹ יָצָא, סָפֵק בְּחַיָּיו וּבְמוֹתוֹ - זֶה הוּא דַּם

---

[1] קְטַפְּרֵס – מָקוֹם מְשֻׁפָּע אֲשֶׁר לֹא יָנוּחַ בּוֹ הַדָּבָר אֲבָל יִתְגַּלְגֵּל וְיֵרֵד (מִדְרוֹן; רַמְבַּ"ם).

תּוֹסֶפְתָּא

תְּבוֹסָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד – סְפָקוֹ טָמֵא. בִּרְשׁוּת הָרַבִּים – סְפָקוֹ טָהוֹר, אֶלָּא אֵיזֶהוּ דַּם תְּבוֹסָה? הָרוֹג שֶׁיָּצָא הֵימֶנּוּ רְבִיעִית דָּם בְּחַיָּיו וּבְמוֹתוֹ, וַעֲדַיִן לֹא פָּסַק, סָפֵק רֻבּוֹ בְּחַיָּיו וּמִעוּטוֹ בְּמוֹתוֹ, סָפֵק מִעוּטוֹ בְּחַיָּיו, וְרֻבּוֹ בְּמוֹתוֹ, זֶהוּ דַּם תְּבוֹסָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הָרוֹג שֶׁהָיָה מֻטָּל בַּמִּטָּה וְדָמוֹ מְנַטֵּף לְגוּמָא – טָמֵא, מִפְּנֵי שֶׁטִּפָּה שֶׁל מִיתָה מְעֹרֶבֶת בּוֹ. וַחֲכָמִים מְטַהֲרִין, מִפְּנֵי שֶׁרֹאשׁוֹן רֹאשׁוֹן נִפְסָק. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: צָלוּב שֶׁדָּמוֹ שׁוֹתֵת, וְנִמְצֵאת תַּחְתָּיו רְבִיעִית דָּם – טָמֵא. אֲבָל מֵת שֶׁדָּמוֹ מְנַטֵּף וְנִמְצָא תַּחְתָּיו רְבִיעִית דָּם – טָהוֹר. וְרַבִּי יְהוּדָה מְטַהֵר, שֶׁאֲנִי אוֹמֵר טִפָּה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁל מִיתָה עָמְדָה לָהּ עַל גַּבֵּי הָעֵץ. כְּשֶׁתִּמְצָא לוֹמַר, שְׁלֹשָׁה רְבִיעִיּוֹת הֵן. כֵּיצַד? לָקָה מַכַּת מָוֶת וּמְפַרְפֵּר, וְיָצָא הֵימֶנּוּ רְבִיעִית דָּם וַעֲקָרוּהוּ בְּחֶזְקַת שֶׁהוּא חַי, וְהֻנִּיחוּהוּ לְמָקוֹם אַחֵר, וְיָצָא הֵימֶנּוּ רְבִיעִית דָּם, רִאשׁוֹנָה דַּם חַיִּים, וּשְׁנִיָּה דַּם תְּבוֹסָה, שְׁלִישִׁית דַּם הַמִּיתָה. וּמַה בֵּין דַּם הַמִּיתָה לְדַם הַתְּבוֹסָה? אֶלָּא שֶׁדַּם הַמִּיתָה – הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עָלָיו, וְחַיָּבִין עָלָיו עַל טֻמְאַת מֵקֶדֶשׁ וְקָדָשָׁיו. וְדַם הַתְּבוֹסָה אֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עָלָיו, וְאֵין חַיָּבִין עַל טֻמְאַת מֵקֶדֶשׁ וְקָדָשָׁיו.

ד,ז אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ זְקֵנִים חֲלוּקִין, מְקֻצָּתָן אוֹמְרִים: רְבִיעִית דָּם, וּרְבַע עֶצְמוֹת. וּמְקֻצָּתָן אוֹמְרִים חֲצִי קַב עֶצְמוֹת וַחֲצִי לוֹג דָּם. בֵּית דִּין שֶׁאַחֲרֵיהֶן אָמְרוּ: רְבִיעִית דָּם וּרְבַע עֶצְמוֹת לְתְרוּמוֹת וְלַקָּדָשִׁים. חֲצִי קַב עֶצְמוֹת וַחֲצִי לֹג דָּם לַנָּזִיר וְלַמְּקֻדָּשׁ. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: כְּשֶׁהָלַכְתִּי לְעַרְדַּסְקָיָא, מָצָאתִי אֶת רַבִּי מֵאִיר וְאֶת רַבִּי יְהוּדָה בֶּן פְּתוֹרָא, שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִין וְדָנִין בַּהֲלָכָה. יְהוּדָה בֶּן פְּתוֹרָא אוֹמֵר: רְבִיעִית דָּם אֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עָלָיו, וְאֵין חַיָּבִין עַל טֻמְאַת מֵקֶדֶשׁ וְקָדָשָׁיו. אָמַר לוֹ רַבִּי מֵאִיר: אַל תְּהִי זוֹ קַלָּה מִן הַשָּׂרָץ, מַה שָּׂרָץ הַקַּל שֶׁאֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עָלָיו – חַיָּבִין עָלָיו עַל טֻמְאַת מֵקֶדֶשׁ וְקָדָשָׁיו, רְבִיעִית דָּם חֲמוּרָה, אֵינוֹ דִין שֶׁיִּהְיוּ חַיָּבִין

הַשָּׁלֵם

עָלֶיהָ עַל טֻמְאַת מֵקֶדֶשׁ וְקָדָשָׁיו? שָׁתַק יְהוּדָה בֶּן פְּתוֹרָא. נִמְתִּי לוֹ: רַבִּי מֵאִיר! אַל תְּבוּז לִי, בְּקִי הָיָה לְךָ מִיהוֹשָׁעַ בֶּן מַמָּל? נָם לִי: הֵן! וּבַעַל מְלָאכוֹת הָיָה. נִמְתִּי לִי, בַּלְשׁוֹן הַזֶּה אָמַר לִי מִשָּׁם רַבִּי יְהוֹשָׁעַ, כָּל טֻמְאָה מִן הַמֵּת שֶׁהַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עָלֶיהָ – חַיָּבִין עַל טֻמְאַת מֵקֶדֶשׁ וְקָדָשָׁיו, וְכָל מִן הַמֵּת שֶׁאֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עָלֶיהָ – אֵין חַיָּבִין עַל טֻמְאַת מֵקֶדֶשׁ וְקָדָשָׁיו.

מַסֶּכֶת אָהֳלוֹת פֶּרֶק חֲמִישִׁי

א. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי נָתָן: אֹהֶל מֵת שֶׁהוּא פָּחוֹת מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים – פְּתָחוֹ בְּמִלּוֹאוֹ וְגַגּוֹ טָהוֹר. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי מֵאִיר: מֵת שֶׁהוּא יָתִיר מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים – פְּתָחוֹ בְּמִלּוֹאוֹ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: הַשִּׁדְרָה וְהַגֻּלְגֹּלֶת כַּמֵּת. אֲחֵרִים אוֹמְרִים מִשֵּׁם רַבִּי נָתָן: כָּל הַטֻּמְאוֹת הַפּוֹרְשׁוֹת מִן הַמֵּת – כַּמֵּת. וּפְתָחוֹ – אַרְבָּעָה טְפָחִים.

ב. בֵּיב שֶׁהִיא קְמוּר תַּחַת הַבַּיִת. יֵשׁ בּוֹ אַרְבָּעָה טְפָחִים וְיֵשׁ בִּיצִיאָתוֹ אַרְבָּעָה טְפָחִים. וְנָפַל בְּתוֹכוֹ – הַבַּיִת טָהוֹר. נָפַל בַּבַּיִת – מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר. יֵשׁ בּוֹ אַרְבָּעָה טְפָחִים וְאֵין בִּיצִיאָתוֹ אַרְבָּעָה טְפָחִים, נָפַל בְּתוֹכוֹ – הַבַּיִת טָמֵא. נָפַל בַּבַּיִת – מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר. אֵין בּוֹ אַרְבָּעָה טְפָחִים, וְאֵין בִּיצִיאָתוֹ אַרְבָּעָה טְפָחִים. נָפַל בְּתוֹכוֹ – הַבַּיִת טָמֵא. נָפַל בַּבַּיִת – מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר. רָחָב מִבִּפְנִים וְצַר מִבַּחוּץ, טֻמְאָה בָּרָחָב – הַבַּיִת טָמֵא. טֻמְאָה בַּצַּר – הַבַּיִת נִדּוֹן מֻחֱצָה עַל מֻחֱצָה. טֻמְאָה בַּבַּיִת בֵּין בָּרָחָב בֵּין בַּצַּר הַבַּיִת טָמֵא. וּשֶׁבַּצַּר נִדּוֹן מֻחֱצָה עַל מֻחֱצָה. רָחָב מִבַּחוּץ וְצַר מִבִּפְנִים, טֻמְאָה בָּרָחָב – הַבַּיִת טָהוֹר, וּבַצַּר – הַבַּיִת טָמֵא. טֻמְאָה בַּבַּיִת הַכֵּלִים שֶׁבָּרָחָב – טְהוֹרִין, וּשֶׁבַּצַּר – טְמֵאִין. מוֹדֶה רַבִּי יְהוּדָה בַּשְּׁקִיפִין וּבַסְּלָעִין, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן כְּאֹהֶל, אֲבָל חֲשׁוּבִין כְּאֹהֶל.

ג. מִגְדָּל שֶׁהוּא עוֹמֵד, בֵּין בֶּחָצֵר בֵּין בָּאַוִּיר – טֻמְאָה בְּתוֹכוֹ, כֵּלִים שֶׁבְּעָבְיוֹ – טְהוֹרִין.

תּוֹסֶפְתָּא

טָמְאָה שֶׁבְּעָבְיוֹ כֵּלִים שֶׁבְּתוֹכוֹ - טְהוֹרִין. וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מְחֻצָּה עַל מְחֻצָּה. הָיָה עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַבַּיִת וְטָמְאָה בְּתוֹכוֹ - הַבַּיִת טָמֵא, טְמְאָה בַּבַּיִת - מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר, שֶׁדֶּרֶךְ הַטְּמְאָה לָצֵאת וְאֵין דַּרְכָּהּ לִכָּנֵס. כֵּלִים שֶׁבֵּינוֹ לְבֵין הָאָרֶץ, וְשֶׁבֵּינוֹ לְבֵין הַכֹּתֶל, וְשֶׁבֵּינוֹ לְבֵין הַקּוֹרוֹת, אִם יֵשׁ שָׁם פּוֹתֵחַ טָפַח - טְמֵאִין. וְאִם לָאו - טְהוֹרִין. טָמְאָה שָׁם - הַבַּיִת טָמֵא, שֶׁבַּכֹּתֶל מֵאַחֲרָיו וְשֶׁבַּמַּעֲזֵיבָה מֵעַל גַּבָּיו - נְדוֹנִין מֻחֱצָה עַל מֻחֱצָה.

ד. טָמְאָה תַּחַת רַגְלוֹ אוֹ עַל גַּב רַגְלוֹ, וְהִיא רוֹצֶצֶת, טְמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. לְמַה זֶּה דּוֹמֶה? לְעַמּוּד שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַבַּיִת וְטָמְאָה תַּחְתָּיו, וְהִיא רוֹצֶצֶת, טְמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. הָיָה מָטָל עַל מָתְנָיו וּמָגֵף, וְטָמְאָה תַּחְתָּיו, כְּנֶגֶד עָבְיוֹ וְהִיא רוֹצֶצֶת, אוֹ עַל גַּב דְּלָתוֹת וְהִיא רוֹצֶצֶת - טְמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. כֵּלִים שֶׁבַּטַּרְקָסָאוֹת מִכָּאן וּמִכָּאן - טְהוֹרִין.

ה,ה הָיָה עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַפֶּתַח וְנִפְתַּח לַחוּץ, טְמְאָה בְּתוֹכוֹ - הַבַּיִת טָהוֹר. טְמְאָה בַּבַּיִת - מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָמֵא, שֶׁדֶּרֶךְ הַטְּמְאָה לָצֵאת וְאֵין דַּרְכָּהּ לִכָּנֵס. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: כֵּן הֲלָכָה, יָפָה כֹּחַ הַכֵּלִי לְהַצִּיל מִכֹּחַ צָמִיד פָּתִיל, אוֹ מִכֹּחַ אֹהָלִים. אִם מַצִּיל הוּא מִכֹּחַ צָמִיד פָּתִיל בְּגוֹלֵל, קַל וָחֹמֶר עַל יְדֵי אֹהָלִים.

ו. הָיְתָה מוּכָנִי שֶׁלּוֹ מְשׁוּכָה לְאַחֲרָיו שֶׁלֹּשׁ אֲצְבָּעוֹת, וְטָמְאָה שָׁם, כְּנֶגֶד הַקּוֹרוֹת - הַבַּיִת טָהוֹר, כֵּלִים שֶׁכְּנֶגֶד הַזָּוִית, רַבִּי מְטַמֵּא וַחֲכָמִים מְטַהֲרִין, שֶׁאֲנִי רוֹאֶה אֶת הַקּוֹרוֹת כְּאִלּוּ הֵן יוֹרְדוֹת וְסוֹתְמוֹת. דָּבָר אַחֵר: אֵין טְמְאָה נִכְנֶסֶת לְאֹהֶל, וְאֵינָהּ יוֹצְאָה הֵימֶנּוּ, אֶלָּא בְּפוֹתֵחַ טָפַח. אָמַר רַבִּי: רוֹאֶה אֲנִי דִּבְרֵיהֶם מִדִּבְרֵי. כֵּלִים שֶׁכְּנֶגֶד הַזָּוִית, רַבִּי מְטַמֵּא וַחֲכָמִים מְטַהֲרִין. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּפְרוּצָה, אֲבָל בְּמִגְפֶּפֶת - הֲרֵי הוּא כְּקֶבֶר סָתוּם, וּמְטַמֵּא מִכָּל סְבִיבֶיהָ.

הַשָּׁלֵם

ז. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: בָּא רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אֵצֶל אַבָּא חֲלַפְתָּא, אָמַר לוֹ: מַה אַתָּה אוֹמֵר בְּעַיִן שֶׁל תַּנּוּר וְנֵסֶר נָתוּן עַל גַּבָּהּ? אָמַר לוֹ: טָמֵא. בָּקְעָה טְמְאָה אֶת הַנֵּסֶר, נִטְמָא הַנֵּסֶר וְטִמֵּא אֶת הַתַּנּוּר, אָמַר לוֹ: אַף אֲנִי אוֹמֵר כֵּן, אֶלָּא שֶׁעֲקִיבָהּ מְטַהֵר. עַיִן שֶׁל תַּנּוּר שֶׁיֵּשׁ בָּהּ גֹּבַהּ טֶפַח וְאֵין בָּהּ רֹחַב טֶפַח, יֵשׁ בָּהּ רֹחַב טֶפַח וְאֵין בָּהּ גֹּבַהּ טֶפַח - טְהוֹרָה.

ח. אַרְבָּה שֶׁבֵּין בֵּית לָעֲלִיָּה וּקְדָרָה נְתוּנָה עָלֶיהָ, וּנְקוּבָה בְּכוֹנֵס מַשְׁקֶה, רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מַצֶּלֶת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינָהּ מַצֶּלֶת. נִפְחֲתָה בְּמוֹצִיא זֵיתִים - מַצֶּלֶת עַד פָּחוֹת מִטֶּפַח.

ט. קְנֶה שֶׁחָתְכָהּ לְמִי חַטָּאת וְאֵפֶר חַטָּאת - מַצֶּלֶת עַל הַחַטָּאת וְאֵינָהּ מַצֶּלֶת עַל הַתְּרוּמָה, שֶׁתְּמִצָּא אוֹמֵר טָהוֹר לְחַטָּאת מַצִּיל לְעַצְמוֹ. כֵּיצַד? הָיוּ שָׁם שְׁנֵי כֵלִים, אֶחָד טָהוֹר לְחַטָּאת וְאֶחָד טָהוֹר לִתְרוּמָה. נִמְצָא, טָהוֹר לְחַטָּאת מַצִּיל לְעַצְמוֹ, וְטָהוֹר לִתְרוּמָה מַצִּיל לְעַצְמוֹ.

י. לָגִין שֶׁהוּא מָלֵא מַשְׁקִין טְהוֹרִין, וּפִנָּן לְלָגִין אֶחָד, וְיֵשׁ שָׁם מַשְׁקִין - שְׁנֵיהֶן טְמֵאִין. הָאִשָּׁה שְׁלָשָׁה בְּעֲרָבָה וְיָדֶיהָ עֲסוּקוֹת בַּבָּצֵק, כָּל זְמַן שֶׁמַּגְבַּהַּת זוֹ וּמַנַּחַת זוֹ, מַגְבַּהַּת זוֹ וּמַנַּחַת זוֹ - הַבָּצֵק טָהוֹר. מָשְׁכָה יָדֶיהָ הֵימֶנּוּ וְהֶחֱזִירַתּוּ - טָמֵא הַבָּצֵק. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: בּוֹשְׁנוּ מִדִּבְרֵיכֶם בֵּית שַׁמַּאי, אֶפְשָׁר אִשָּׁה וַעֲרָבָה טְמֵאִין טְמֵאַת שְׁבָעָה, וְהַבָּצֵק טָהוֹר? לָגִין טְמֵאִין טְמֵאַת שְׁבָעָה וּמַשְׁקִין טְהוֹרִין, אַחַר שֶׁעָמַד, אָמַר לְפָנָיו תַּלְמִיד אֶחָד מִתַּלְמִידֵי בֵּית שַׁמַּאי: רַבִּי! אוֹמֵר לְפָנֶיךָ טַעַם שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים בּוֹ? אָמַר לוֹ: אֱמוֹר! אָמַר לוֹ: כֵּלָיו שֶׁל עַם הָאָרֶץ, מַהוּ, טָמֵא אוֹ טָהוֹר? אָמַר לוֹ: טָמֵא. אָמַר לוֹ: כְּלֵי טָמֵא חוֹצֵץ אוֹ אֵינוֹ חוֹצֵץ? אָמַר לוֹ: אֵינוֹ חוֹצֵץ. אָמַר לוֹ: זֶהוּ טַעֲמָא שֶׁל בֵּית שַׁמַּאי. אָמַר לוֹ: וַהֲלוֹא טְהָרָתָם אוֹכְלִים וּמַשְׁקִין שֶׁבְּתוֹכוֹ! אָמַר לוֹ: לְכְשֶׁטְּהָרָנוּ. אוֹכְלִין וּמַשְׁקִין שֶׁבְּתוֹכוֹ לְעַצְמוֹ טְהָרָנוּ, אֲבָל לְטַהֵר

תּוֹסֶפְתָּא

אֶת הַכְּלִי שֶׁטִּהֲרוּ לְךָ וְלוֹ. מִיָּד הָלַךְ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְנִשְׁתַּטַּח עַל קִבְרֵי בֵּית שַׁמַּאי. וְאָמַר: נַעֲנֵיתִי לָכֶם עֲצָמוֹת בֵּית שַׁמַּאי, אִם סְתוּמוֹת שֶׁלָּכֶם כָּךְ, מְפֹרָשׁוֹת שֶׁלָּכֶם עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה! אָמְרוּ: כָּל יָמָיו הָשְׁחֲרוּ שִׁנָּיו מִפְּנֵי תַּעֲנִיּוֹתָיו.

מַסֶּכֶת אָהֳלוֹת פֶּרֶק שִׁישִּׁי

א. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: כְּשֵׁם שֶׁהַכֵּלִים מַצִּילִין עִם אֹהָלִין שֶׁיֵּשׁ לָהֶן דּוֹפָנוֹת, כָּךְ מַצִּילִין עִם אֹהָלִים שֶׁאֵין לָהֶן דּוֹפָנוֹת. אֶחָד כְּלֵי חֶרֶס וְאֶחָד כְּלֵי עֵץ - טְהוֹרִים. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּכְלֵי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ טֶפַח עַל טֶפַח, אֲבָל בִּכְלִי שֶׁאֵין בּוֹ טֶפַח עַל טֶפַח - אֵינוֹ מַצִּיל. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזָמַן שֶׁהוּא אָפוּץ[2] טֶפַח אֶחָד מִבַּחוּץ, וּמִבִּפְנִים מִשְּׁנֵי צְדָדִים, אֲבָל אִם הָיָה אָפוּץ כַּחֲצִי טֶפַח מִכָּאן וְכַחֲצִי טֶפַח מִכָּאן - הֲרֵי זֶה אֵינוֹ מַצִּיל.

ב. קְדֵרָה שֶׁהִיא נְתוּנָה בְּצַד דּוֹפְנוֹ שֶׁל אֹהֶל מִבַּחוּץ, טֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ וְרוֹצֶצֶת - טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. הָיְתָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח, טֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ - תַּחְתֶּיהָ טָמֵא, תּוֹכָהּ וְגַבָּהּ טָהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁהִיא מַצֶּלֶת עַם דּוֹפְנוֹ שֶׁל אֹהֶל. בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ - הַכֹּל טָמֵא.

ג. הָיְתָה כְּפִישָׁה[3], טֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ וְהִיא רוֹצֶצֶת - טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. הָיְתָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח, וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ - תַּחְתֶּיהָ טָמֵא, תּוֹכָהּ וְגַבָּהּ - טָהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁהִיא נְדוּנִית כְּשִׁפּוּעֵי אֹהָלִין. בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ - כְּנֶגְדּוֹ עַד הָרָקִיעַ טָמֵא. הָיְתָה נְתוּנָה עַל גַּבֵּי שְׁתֵּי יְתֵדוֹת מִבַּחוּץ, מְשׁוּכָּה הֵימֶנּוּ בְּפוֹתֵחַ טֶפַח - אֵינָהּ מַצֶּלֶת בְּפָחוֹת מִטֶּפַח. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מַצֶּלֶת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינָהּ מַצֶּלֶת. כֹּתֶל שֶׁמִּקְצָתוֹ מְשַׁמֵּשׁ לַבַּיִת וּמִקְצָתוֹ מְשַׁמֵּשׁ לַגִּנָּה, הָיְתָה נְתוּנָה בְּצַד הַמְּשַׁמֵּשׁ לַבַּיִת - מַצֶּלֶת מִצַּד הַמְּשַׁמֵּשׁ. בַּיִת הַמְּשַׁמֵּשׁ לַגִּנָּה - אֵינָהּ מַצֶּלֶת.

ד. קוֹרָה שֶׁהָיְתָה נְתוּנָה מִכֹּתֶל לַכֹּתֶל וּקְדֵרָה בָּהּ, אִם אֵין בֵּין פִּיהָ לְקוֹרָה פּוֹתֵחַ טֶפַח - הֲרֵי זוֹ מַצֶּלֶת; דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינָהּ מַצֶּלֶת, עַד שֶׁיְּהֵא אֲפוּצָה בָּאָרֶץ, וּבַקּוֹרָה פָּחוֹת מִפּוֹתֵחַ טֶפַח. אִם יֵשׁ בֵּין פִּיהָ לְקוֹרָה פּוֹתֵחַ טֶפַח - אֵינָהּ מַצֶּלֶת. הָיְתָה אֲפוּצָה בָּאָרֶץ וּבַקּוֹרָה, אִם אֵין בֵּין פִּיהָ לְקוֹרָה פּוֹתֵחַ טֶפַח - הֲרֵי זוֹ מַצֶּלֶת. אִם יֵשׁ בֵּין פִּיהָ לַקּוֹרָה פּוֹתֵחַ טֶפַח - אֵינָהּ מַצֶּלֶת. הָיָה פִּיהָ לְמַעְלָה מִדָּבָק לַקּוֹרָה - הֲרֵי זוֹ מַצֶּלֶת. הָיְתָה מְשׁוּכָּה הֵימֶנּוּ בְּפוֹתֵחַ טֶפַח - אֵינָהּ מַצֶּלֶת. פָּחוֹת מִטֶּפַח, אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: בְּזוֹ הִיא מַחְלֹקֶת שֶׁרַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מַצֶּלֶת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינָהּ מַצֶּלֶת. הָיָה רֹאשׁ אֶחָד נָתוּן עַל כּוֹתְלוֹ שֶׁל הַבַּיִת, וְרֹאשׁוֹ אֶחָד נָתוּן עַל כּוֹתְלוֹ שֶׁל גִּנָּה. הָיְתָה בְּצַד הַמְּשַׁמֵּשׁ לַבַּיִת - מַצֶּלֶת. בְּצַד הַמְּשַׁמֵּשׁ לַגִּנָּה - אֵינָהּ מַצֶּלֶת. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: אַף בְּזוֹ הִיא מַחְלֹקֶת.

מַסֶּכֶת אָהֳלוֹת פֶּרֶק שְׁבִיעִי

א. אַרְבָּעָה שֶׁהָיוּ נוֹשְׂאִין אֶת הַנִּדְבָּךְ, וְאֵין בְּמוֹטוֹת כְּעֹבִי הַמְּרֻדֶּעַ, טֻמְאָה תַּחְתָּיו - כֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּיו טְמֵאִין. טֻמְאָה עַל גַּבָּיו - כֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו טְמֵאִין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר. וְכֵן הָיָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כַּזַּיִת מִן הַמֵּת בְּפִי הָעֶרֶב, הָאֹהֶיל עַל גַּבֵּי הַנִּדְבָּךְ - אָדָם וְכֵלִים שֶׁתַּחְתָּיו טְהוֹרִין. הָאֹהֶיל עַל גַּבֵּי תַּנּוּר וְכִירַיִם הַחֲדָשִׁים - טְהוֹרִין. נָתוּן עַל גַּבֵּי אַרְבָּעָה כֵּלִים טְהוֹרִים, וְאֵין בָּהֶן פּוֹתֵחַ טֶפַח, טֻמְאָה תַּחְתָּיו - כֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּיו טְמֵאִין. טֻמְאָה עַל גַּבָּיו - כֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו טְמֵאִין, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר. וְאִם יֵשׁ בָּהֶן פּוֹתֵחַ טֶפַח, טֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ - כֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּיו טְמֵאִין. טֻמְאָה שֶׁעַל גַּבָּיו - כֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו טְמֵאִין. נָתוּן עַל גַּבֵּי אַרְבַּע כַּסִּיּוֹת

---

[2] אֵיזוֹ הִיא אֲפוּצָה? כֹּל שֶׁאֵין לָהּ טֶפַח מִמָּקוֹם אֶחָד (מִשְׁנָה אָהֳלוֹת ט, ג).

[3] כְּלִי הַמְּחֻזָּק אַרְבָּעִים סְאָה.

תּוֹסֶפְתָּא

הַנְּתוּנוֹת עַל גַּבֵּי אַרְבַּע אֲבָנִים וְאֵין בָּהֶן גֹּבַהּ טֶפַח, טָמְאָה תַחְתָּיו - כֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּיו טְמֵאִין. טָמְאָה עַל גַּבָּיו - כֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו טְמֵאִין, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר. אִם יֵשׁ בָּהֶן גֹּבַהּ טֶפַח, וְטָמְאָה תַחְתָּיו - כֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּיו טְמֵאִין, טָמְאָה עַל גַּבָּיו - כֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו טְמֵאִין. וְאִם רָאשֵׁי כּוֹסִיּוֹת נִרְאִין - בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ טְמֵאִין:

ב. נֶסֶר, שֶׁרֹאשׁוֹ אֶחָד נָתוּן עַל גַּבֵּי הָאֶבֶן וְרֹאשׁוֹ אֶחָד נָתוּן עַל גַּבֵּי הַסַּפְסָל, רוֹאִין אוֹתוֹ, שֶׁאִם הַנֶּסֶר, שֶׁאִם יִנָּטֵל הַסַּפְסָל וְיָכוֹל לַעֲמֹד בִּפְנֵי עַצְמוֹ - מַצִּיל. וְאִם לָאו - אֵינוֹ מַצִּיל. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: רוֹאִין אֶת הַנֶּסֶר, שֶׁאִם יוֹרֵד וְיוֹשֵׁב, וְיֵשׁ תַּחְתָּיו רֻבּוּעַ טֶפַח עַל טֶפַח וְעַל רוּם טֶפַח - הֲרֵי זֶה מַצִּיל, מִפְּנֵי שֶׁהוּא נִדּוֹן כְּשִׁפּוּעֵי אֹהָלִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִטְמָא הַמַּפְתֵּחַ:

ג. בַּיִת שֶׁחֻצְצוּ בְקַנְקַנִּין טְהוֹרוֹת, וּפִיהֶן כְּלַפֵּי הַטֻּמְאָה - מְצִילוֹת. כְּלַפֵּי הַטֻּמְאָה - אֵין מְצִילוֹת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן: אַף כְּלַפֵּי הַטֻּמְאָה מְצִילוֹת, עַד שֶׁיְּהֵא בְּפִיהֶן פּוֹתֵחַ טֶפַח. טָחַן בְּטִיט, בֵּין מִבִּפְנִים וּבֵין מִבַּחוּץ, אִם יָכוֹל הַטִּיחַ לַעֲמֹד בִּפְנֵי עַצְמוֹ - מַצִּיל, וְאִם לָאו - אֵין מַצִּיל:

ד. כֹּתֶל שֶׁנִּסְדַּק בֵּין שְׁתֵּי וּבֵין עֵרֶב, וְעָשׂוּי כְּמִין מַשְׁפֵּךְ, רָחָב מִבִּפְנִים וְצַר מִבַּחוּץ, טָמְאָה בָרָחָב - הַבַּיִת טָמֵא, וּבַצַּר - נִדּוֹן מֻחֶצָּה עַל מֻחֶצָה. רָחָב מִבַּחוּץ וְצַר מִבִּפְנִים, טָמְאָה בָרָחָב - הַבַּיִת טָהוֹר, וּבַצַּר - נִדּוֹן מֻחֶצָה עַל מֻחֶצָה. נִסְדַּק כְּמִין שְׁתֵּי, וּמְפֻלָּשׁ לְכָאן וּלְכָאן, רָחָב מִלְמַטָּה וְצַר מִלְמַעְלָה, וְטָמְאָה בֵּין בָּרָחָב וּבֵין בַּצַּר - הַבַּיִת טָמֵא. נִסְדַּק כְּמִין עֵרֶב, וּמְפֻלָּשׁ לְכָאן וּלְכָאן, רָחָב מִצַּד אֶחָד וְצַר מִצַּד אֶחָד, טָמְאָה בָרָחָב - הַבַּיִת טָמֵא, וּבַצַּר - נִדּוֹן מֻחֶצָּה עַל מֻחֶצָה. וְכַמָּה יְהֵא הַסֶּדֶק הַזֶּה? טֶפַח. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִלֹּא אֶגְרוֹפּוֹ שֶׁל בֶּן בְּטִיחַ, נִטַּל הֵימֶנּוּ מִבִּפְנִים, וְהוֹסִיף עָלָיו מִבַּחוּץ, וְנִמְצֵאת טָמְאָה מֻחֶצָּה הַכֹּתֶל וְלִפְנִים - הַבַּיִת טָמֵא, נִטַּל הֵימֶנּוּ מִבַּחוּץ, וְהוֹסִיף עָלָיו מִבִּפְנִים, וְנִמְצֵאת טָמְאָה מֻחֶצָּה כֹּתֶל וְלַחוּץ - הַבַּיִת טָהוֹר:

ה. הָיָה טָמֵא נִטַּל הֵימֶנּוּ מִבַּחוּץ, וְהוֹסִיף עָלָיו מִבִּפְנִים, וְנִמְצֵאת טָמְאָה מֻחֶצָּה כֹּתֶל וְלַחוּץ - הַבַּיִת טָהוֹר. הָיָה אֶחָד סֶלַע וְאֶחָד בִּנְיָן, שֶׁל בִּנְיָן - נִדּוֹן מֻחֶצָּה עַל מֻחֶצָה, וְשֶׁל סֶלַע - נִדּוֹן כְּקִלְפַּת הַשּׁוּם. חֶצְיוֹ שֶׁל סֶלַע וְחֶצְיוֹ שֶׁל בִּנְיָן, חֶצְיוֹ שֶׁל סֶלַע נִדּוֹן קִלְפַּת הַשּׁוּם, וְחֶצְיוֹ שֶׁל בִּנְיָן נִדּוֹן מֻחֶצָּה עַל מֻחֶצָּה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: טָמְאָה מֻחֶצֵי הַכֹּתֶל וְלַחוּץ - הַבַּיִת טָהוֹר. הָעוֹמֵד מִלְמַעְלָה כְּנֶגֶד הַטָּמְאָה - טָהוֹר, שֶׁאֵין הַטָּמְאָה מַעֲבֶרֶת אֶת הַקּוֹרוֹת, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין הַקּוֹרוֹת לְאוֹתָהּ הָרוּחַ. רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: מֻחֶצְיוֹ וְלַחוּץ - טָמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. טָמְאָה שֶׁהִיא נְתוּנָה עַל גַּבֵּי הַכֹּתֶל, בֵּין מֻחֶצְיוֹ וְלִפְנִים, בֵּין מֻחֶצְיוֹ וְלַחוּץ - הַבַּיִת טָהוֹר:

ו. כֹּתֶל שֶׁבֵּין שְׁנֵי בָּתִּים, וְטָמְאָה בְּתוֹכוֹ, הַבַּיִת הַקָּרוֹב לַטָּמְאָה - טָמֵא, וְהַקָּרוֹב לַטְּהָרָה - טָהוֹר, מֻחֶצָּה עַל מֻחֶצָּה - שְׁנֵיהֶן טְמֵאִין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: שׁוֹרְפִין עֲלֵיהֶן אֶת הַתְּרוּמָה, וְאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן עַל טָמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו:

ז. מַעֲזִיבָה שֶׁהִיא לָאֲוִיר הָעוֹלָם, וְטָמְאָה בְּתוֹכָהּ, מֻחֶצְיָהּ וּלְמַטָּה - הַבַּיִת טָמֵא. וְהָעוֹמֵד מִלְמַעְלָה כְּנֶגֶד הַטָּמְאָה - טָהוֹר. מֻחֶצְיָהּ וּלְמַעְלָה - הַבַּיִת טָהוֹר. וְהָעוֹמֵד מִלְמַעְלָה כְּנֶגֶד הַטָּמְאָה - טָמֵא. מֻחֶצָּה עַל מֻחֶצָּה - הַבַּיִת טָמֵא, וְהָעוֹמֵד מִלְמַעְלָה כְּנֶגֶד הַטָּמְאָה, רַבִּי מֵאִיר מְטַמֵּא וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַהֵר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל הַכֹּתֶל תַּשְׁמִישׁ לַבַּיִת. וְכֵן הָיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל מַעֲזִיבָה תַּשְׁמִישׁ לַעֲלִיָּה. מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי יְהוּדָה, בִּשְׁתֵּי מְעָרוֹת זוֹ עַל גַּב זוֹ, וְטָמְאָה בַּתַּחְתּוֹנָה, תַּחְתּוֹנָה וְקַרְקַע טְמֵאָה, עֶלְיוֹנָה וְקַרְקַע טְהוֹרָה. טָמְאָה בָּעֶלְיוֹנָה,

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

עֲלִיוֹנָה וְקַרְקַע טְמֵאָה, תַּחְתּוֹנָה וְקַרְקַע טְהוֹרָה. טְמֵאָה בֵּינֵיהֶן - עֲלִיוֹנָה טְמֵאָה וְתַחְתּוֹנָה טְהוֹרָה, וְגַגוֹ שֶׁל עֲלִיוֹנָה טְהוֹרָה. וְכֵן הָיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כֹּתֶל שֶׁבֵּין שְׁנֵי כּוּכִין וּבֵין שְׁתֵּי מְעָרוֹת, עַד שִׁשָּׁה טְפָחִים - נִדּוֹן מֻחֲצָה עַל מֻחֲצָה, יֶתֶר מִכָּאן - נִדּוֹן כְּקִלְפַּת הַשּׁוּם:

ז. קְדֵרָה שֶׁהִיא נְתוּנָה בְּצַד דּוֹפְנָהּ שֶׁל מְעָרָה - אֵינָהּ מַצֶּלֶת. בְּצַד שִׁקְיָפָה שֶׁל מְעָרָה - הֲרֵי זוֹ מַצֶּלֶת. הָיְתָה נְתוּנָה בְּחַלּוֹן שֶׁבֵּין שְׁנֵי בָּתִּים, וְטֻמְאָה בְּאַחַת מֵהֶן - הֲרֵי זוֹ טְהוֹרָה, מִפְּנֵי שֶׁהִיא נִצֶּלֶת עִם דּוֹפְנוֹ שֶׁל שְׁנֵי. הָיְתָה טֻמְאָה בְּחַלּוֹן שֶׁבֵּינֵיהֶם, וְיֵשׁ בְּמְקוֹמָהּ טֶפַח עַל טֶפַח בְּרוּם טֶפַח, אִם אֵין בֵּין פִּיהָ לַשְּׁקוּף פּוֹתֵחַ טֶפַח - הֲרֵי זוֹ מַצֶּלֶת. אִם יֵשׁ בֵּין פִּיהָ לַשְּׁקוּף פּוֹתֵחַ טֶפַח - אֵינָהּ מַצֶּלֶת:

ט. קֶלֶל שֶׁל חַטָּאת שֶׁהוּא נָתוּן בַּחַלּוֹן, וְיֵשׁ בְּמְקוֹמוֹ טֶפַח עַל טֶפַח בְּרוּם טֶפַח, אִם אֵין בֵּין פִּיו לַשְּׁקוּף פּוֹתֵחַ טֶפַח - הֲרֵי זֶה מַצִּיל, וְאִם לָאו - אֵין מַצִּיל; דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: לְעוֹלָם אֵינוֹ מַצִּיל, עַד שֶׁיְּהֵא לִפְנִים הֵימֶנּוּ חָלָל בְּפוֹתֵחַ טֶפַח:

י. עַמּוּד שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וְטֻמְאָה תַּחְתָּיו, וְהִיא רוֹצֶצֶת - טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. וְאִם יֵשׁ בְּמָקוֹם הַטֻּמְאָה טֶפַח עַל טֶפַח בְּרוּם טֶפַח - הֲרֵי הוּא כְּקֶבֶר סָתוּם, וּמְטַמֵּא כָּל סְבִיבָיו. כֵּלִים שֶׁתַּחַת הַפֶּרַח - טְהוֹרִין. וְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי מְטַמֵּא:

יא. תֵּבָה שֶׁעָשָׂאָהּ פַּרְדַּסְקִיָּא, אַף עַל פִּי שֶׁמִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ - טְהוֹרָה. הָיְתָה טְמֵאָה וַעֲשָׂאָהּ פַּרְדַּסְקִין - טְמֵאָה עַד שֶׁיְּקַבְּעֶנָּה בְּמִסְמֵר. פַּרְדַּסְקִין שֶׁהוּא פָּתוּחַ לְבֵית מָגָף, וְטֻמְאָה בְּתוֹכוֹ, וְהַבַּיִת טָמֵא, טֻמְאָה בַּבַּיִת - מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁדֶּרֶךְ הַטֻּמְאָה לָצֵאת וְאֵין דַּרְכָּהּ לִכָּנֵס. טֻמְאָה בַּקַּרְקַע אוֹ בַּכֹּתֶל שֶׁלְּמַטָּה הֵימֶנּוּ - טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת, וְרוֹאִין אֶת הַפַּרְדַּסְקִין כְּאִלּוּ הוּא אֹטֶם, וְנִדּוֹן מֻחֲצָה עַל מֻחֲצָה אֶל הַבַּיִת. שְׁלִשָּׁה פַּרְדַּסְקִין זֶה עַל גַּבֵּי זֶה, וְטֻמְאָה תַּחְתֵּיהֶן, אוֹ בֵּינֵיהֶם אוֹ עַל גַּבֵּיהֶן - טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת, וְרוֹאִין אֶת הַפַּרְסְטָקִין כְּאִלּוּ הֵן אֲטוּמִין, וְנִדּוֹנִים מֻחֲצָה עַל מֻחֲצָה לְהָבִיא אֶת הַטֻּמְאָה אֶל הַבַּיִת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: סָמֵךְ לָהֶן סְכוֹת טְהוֹרוֹת לֶאֱכוֹל בָּהֶן פְּסָחִים:

מַסֶּכֶת אָהֳלוֹת פֶּרֶק שְׁמִינִי

יא. כַּזַּיִת מִן הַמֵּת תַּחַת הָרִדֵּד אוֹ עַל גַּבָּיו - טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. טֻמְאָה בְּתוֹכוֹ, הַנּוֹגֵעַ בּוֹ מִתּוֹכוֹ - טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה, מֵאַחֲרָיו - טָמֵא טֻמְאַת עֶרֶב. טֻמְאָה מֵאַחֲרָיו, הַנּוֹגֵעַ בּוֹ מֵאַחֲרָיו - טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה. וּמִתּוֹכוֹ - טָמֵא טֻמְאַת עֶרֶב, וְהַנִּבְנָס לְתוֹכוֹ - טָהוֹר. כַּחֲצִי זַיִת מִתּוֹכוֹ וְכַחֲצִי זַיִת מֵאַחֲרָיו, הַנּוֹגֵעַ בּוֹ בֵּין מִתּוֹכוֹ וּבֵין מֵאַחֲרָיו - טָמֵא טֻמְאַת עֶרֶב, וְהָאֹהֶל עַצְמוֹ - טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה. אָמַר רַבִּי נָתָן: אִם מַצִּיל הוּא עַל יְדֵי אֲחֵרִים, קַל וָחֹמֶר שֶׁמַּצִּיל הוּא עַל יְדֵי עַצְמוֹ:

ב. אֹהֶל שֶׁהָיָה נָטוּי עַל גַּבֵּי אַרְבָּעָה שִׁפּוּדִין שֶׁל מַתֶּכֶת, רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר: אֵינוֹ מַצִּיל, מִפְּנֵי שֶׁדָּבָר טָמֵא מַעֲמִידוֹ. וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מַצִּיל. נָטוּי עַל גַּבֵּי קָנִים דּוֹקְרָנִין, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מַצִּיל, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֵינוֹ מַצִּיל, עַד שֶׁיְּהֵא נָטוּי כִּנְטִיַּת הָאֹהֶל:

ג. סָדִין שֶׁתְּפָרוֹ וּנְתָנוֹ עַל גַּבֵּי עֲרִיסָה, אִם אֵין בֵּינוֹ לְבֵין הָאָרֶץ פּוֹתֵחַ טֶפַח - הֲרֵי זֶה מַצִּיל. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁאֵם תִּנָּטֵל עֲרִיסָה וְסָדִין עוֹמֵד, אֲבָל אִם תִּנָּטֵל עֲרִיסָה וְסָדִין נוֹפֵל, אַף עַל פִּי שֶׁתְּפָרוֹ, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן מְסוּלָקִין מִן הָאָרֶץ אֶלָּא כָּל שֶׁהוּא - הֲרֵי זֶה אֵינוֹ מַצִּיל. וְאִם הָיְתָה מַחֲצֶלֶת שֶׁל אֹהֶל, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא תִּפְּרָהּ, וְלֹא חָשַׁב עָלֶיהָ, וְאֵין בֵּינָהּ לָאָרֶץ פּוֹתֵחַ טֶפַח - הֲרֵי זוֹ מַצֶּלֶת. וְאִם יֵשׁ בֵּינָהּ לְבֵין הָאָרֶץ פּוֹתֵחַ טֶפַח - אֵינָהּ מַצֶּלֶת:

תוֹסֶפְתָּא

ד. הַמֵּת בַּבַּיִת וְלוֹ פְּתָחִים הַרְבֵּה, כֻּלָּן נְעוּלִין - כֻּלָּן טְמֵאִין. נִפְתַּח אֶחָד מֵהֶן - אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא חִשַּׁב עָלָיו - טִהֵר אֶת כֻּלָּן. הָיוּ בוֹ חַלּוֹנוֹת הַרְבֵּה וְכֻלָּן מְגוּפּוֹת - כֻּלָּן טְהוֹרוֹת. נִפְתְּחוּ, כֻּלָּן טְמֵאוֹת וְלֹא הִצִּילוּ עַל פְּתָחִים. פֶּתַח קָטָן בְּתוֹךְ פֶּתַח גָּדוֹל, הַמַּאֲהִיל עַל גַּבֵּי שְׁנֵיהֶן - טָמֵא. חִשַּׁב לְהוֹצִיאוֹ בְּקָטָן - טִהֵר הַקָּטָן אֶת הַגָּדוֹל. הָיוּ שְׁנֵיהֶן מַתְאִימִין, הַמַּאֲהִיל עַל גַּבֵּי שְׁנֵיהֶם - טָמֵא. חִשַּׁב לְהוֹצִיאוֹ בְּאֶחָד מֵהֶן - הֲרֵי חֲבֵרוֹ טָהוֹר. הָיָה לוֹ פֶּתַח אֶחָד לַצָּפוֹן וּפֶתַח אֶחָד לַדָּרוֹם, וְחִשַּׁב לְהוֹצִיאוֹ בִּצְפוֹנוֹ, אַחַר כָּךְ בָּאוּ אֲחֵיו אוֹ קְרוֹבָיו וְאָמְרוּ אֵין מוֹצִיאִין אוֹתוֹ אֶלָּא בִּדְרוֹמוֹ - טְהֵר דְּרוֹמִי אֶת הַצְּפוֹנִי, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲרִים, וְאִם הֶעֱרִים - הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִין:

ד. בָּתִּים הַפְּתוּחִין לְאַכְסַדְרָה, וְהַמֵּת בְּאֶחָד מֵהֶן, אִם הָיָה דַּרְכּוֹ שֶׁל מֵת לָצֵאת בְּחָצֵר - בֵּית שַׁעַר וְהַבָּתִּים טְהוֹרִין. אִם לָאו, בֵּית שַׁעַר - טָמֵא, וְהַבָּתִּים - טְהוֹרִים.

ה. הַחֶדֶר שֶׁלְּפָנִים מִן הַבַּיִת מָגֵף, וְנִכְנָסָה טֻמְאָה לַפְּנִימִי דֶּרֶךְ הַחַלּוֹן, הַחִיצוֹן טָהוֹר מִפְּנֵי שֶׁטֻּמְאָה יוֹצְאָה בְּאֵיזוֹ דֶּרֶךְ שֶׁנִּכְנְסָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַפּוֹתֵחַ בַּתְּחִלָּה, בַּיִת שַׁמַּאי אוֹמְרִים: כְּשֶׁיִּפְתַּח אַרְבָּעָה טְפָחִים, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: כְּשֶׁיַּתְחִיל. הַפּוֹתֵחַ - סָתוּם, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: כְּשֶׁיַּתְחִיל, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: כְּשֶׁיַּחֲשֹׁב:

ח,ו אֵין לַנָּפִלִין פְּתִיחַת הַקֶּבֶר עַד שֶׁיִּתְגַּלּוּ רֹאשׁ כַּפִּיקָה שֶׁל שְׁתֵּי; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּפִיקָה שֶׁל עֶרֶב. רַבִּי אֶלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר: מְשֶׁיֶּעָשׂוּ טְפֵיפוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: אֲנִי אוֹמֵר דָּבָר אֶחָד, וְהֵם אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. אֲנִי אוֹמֵר: הַטֻּמְאָה דַּרְכָּהּ לָצֵאת וְאֵין דַּרְכָּהּ לִכָּנֵס, וְהֵם אָמְרוּ לִי: אֵין לְהַוְלֵד טֻמְאָה עַד שֶׁיֵּצֵא לָאֲוִיר הָעוֹלָם:

הַשָּׁלֵם

מַסֶּכֶת אָהֳלוֹת פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

א. רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר: נָזִיר, וְהַמֵּת תַּחַת כִּרְסוֹ שֶׁל גָּמָל - אֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עָלָיו, וְאֵין חַיָּבִים עָלָיו עַל טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו:

ב. טֻמְאָה שֶׁהִיא נְתוּנָה בַּכֹּתֶל, מֻחֱצָה עַל מֻחֱצָה. וְכֵן עֵדֶר בְּהֶמָה חַיָּה וְעוֹף. וְכֵן בַּעֲלֵי חַיִּים שֶׁהָיוּ מְהַלְכִין זֶה אַחַר זֶה, אֲפִלּוּ רֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה בֵּין רַגְלָיו שֶׁל זֶה, וְרֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה בֵּין רַגְלָיו שֶׁל זֶה - אֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עֲלֵיהֶן, וְאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן עַל טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו:

ג. נִדְחַק בְּרֻחַיִם שֶׁהָעוֹבֵד כּוֹכָבִים בְּתוֹכָהּ וְשֶׁהַנִּדָּה בְּתוֹכָהּ, בִּגְדָיו - טְמֵאִין מִדְּרָס. אֵיזוֹ הִיא הָרֻחַיִם? כָּל שֶׁעוֹקְרִין אוֹתָהּ וְדוֹחֲפִים אוֹתָהּ מִמְּקוֹמָהּ, וּלְעֻנְיַן טֻמְאַת מֵת - בִּגְדָיו נִכְנָסִים בְּפוֹתֵחַ טֶפַח:

ד. וְאֵלּוּ הֵן סְכָכוֹת: אִילָן הַמָּסָךְ עַל הָאָרֹן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: רוֹאִין אֶת הַתַּחְתּוֹנוֹת כְּאִלּוּ הֵן עוֹלוֹת לְמַעְלָה, וְאֶת הָעֶלְיוֹנוֹת כְּאִלּוּ הֵן יוֹרְדוֹת לְמַטָּה, וְאִם הָיוּ נוֹגְעוֹת זוֹ בְּזוֹ בְּפוֹתֵחַ טֶפַח - מְבִיאוֹת וְחוֹצְצוֹת. וְאֵלּוּ הֵן פְּרָעוֹת: פֶּרַע הַיּוֹצֵא מִן הַגָּדֵר. הָיוּ נְתוּנוֹת עַל גַּבֵּי הַגָּדֵר, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: רוֹאִין אוֹתָן כְּאִלּוּ אֲבָנִים כְּבוּשׁוֹת עֲלֵיהֶן. הִתְרִיפוּ, רוֹאִין אוֹתָן כְּאִלּוּ הֵן שְׁפוּדִין שֶׁל מַתֶּכֶת. וְאִם הָיוּ מְבַדְּלוֹת זוֹ מִזּוֹ, אִם יְכוֹלוֹת לְקַבֵּל אֶת הַמַּעֲזִיבָה רַכָּה; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: מַעֲזִיבָה בֵּינוֹנִית. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם מְכַנִּיס אֶת הַחוּט לְצַד זֶה וְיָצָא לְצַד אַחֵר וְנוֹגֵעַ, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין מְכַוֵּן - הֲרֵי זֶה מֵבִיא:

ה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: חֲבִילֵי הַמֹּטָה וּסְרִיגֵי חַלּוֹנוֹת, חוֹצְצִים אֶת הַבַּיִת וְאֶת הָעֲלִיָּה, שֶׁלֹּא תַּעֲבוֹר הַטֻּמְאָה לְצַד הַשֵּׁנִי. הָיוּ נְתוּנִין עַל גַּבֵּי הַמֵּת בָּאֲוִיר, הַמַּאֲהִיל כְּנֶגֶד הַנֶּקֶב - טָמֵא, וְשֶׁלֹּא כְּנֶגֶד הַנֶּקֶב - טָהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁהַטֻּמְאָה יוֹצְאָה בְּאֵיזוֹ דֶּרֶךְ שֶׁנִּכְנְסָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם יְכוֹלִין לְקַבֵּל מַעֲזִיבָה הַבֵּינוֹנִית - חוֹצְצִין. הָיוּ נְתוּנִין בְּתוֹךְ הַבַּיִת

תּוֹסֶפְתָּא

הַשָּׁלֵם

- הֲרֵי אֵלּוּ חוֹצְצִין, שֶׁאֲנִי רוֹאֶה אֶת הַקּוֹרוֹת כְּאִלּוּ הֵן יוֹרְדוֹת וְסוֹתְמוֹת. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: תֵּבָה שֶׁהִיא מְלֵאָה כֵּלִים, וּזְרָקָהּ עַל גַּבֵּי כַּדַּיִת מִן הַמֵּת - טְמֵאִין, שֶׁאִלּוּ הָיְתָה נְתוּנָה עַל גַּבֵּי הַמֵּת בָּאֲוִיר - טְהוֹרִין:

ו. נָסָר שֶׁצָּף עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְטָמְאָה בְצַד זֶה, כֵּלִים שֶׁבְּצַד זֶה - טְהוֹרִין. רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר: רוֹאִין אֶת הַנָּסָר שֶׁאִם יָרַד וְיָשַׁב, וְיֵשׁ תַּחְתָּיו רָבוּעַ טֶפַח עַל טֶפַח עַל רוּם טֶפַח, טָמְאָה בְּצַד זֶה, כֵּלִים שֶׁבְּצַד זֶה - טְמֵאִים: שְׁלֹשָׁה בָּתִּים זֶה לִפְנִים מִזֶּה, כַּחֲצִי זַיִת בַּפְּנִימִי אוֹ בָּאֶמְצָעִי, וְכַחֲצִי זַיִת בַּחִיצוֹן, הַחִיצוֹן - טָמֵא, הַפְּנִימִי וְהָאֶמְצָעִי - טְהוֹרִין. כַּחֲצִי זַיִת בַּפְּנִימִי אוֹ כַּחֲצִי זַיִת בָּאֶמְצָעִי, הַפְּנִימִי - טָהוֹר, וְהַחִיצוֹן וְהָאֶמְצָעִי - טְמֵאִין. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אֲנִי אוֹמֵר דָּבָר אֶחָד, וְהֵם אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. אֲנִי אוֹמֵר לָהֶן: מוֹדָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בִּשְׁתֵּי חֲבִיּוֹת שֶׁהֵן פְּתוּחוֹת לַבַּיִת - שֶׁהַבַּיִת טָמֵא, עַל מַה נֶּחְלְקוּ? עַל שְׁנֵי חֲדָרִים שֶׁל בַּיִת, שֶׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְטַמֵּא. וְהֵם אָמְרוּ לִי: מוֹדָה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בִּשְׁנֵי חֲדָרִים הַפְּתוּחִין לְתוֹךְ הַבַּיִת, שֶׁהַבַּיִת - טָהוֹר. עַל מַה נֶּחְלְקוּ? עַל שְׁתֵּי חֲבִיּוֹת, שֶׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְטַמֵּא:

מַסֶּכֶת אָהֳלוֹת פֶּרֶק עֶשְׂרִי

א. כְּוֵרֶת פְּחוּתָה שֶׁבְּתוֹךְ הַבַּיִת וּכְפִישָׁה נְתוּנָה עַל פִּיהָ, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מַצָּלֶת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינָהּ מַצָּלֶת. שֶׁרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּשֵׁם שֶׁהַנָּסָר מַצָּלֶת, כָּךְ כְּפִישָׁה מַצָּלֶת. הָיְתָה מֻטָּה עַל צַדָּהּ בְּפוֹתֵי טֶפַח, הַכֹּל מוֹדִים שֶׁאֵינָהּ מַצָּלֶת:

י,ב עַמּוּד שֶׁל קְדֵרוֹת שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַבַּיִת מִן הָאָרֶץ וְעַד הַקּוֹרוֹת, שׁוּלֶיהָ שֶׁל זוֹ עַל פִּיהָ שֶׁל זוֹ, וְשׁוּלֶיהָ שֶׁל זוֹ עַל פִּיהָ שֶׁל זוֹ, אִם אֵין בֵּין קְדֵרוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת לְקוֹרוֹת פּוֹתֵי טֶפַח, וּבֵין שׁוּלֵי הַקְּדֵרוֹת לָאָרֶץ פּוֹתֵי טֶפַח, טָמְאָה בְּתוֹכוֹ - הַבַּיִת טָמֵא, מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ - טָהוֹר, שֶׁדֶּרֶךְ הַטֻּמְאָה לָצֵאת וְאֵין דֶּרֶךְ הַטֻּמְאָה לִכָּנֵס. אִם יֵשׁ בֵּין פִּיהָ לְקוֹרוֹת פּוֹתֵי טֶפַח, וּבֵין שׁוּלֵי הַקְּדֵרוֹת לָאָרֶץ פּוֹתֵי טֶפַח, טָמְאָה בְּתוֹכוֹ - הַבַּיִת טָמֵא. טָמְאָה בַּבַּיִת, מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר, שֶׁדֶּרֶךְ הַטֻּמְאָה לָצֵאת וְאֵין דֶּרֶךְ הַטֻּמְאָה לִכָּנֵס. אִם יֵשׁ בֵּין פִּיהָ לְקוֹרוֹת פּוֹתֵי טֶפַח - אֵינוֹ מַצִּיל, עַד שֶׁיִּהְיֶה בְּאוֹגְנוֹ פּוֹתֵי טֶפַח. הָיָה שׁוּלֶיהָ חָדִין, וְאֵין בֵּין שׁוּלֶיהָ לָאָרֶץ פּוֹתֵי טֶפַח - אֵינוֹ מַצִּיל, עַד שֶׁיִּהְיֶה שׁוּלֶיהָ בְּשׁוּלֵי פּוֹתֵי טֶפַח. הָיְתָה כְּוֵרַת פְּחוּתָה פְּקוּקָה בְּקַשׁ, אֲפִלּוּ גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ אַמָּה - הֲרֵי זוֹ מַצָּלֶת:

ד. כְּוֵרַת פְּחוּתָה שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת בְּתוֹךְ הַפְּתַח - סוֹתֶמֶת אֶת כָּל הַפֶּתַח. אִם אֵין בֵּין פִּיהָ לַשְּׁקוּף פּוֹתֵי טֶפַח, וּבֵין שׁוּלֶיהָ לָאָרֶץ פּוֹתֵי טֶפַח, טָמְאָה בְּתוֹכָהּ - הַבַּיִת טָהוֹר, טָמְאָה בַּבַּיִת - מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ טָמֵא, שֶׁדֶּרֶךְ הַטֻּמְאָה לָצֵאת וְאֵין דַּרְכָּהּ לִכָּנֵס. אִם יֵשׁ בֵּין פִּיהָ לַשְּׁקוּף פּוֹתֵי טֶפַח וְטֻמְאָה בְּתוֹכָהּ - הַבַּיִת טָמֵא. טָמְאָה בַּבַּיִת - מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָמֵא. אִם יֵשׁ בֵּין דּוֹפְנוֹתֶיהָ לְפַצְּימִין פּוֹתֵי טֶפַח, וּבֵין שׁוּלֶיהָ לָאָרֶץ פּוֹתֵי טֶפַח, טָמְאָה בְּתוֹכָהּ - הַבַּיִת טָהוֹר, טָמְאָה בַּבַּיִת - מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ טָהוֹר:

ה. שְׁתֵּי כְּוֵרוֹת שֶׁהֵן עוֹמְדוֹת בְּתוֹךְ הַפֶּתַח, וְסוֹתְמוֹת אֶת כָּל הַפֶּתַח, שׁוּלֶיהָ שֶׁל זוֹ עַל פִּיהָ שֶׁל זוֹ, אִם אֵין בֵּין הָעֶלְיוֹנָה לַשְּׁקוּף פּוֹתֵי טֶפַח, וּבֵין הַתַּחְתּוֹנָה לָאָרֶץ פּוֹתֵי טֶפַח, טָמְאָה בְּתוֹכָם - הַבַּיִת טָהוֹר, טָמְאָה בַּבַּיִת - מַה שֶּׁבְּתוֹכָם טָמֵא, וְכֵלִים שֶׁבֵּינֵיהֶן

תּוֹסֶפְתָּא

- טְמֵאִין. אִם יֵשׁ בֵּין דּוֹפְנוֹתֶיהָן לְפַצִּימִין פּוֹתֵי טֶפַח, וּבֵינֵיהֶן לָאָרֶץ פּוֹתֵי טֶפַח, טָמְאָה בְּתוֹכָם - הַבַּיִת טָהוֹר, טָמְאָה בַּבַּיִת - מַה שֶּׁבְּתוֹכָם טָהוֹר. טָמְאָה בְּתוֹךְ אֶחָד מֵהֶם, הֵיא - טְמֵאָה, וְהַבַּיִת וַחֲבֵרְתָּהּ - טְהוֹרִין. וְכֵן פִּיהָ שֶׁל זוֹ עַל גַּב שׁוּלֶיהָ שֶׁל זוֹ, וְכֵן שׁוּלֶיהָ שֶׁל זוֹ עַל גַּבֵּי פִּיהָ שֶׁל זוֹ. וְאֵיזֶהוּ מְחַלְחֶלֶת? כָּל שֶׁיֵּשׁ לָהּ טֶפַח מֵאַרְבַּע רוּחוֹתֶיהָ וּמִשֶּׁנֵי רוּחוֹת זוֹ כְּנֶגֶד זוֹ. אֵיזוֹ הִיא אֲפוּצָה? כָּל שֶׁאֵין לָהּ טֶפַח מֵרוּחַ אַחַת. מוֹדֶה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בְּטָמְאָה תַּחַת הַפָּקוּק - טְמֵאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת:

ו. הָיְתָה יוֹשֶׁבֶת עַל שׁוּלֶיהָ בָּאֲוִיר, טְמֵאָה בְּתוֹכָהּ, הַנּוֹגֵעַ בָּהּ מִכָּל מָקוֹם - טָמֵא; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא כְּנֶגֶד כִּסּוּיוֹ בִּלְבַד, הָיְתָה כְּפוּיָה עַל פִּיהָ, הַנּוֹגֵעַ בָּהּ מִכָּל מָקוֹם - טָמֵא:

ז. אֲרוֹן שֶׁהוּא חָקוּק בַּסֶּלַע וּמְכֻסֶּה, הַנּוֹגֵעַ בָּהּ מִכָּל מָקוֹם - טָהוֹר, וְאֵינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא כְּנֶגֶד כִּסּוּיוֹ בִּלְבַד. לְמָה זֶה דּוֹמֶה? לְבוֹר גָּדוֹל מָלֵא מֵתִים וְאֶבֶן גְּדוֹלָה נְתוּנָה עַל פִּיהָ, שֶׁאֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא כְּנֶגֶד חֲלָלָהּ בִּלְבַד. הָיְתָה בְּנוּיָה בְּכוֹתֶלָהּ שֶׁל נָפֶשׁ, אִם הָיְתָה נִרְאֵית כָּל שֶׁהִיא לְתוֹךְ הַנָּפֶשׁ, הַנִּכְנָס לְתוֹכָהּ - טָמֵא, וְאִם לָאו - אֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא כְּנֶגֶד כִּסּוּיָהּ בִּלְבַד. בָּנָה נָפֶשׁ עַל גַּבָּהּ, הֲרֵי הִיא כְּקֶבֶר סָתוּם וּמְטַמְּאָה מִכָּל סְבִיבֶיהָ. הָעֲשׂוּיָה כְּמִין דְּלוֹסְקוֹת, הַנּוֹגֵעַ בָּהּ מִכָּל מָקוֹם - טָהוֹר, הַנּוֹגֵעַ בַּשָּׁוֶה שֶׁלָּהּ, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַמֵּא. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: מִטֶּפַח וּלְמַטָּה - טָהוֹר. מִטֶּפַח וּלְמַעְלָה - טָמֵא, מִטֶּפַח וּלְמַטָּה - טָהוֹר, שֶׁאֵין מַעֲלִין עוֹלִין גְּבוֹהַּ מִן הָאָרֶץ פָּחוֹת מִטֶּפַח:

ח. חָבִית שֶׁהִיא יוֹשֶׁבֶת עַל שׁוּלֶיהָ בָּאֲוִיר, וְכַזַּיִת מִן הַמֵּת נָתוּן תַּחְתֶּיהָ כְּנֶגֶד קוּרְקוּרִיתָהּ - טְמֵאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת, וְהֶחָבִית - טְמֵאָה. כַּזַּיִת מִן הַמֵּת, מְקֻצָּתוֹ נְתוּנָה תַּחַת דּוֹפְנָהּ, וּמְקֻצָּתוֹ נָתוּן תַּחַת קוּרְקוּרִיתָהּ, כְּנֶגֶד קוּרְקוּרִיתָהּ - הַכֹּל

הַשָּׁלֵם

טָמֵא, כְּנֶגֶד דּוֹפְנָהּ כָּל שֶׁכְּנֶגֶד הַטְּמֵאָה בֵּין מִלְמַעְלָה בֵּין מִלְמַטָּה - טְמֵאָה, וְכָל שֶׁאֵינוֹ כְּנֶגֶד הַטְּמֵאָה, בֵּין מִלְמַעְלָה בֵּין מִלְמַטָּה - טָהוֹר. וְאִם יֵשׁ בְּדוֹפְנָהּ פּוֹתֵי טֶפַח, הַכֹּל טָמֵא. שְׁנֵי חֲצָאֵי זֵיתִים, אֶחָד נָתוּן תַּחַת דּוֹפְנָהּ, וְאֶחָד נָתוּן תַּחַת קוּרְקוּרִיתָהּ, אֲפִלּוּ כְּנֶגֶד הַטְּמֵאָה בֵּין מִלְמַעְלָה בֵּין מִלְמַטָּה - טָהוֹר. הָיָה זֶה שֶׁנָּתוּן תַּחַת דּוֹפְנָהּ מָשׁוּךְ תַּחַת קוּרְקוּרִיתָהּ - כְּאִלּוּ כֻּלּוֹ תַּחַת קוּרְקוּרִיתָהּ. הָיָה זֶה שֶׁנָּתְנוּ תַּחַת קוּרְקוּרִיתָהּ מָשׁוּךְ תַּחַת דּוֹפְנָהּ - כְּאִלּוּ כֻּלּוֹ תַּחַת דּוֹפְנָהּ. בְּתוֹכָהּ תַּחַת דּוֹפְנָהּ, וְאֵין בְּדוֹפְנָהּ וְאוֹגְנָהּ פּוֹתֵי טֶפַח, כָּל שֶׁכְּנֶגֶד הַטְּמֵאָה, בֵּין מִלְמַעְלָה וּבֵין מִלְמַטָּה - טְמֵאָה, וְכָל שֶׁאֵינוֹ כְּנֶגֶד הַטְּמֵאָה, בֵּין מִלְמַעְלָה וּבֵין מִלְמַטָּה - טָהוֹר. וְאִם יֵשׁ בְּדוֹפְנָהּ וְאוֹגְנָהּ פּוֹתֵי טֶפַח - הַכֹּל טָמֵא. הָיְתָה מְלֵאָה אוֹכְלִין וּמַשְׁקִין וּמְקֻפֶּפֶת צָמִיד פְּתִיל, וּנְתוּנָה עַל גַּבֵּי הַמֵּת בָּאֲוִיר, כֵּלִים שֶׁלְּמַעְלָה וְשֶׁלְּמַטָּה הֵימֶנָּה - טְמֵאִין, וְהָאוֹכְלִין וְהַמַּשְׁקִין שֶׁבְּתוֹכָהּ - טְהוֹרִין, הָיְתָה מַטָּה עַל צִדָּהּ בָּאֲוִיר - הֲרֵי כְּכוּרֶת לְכָל דָּבָר:

דברי הימים א פרק ט

א וְכָל־יִשְׂרָאֵ֗ל הִתְיַחְשׂוּ֙ וְהִנָּ֣ם כְּתוּבִ֔ים עַל־סֵ֖פֶר
מַלְכֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל וִיהוּדָ֗ה הָגְל֤וּ לְבָבֶל֙ בְּמַעֲלָ֔ם:
{ס} **ב** וְהַיּוֹשְׁבִ֨ים הָרִאשֹׁנִ֜ים אֲשֶׁ֤ר בַּאֲחֻזָּתָם֙
בְּעָרֵיהֶ֔ם יִשְׂרָאֵ֖ל הַכֹּהֲנִ֣ים הַלְוִיִּ֑ם
וְהַנְּתִינִֽים: **ג** וּבִירוּשָׁלַ֗͏ִם יָשְׁב֤וּ מִן־בְּנֵי֙ יְהוּדָ֔ה וּמִן־
בְּנֵ֥י בִנְיָמִ֖ן וּמִן־בְּנֵ֣י אֶפְרַ֑יִם וּמְנַשֶּׁ֖ה: **ד** עוּתַ֥י בֶּן־
עַמִּיהֻ֛וד בֶּן־עָמְרִ֥י בֶּן־אִמְרִ֖י בֶּן־בָּנִ֣י מִן־
מִן־בְּנֵי־פֶ֥רֶץ בֶּן־יְהוּדָֽה: {ס} **ה** וּמִן־הַשִּׁילֹנִ֑י
עַשָׂיָ֥ה הַבְּכ֖וֹר וּבָנָֽיו: **ו** וּמִן־בְּנֵי־זֶ֑רַח יְע֥וּאֵ֖ל
וַאֲחֵיהֶ֛ם שֵׁ֥שׁ־מֵא֖וֹת וְתִשְׁעִֽים: **ז** וּמִן־בְּנֵ֣י בִנְיָמִ֔ן
סַלּוּא֙ בֶּן־מְשֻׁלָּ֔ם בֶּן־הוֹדַוְיָ֖ה בֶּן־הַסְנָאָֽה: **ח** וְיִבְנְיָ֞ה
בֶּן־יְרֹחָ֗ם וְאֵלָ֤ה בֶּן־עֻזִּי֙ בֶּן־מִכְרִ֔י וּמְשֻׁלָּ֖͏ם בֶּן־
שְׁפַטְיָ֑ה בֶּן־רְעוּאֵ֖ל בֶּן־יִבְנְיָֽה: **ט** וַאֲחֵיהֶ֛͏ם
לְתַלְדוֹתָ֖ם תְּשַׁ֣ע מֵא֑וֹת וַחֲמִשִּׁ֥ים וְשִׁשָּׁ֖ה כָּל־אֲלֶּ֥ה
אֲנָשִׁ֛ים רָאשֵׁ֥י אָב֖וֹת לְבֵ֣ית אֲבֹתֵיהֶ֑ם: {ס} **י** וּמִן־
הַכֹּהֲנִ֗ים יְדַעְיָה֙ וְיהוֹיָרִ֣יב וְיָכִֽין: **יא** וַעֲזַרְיָ֞ה בֶּן־
חִלְקִיָּ֣ה בֶּן־מְשֻׁלָּ֗ם בֶּן־צָדוֹק֙ בֶּן־מְרָי֣וֹת בֶּן־אֲחִיטֽוּב
נְגִ֖יד בֵּ֣ית הָאֱלֹהִֽים: {ס} **יב** וַעֲדָיָ֞ה בֶּן־יְרֹחָ֗ם בֶּן־
פַּשְׁח֤וּר בֶּן־מַלְכִּיָּה֙ וּמַעְשַׂ֣י בֶּן־עֲדִיאֵ֔ל בֶּן־יַחְזֵרָ֖ה
בֶּן־מְשֻׁלָּ֑ם בֶּן־מְשִׁלֵּמִ֥ית בֶּן־אִמֵּֽר: **יג** וַאֲחֵיהֶ֛ם
רָאשֵׁ֥י לְבֵית־אֲבוֹתָ֖ם אֶ֣לֶף וּשְׁבַ֣ע מֵא֑וֹת וְשִׁשִּׁ֥ים
גִּבּוֹרֵי֙ חַ֣יִל מְלֶ֔אכֶת עֲבוֹדַ֖ת בֵּית־
הָאֱלֹהִֽים: **יד** וּמִן־הַלְוִיִּ֗ם שְׁמַעְיָ֞ה בֶּן־חַשּׁ֤וּב בֶּן־
עַזְרִיקָם֙ בֶּן־חֲשַׁבְיָ֔ה מִן־בְּנֵ֖י מְרָרִֽי: **טו** וּבַקְבַּקַּ֙ר
חֶ֣רֶשׁ וְגָלָ֔ל וּמַתַּנְיָ֖ה בֶּן־מִיכָ֣א בֶּן־זִכְרִ֑י בֶּן־
אָסָֽף: **טז** וְעֹבַדְיָ֞ה בֶּן־שְׁמַעְיָ֣ה בֶּן־גָּלָ֗ל בֶּן־יְדוּת֙וּן
וּבֶרֶכְיָ֣ה בֶן־אָסָ֔א בֶּן־אֶלְקָנָ֖ה הַיּוֹשֵׁ֥ב בְּחַצְרֵ֖י
נְטוֹפָתִֽי: **יז** וְהַשֹּׁעֲרִ֗͏ים שַׁלּ֤וּם וְעַקּוּב֙ וְטַלְמ֣וֹן
וַאֲחִימָ֔ן וַאֲחֵיהֶ֖͏ם שַׁלּ֣וּם הָרֹ֑אשׁ: **יח** וְעַד־הֵ֣נָּה
בְּשַׁ֣עַר הַמֶּ֔לֶךְ מִזְרָ֖חָה הֵ֣מָּה הַשֹּׁעֲרִ֑ים לְמַחֲנ֖וֹת
בְּנֵ֥י לֵוִֽי: **יט** וְשַׁלּ֣וּם בֶּן־קוֹרֵ֣א בֶּן־אֶבְיָסָ֗ף בֶּן־קֹרַ֤ח
וְאֶחָיו֙ לְבֵית־אָבִ֔יו הַקָּרְחִ֖ים עַל־מְלֶ֣אכֶת הָעֲבוֹדָ֑ה
שֹׁמְרֵ֥י הַסִּפִּ֖ים לָאֹהֶ֑ל וַאֲבֹתֵיהֶ֛͏ם עַל־מַחֲנֵ֥ה יְהוָ֖ה
שֹׁמְרֵ֥י הַמָּבֽוֹא: **כ** וּפִינְחָ֞ס בֶּן־אֶלְעָזָ֣ר נָגִ֤יד הָיָה֙
עֲלֵיהֶ֔ם לְפָנִ֖ים יְהוָ֑ה | עִמּ֖וֹ: **כא** זְכַרְיָ֞ה בֶּן
מְשֶׁלֶמְיָ֣ה שֹׁעֵ֔ר פֶּ֖תַח לְאֹ֥הֶל מוֹעֵֽד: **כב** כֻּלָּ֗ם
הַבְּרוּרִ֤ים לִשְׁעָרִים֙ בַּסִּפִּ֔ים מָאתַ֖יִם וּשְׁנֵ֣ים עָשָׂ֑ר
הֵ֣מָּה בְחַצְרֵיהֶ֗͏ם הִתְיַחְשָׂ֙ם הֵ֣מָּה יִסַּ֔ד דָּוִ֖יד
וּשְׁמוּאֵ֣ל הָרֹאֶ֑ה בֶּאֱמוּנָתָֽם: **כג** וְהֵ֖ם וּבְנֵיהֶ֥ם עַל־
הַשְּׁעָרִ֛ים לְבֵית־יְהוָ֖ה לְבֵ֣ית הָאֹ֑הֶל
לְמִשְׁמָר֖וֹת: **כד** לְאַרְבַּ֥ע רוּח֛וֹת יִהְי֥וּ הַשֹּׁעֲרִ֖ים
מִזְרָ֣ח יָמָ֔ה צָפ֥וֹנָה וָנֶ֖גְבָּה: **כה** וַאֲחֵיהֶ֗͏ם בְּחַצְרֵיהֶם֙
לָב֣וֹא לְשִׁבְעַ֔ת הַיָּמִ֖ים מֵעֵ֣ת אֶל־עֵ֑ת עִם־
אֵֽלֶּה: **כו** כִּ֚י בֶּאֱמוּנָ֔ה הֵ֖מָּה אַרְבַּעַת֙ גִּבֹּרֵ֣י
הַשֹּׁעֲרִ֔ים הֵ֖ם הַלְוִיִּ֑ם וְהֵ֣מָּה עַל־הַלְּשָׁכ֔וֹת וְעַל
הָאֲצָר֖וֹת בֵּ֥ית הָאֱלֹהִֽים: **כז** וּסְבִיבוֹת֙ בֵּית־
הָאֱלֹהִ֔ים יָלִ֖ינוּ כִּֽי־עֲלֵיהֶ֣ם מִשְׁמֶ֑רֶת וְהֵ֗ם עַל־
הַמַּפְתֵּ֛חַ וְלַבֹּ֥קֶר לַבֹּֽקֶר: **כח** וּמֵהֶ֗ם עַל־כְּלֵי֙
הָעֲבוֹדָ֔ה כִּֽי־בְמִסְפָּ֥ר יְבִיאֻ֖ום וּבְמִסְפָּ֥ר
יוֹצִיאֽוּם: **כט** וּמֵהֶ֗ם מְמֻנִּ֙ים֙ עַל־הַכֵּלִ֔ים וְעַ֖ל כָּל־
כְּלֵ֣י הַקֹּ֑דֶשׁ וְעַל־הַסֹּ֥לֶת וְהַיַּ֛יִן וְהַשֶּׁ֖מֶן וְהַלְּבוֹנָ֥ה
וְהַבְּשָׂמִֽים: **ל** וּמִן־בְּנֵ֣י הַכֹּהֲנִ֔ים רֹקְחֵ֖י הַמִּרְקַ֥חַת
לַבְּשָׂמִֽים: **לא** וּמַתִּתְיָ֞ה מִן־הַלְוִיִּ֗ם הוּא֙ הַבְּכ֣וֹר
לְשַׁלֻּ֔ם הַקָּרְחִ֖י בֶּאֱמוּנָ֑ה עַל֙ מַעֲשֵׂ֣ה
הַחֲבִתִּֽים: **לב** וּמִן־בְּנֵ֣י הַקְּהָתִ֔י מִן־אֲחֵיהֶ֖͏ם עַל־
לֶ֣חֶם הַמַּעֲרֶ֑כֶת לְהָכִ֥ין שַׁבַּ֖ת שַׁבָּֽת: **לג** וְאֵלֶּה
הַמְשֹׁרְרִ֗ים רָאשֵׁ֥י אָב֛וֹת לַלְוִיִּ֖ם בַּלְּשָׁכ֣וֹת
פְּטוּרִ֑ים כִּֽי־יוֹמָ֥ם וָלַ֛יְלָה עֲלֵיהֶ֖͏ם

בַּמְּלָאכָה: **לד** אֵלֶּה רָאשֵׁי הָאָבוֹת לַלְוִיִּם
לְתֹלְדוֹתָם רָאשִׁים אֵלֶּה יָשְׁבוּ בִירוּשָׁלָם:
{ס} **לה** וּבְגִבְעוֹן יָשְׁבוּ אֲבִי־גִבְעוֹן
יעואל יְעִיאֵל וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מַעֲכָה: **לו** וּבְנוֹ הַבְּכוֹר
עַבְדּוֹן וְצוּר וְקִישׁ וּבַעַל וְנֵר וְנָדָב: **לז** וּגְדוֹר וְאַחְיוֹ
וּזְכַרְיָה וּמִקְלוֹת: **לח** וּמִקְלוֹת הוֹלִיד אֶת־שִׁמְאָם
וְאַף־הֵם נֶגֶד אֲחֵיהֶם יָשְׁבוּ בִירוּשָׁלַם עִם־
אֲחֵיהֶם: {ס} **לט** וְנֵר הוֹלִיד אֶת־קִישׁ וְקִישׁ הוֹלִיד
אֶת־שָׁאוּל וְשָׁאוּל הוֹלִיד אֶת־יְהוֹנָתָן וְאֶת־
מַלְכִּישׁוּעַ וְאֶת־אֲבִינָדָב וְאֶת־אֶשְׁבָּעַל: **מ** וּבֶן־
יְהוֹנָתָן מְרִיב בַּעַל וּמְרִי־בַעַל הוֹלִיד אֶת־
מִיכָה: **מא** וּבְנֵי מִיכָה פִּיתוֹן וָמֶלֶךְ
וְתַחְרֵעַ: **מב** וְאָחָז הוֹלִיד אֶת־יַעְרָה וְיַעְרָה הוֹלִיד
אֶת־עָלֶמֶת וְאֶת־עַזְמָוֶת וְאֶת־זִמְרִי וְזִמְרִי הוֹלִיד
אֶת־מוֹצָא: **מג** וּמוֹצָא הוֹלִיד אֶת־בִּנְעָא וּרְפָיָה
בְנוֹ אֶלְעָשָׂה בְנוֹ אָצֵל בְּנוֹ: **מד** וּלְאָצֵל שִׁשָּׁה
בָנִים וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם עַזְרִיקָם | בֹּכְרוּ וְיִשְׁמָעֵאל
וּשְׁעַרְיָה וְעֹבַדְיָה וְחָנָן אֵלֶּה בְּנֵי אָצֵל: {פ}

דברי הימים א פרק י

א וּפְלִשְׁתִּים נִלְחֲמוּ בְּיִשְׂרָאֵל וַיָּנָס אִישׁ־יִשְׂרָאֵל
מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים בְּהַר
גִּלְבֹּעַ: **ב** וַיַּדְבְּקוּ פְלִשְׁתִּים אַחֲרֵי שָׁאוּל וְאַחֲרֵי
בָנָיו וַיַּכּוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־יוֹנָתָן וְאֶת־אֲבִינָדָב וְאֶת־
מַלְכִּישׁוּעַ בְּנֵי שָׁאוּל: **ג** וַתִּכְבַּד הַמִּלְחָמָה עַל־
שָׁאוּל וַיִּמְצָאֻהוּ הַמּוֹרִים בַּקָּשֶׁת וַיֶּחֱל מִן־
הַיּוֹרִים: **ד** וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־נֹשֵׂא כֵלָיו שְׁלֹף
חַרְבְּךָ | וְדָקְרֵנִי בָהּ פֶּן־יָבֹאוּ הָעֲרֵלִים הָאֵלֶּה
וְהִתְעַלְּלוּ־בִי וְלֹא אָבָה נֹשֵׂא כֵלָיו כִּי יָרֵא מְאֹד
{ס} וַיִּקַּח שָׁאוּל אֶת־הַחֶרֶב וַיִּפֹּל עָלֶיהָ: **ה** וַיַּרְא
נֹשֵׂא־כֵלָיו כִּי מֵת שָׁאוּל וַיִּפֹּל גַּם־הוּא עַל־הַחֶרֶב
וַיָּמֹת: {ס} **ו** וַיָּמָת שָׁאוּל וּשְׁלֹשֶׁת בָּנָיו וְכָל־בֵּיתוֹ
יַחְדָּו מֵתוּ: **ז** וַיִּרְאוּ כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־בָּעֵמֶק
כִּי נָסוּ וְכִי־מֵתוּ שָׁאוּל וּבָנָיו וַיַּעַזְבוּ עָרֵיהֶם וַיָּנֻסוּ
וַיָּבֹאוּ פְלִשְׁתִּים וַיֵּשְׁבוּ בָהֶם: {ס} **ח** וַיְהִי מִמָּחֳרָת
וַיָּבֹאוּ פְלִשְׁתִּים לְפַשֵּׁט אֶת־הַחֲלָלִים וַיִּמְצְאוּ
אֶת־שָׁאוּל וְאֶת־בָּנָיו נֹפְלִים בְּהַר
גִּלְבֹּעַ: **ט** וַיַּפְשִׁיטֻהוּ וַיִּשְׂאוּ אֶת־רֹאשׁוֹ וְאֶת־כֵּלָיו
וַיְשַׁלְּחוּ בְּאֶרֶץ־פְּלִשְׁתִּים סָבִיב לְבַשֵּׂר אֶת־
עֲצַבֵּיהֶם וְאֶת־הָעָם: **י** וַיָּשִׂימוּ אֶת־כֵּלָיו בֵּית
אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת־גֻּלְגָּלְתּוֹ תָּקָעוּ בֵּית דָּגוֹן:
{ס} **יא** וַיִּשְׁמְעוּ כָּל יָבֵישׁ גִּלְעָד אֵת כָּל־אֲשֶׁר־
עָשׂוּ פְלִשְׁתִּים לְשָׁאוּל: **יב** וַיָּקוּמוּ כָּל־אִישׁ חַיִל
וַיִּשְׂאוּ אֶת־גּוּפַת שָׁאוּל וְאֵת גּוּפַת בָּנָיו וַיְבִיאוּם
יָבֵישָׁה וַיִּקְבְּרוּ אֶת־עַצְמוֹתֵיהֶם תַּחַת הָאֵלָה
בְּיָבֵישׁ וַיָּצוּמוּ שִׁבְעַת יָמִים: **יג** וַיָּמָת שָׁאוּל בְּמַעֲלוֹ
אֲשֶׁר מָעַל בַּיהוָה עַל־דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־שָׁמָר
וְגַם־לִשְׁאוֹל בָּאוֹב לִדְרוֹשׁ: **יד** וְלֹא־דָרַשׁ בַּיהוָה
וַיְמִיתֵהוּ וַיַּסֵּב אֶת־הַמְּלוּכָה לְדָוִיד בֶּן־יִשָׁי: {פ}

דברי הימים א פרק יא

א וַיִּקְבְּצוּ כָל־יִשְׂרָאֵל אֶל־דָּוִיד חֶבְרוֹנָה לֵאמֹר
הִנֵּה עַצְמְךָ וּבְשָׂרְךָ אֲנָחְנוּ: **ב** גַּם־תְּמוֹל גַּם־
שִׁלְשׁוֹם גַּם בִּהְיוֹת שָׁאוּל מֶלֶךְ אַתָּה הַמּוֹצִיא
וְהַמֵּבִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ
אַתָּה תִרְעֶה אֶת־עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה תִּהְיֶה
נָגִיד עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל: **ג** וַיָּבֹאוּ כָּל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶל־הַמֶּלֶךְ חֶבְרוֹנָה וַיִּכְרֹת לָהֶם דָּוִיד בְּרִית
בְּחֶבְרוֹן לִפְנֵי יְהוָה וַיִּמְשְׁחוּ אֶת־דָּוִיד לְמֶלֶךְ עַל־
יִשְׂרָאֵל כִּדְבַר יְהוָה בְּיַד־שְׁמוּאֵל: {ס} **ד** וַיֵּלֶךְ

דָּוִיד וְכָל־יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלַם הִיא יְבוּס וְשָׁם הַיְבוּסִי
יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: **ה** וַיֹּאמְרוּ יֹשְׁבֵי יְבוּס לְדָוִיד לֹא
תָבוֹא הֵנָּה וַיִּלְכֹּד דָּוִיד אֶת־מְצֻדַת צִיּוֹן הִיא עִיר
דָּוִיד: **ו** וַיֹּאמֶר דָּוִיד כָּל־מַכֶּה יְבוּסִי בָּרִאשׁוֹנָה
יִהְיֶה לְרֹאשׁ וְלָשָׂר וַיַּעַל בָּרִאשׁוֹנָה יוֹאָב בֶּן־
צְרוּיָה וַיְהִי לְרֹאשׁ: **ז** וַיֵּשֶׁב דָּוִיד בַּמְּצָד עַל־כֵּן
קָרְאוּ־לוֹ עִיר דָּוִיד: **ח** וַיִּבֶן הָעִיר מִסָּבִיב מִן־
הַמִּלּוֹא וְעַד־הַסָּבִיב וְיוֹאָב יְחַיֶּה אֶת־שְׁאָר
הָעִיר: **ט** וַיֵּלֶךְ דָּוִיד הָלוֹךְ וְגָדוֹל וַיהוָה צְבָאוֹת
עִמּוֹ: {פ}

י וְאֵלֶּה רָאשֵׁי הַגִּבֹּרִים אֲשֶׁר לְדָוִיד הַמִּתְחַזְּקִים
עִמּוֹ בְּמַלְכוּתוֹ עִם־כָּל־יִשְׂרָאֵל לְהַמְלִיכוֹ כִּדְבַר
יְהוָה עַל־יִשְׂרָאֵל: {ס} **יא** וְאֵלֶּה מִסְפַּר הַגִּבֹּרִים
אֲשֶׁר לְדָוִיד יָשָׁבְעָם בֶּן־חַכְמוֹנִי רֹאשׁ
השלושים הַשָּׁלִישִׁים הוּא־עוֹרֵר אֶת־חֲנִיתוֹ עַל־
שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת חָלָל בְּפַעַם אֶחָת: **יב** וְאַחֲרָיו
אֶלְעָזָר בֶּן־דּוֹדוֹ הָאֲחוֹחִי הוּא בִּשְׁלוֹשָׁה
הַגִּבֹּרִים: **יג** הוּא־הָיָה עִם־דָּוִיד בַּפַּס דַּמִּים
וְהַפְּלִשְׁתִּים נֶאֶסְפוּ־שָׁם לַמִּלְחָמָה וַתְּהִי חֶלְקַת
הַשָּׂדֶה מְלֵאָה שְׂעֹרִים וְהָעָם נָסוּ מִפְּנֵי
פְלִשְׁתִּים: **יד** וַיִּתְיַצְּבוּ בְתוֹךְ־הַחֶלְקָה וַיַּצִּילוּהָ
וַיַּכּוּ אֶת־פְּלִשְׁתִּים וַיּוֹשַׁע יְהוָה תְּשׁוּעָה
גְּדוֹלָה: **טו** וַיֵּרְדוּ שְׁלוֹשָׁה מִן־הַשְּׁלוֹשִׁים רֹאשׁ
עַל־הַצּוּר אֶל־דָּוִיד אֶל־מְעָרַת עֲדֻלָּם וּמַחֲנֵה
פְלִשְׁתִּים חֹנָה בְּעֵמֶק רְפָאִים: **טז** וְדָוִיד אָז
בַּמְּצוּדָה וּנְצִיב פְּלִשְׁתִּים אָז בְּבֵית לָחֶם: **יז** וַיִּתְאָו
דָּוִיד וַיֹּאמֶר מִי יַשְׁקֵנִי מַיִם מִבּוֹר בֵּית־לֶחֶם אֲשֶׁר
בַּשָּׁעַר: **יח** וַיִּבְקְעוּ הַשְּׁלֹשָׁה בְּמַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים
וַיִּשְׁאֲבוּ־מַיִם מִבּוֹר בֵּית־לֶחֶם אֲשֶׁר בַּשַּׁעַר וַיִּשְׂאוּ
וַיָּבִאוּ אֶל־דָּוִיד וְלֹא־אָבָה דָוִיד לִשְׁתּוֹתָם וַיְנַסֵּךְ
אֹתָם לַיהוָה: **יט** וַיֹּאמֶר חָלִילָה לִּי מֵאֱלֹהַי
מֵעֲשׂוֹת זֹאת הֲדַם הָאֲנָשִׁים הָאֹלֶה אֶשְׁתֶּה
בְנַפְשׁוֹתָם כִּי בְנַפְשׁוֹתָם הֵבִיאוּם וְלֹא אָבָה
לִשְׁתוֹתָם אֵלֶּה עָשׂוּ שְׁלֹשֶׁת הַגִּבֹּרִים: **כ** וְאַבְשַׁי
אֲחִי־יוֹאָב הוּא הָיָה רֹאשׁ הַשְּׁלוֹשָׁה וְהוּא עוֹרֵר
אֶת־חֲנִיתוֹ עַל־שְׁלֹשׁ מֵאוֹת חָלָל וְלוֹ־שֵׁם
בַּשְּׁלוֹשָׁה: **כא** מִן־הַשְּׁלוֹשָׁה בַּשְּׁנַיִם נִכְבָּד וַיְהִי
לָהֶם לְשָׂר וְעַד־הַשְּׁלוֹשָׁה לֹא־בָא: {ס} **כב** בְּנָיָה
בֶן־יְהוֹיָדָע בֶּן־אִישׁ־חַיִל רַב־פְּעָלִים מִן־קַבְצְאֵל
הוּא הִכָּה אֵת שְׁנֵי אֲרִיאֵל מוֹאָב וְהוּא יָרַד וְהִכָּה
אֶת־הָאַרְיֵה בְּתוֹךְ הַבּוֹר בְּיוֹם הַשָּׁלֶג: **כג** וְהוּא־
הִכָּה אֶת־הָאִישׁ הַמִּצְרִי אִישׁ מִדָּה | חָמֵשׁ בָּאַמָּה
וּבְיַד הַמִּצְרִי חֲנִית כְּמְנוֹר אֹרְגִים וַיֵּרֶד אֵלָיו
בַּשֹּׁבֶט וַיִּגְזֹל אֶת־הַחֲנִית מִיַּד הַמִּצְרִי וַיַּהַרְגֵהוּ
בַּחֲנִיתוֹ: **כד** אֵלֶּה עָשָׂה בְּנָיָהוּ בֶּן־יְהוֹיָדָע וְלוֹ־שֵׁם
בִּשְׁלוֹשָׁה הַגִּבֹּרִים: **כה** מִן־הַשְּׁלוֹשִׁים הִנֵּו נִכְבָּד
הוּא וְאֶל־הַשְּׁלֹשָׁה לֹא־בָא וַיְשִׂימֵהוּ דָוִיד עַל־
מִשְׁמַעְתּוֹ: {ס} **כו** וְגִבּוֹרֵי הַחֲיָלִים עֲשָׂהאֵל {ר}
אֲחִי יוֹאָב {ס} אֶלְחָנָן בֶּן־דּוֹדוֹ מִבֵּית לָחֶם:
{ס} **כז** שַׁמּוֹת {ר}
הַהֲרוֹרִי {ס} חֶלֶץ הַפְּלוֹנִי: {ס} **כח** עִירָא בֶן־
עִקֵּשׁ {ר}
הַתְּקוֹעִי {ס} אֲבִיעֶזֶר הָעַנְּתוֹתִי: {ס} **כט** סִבְּכַי
{ר}
הַחֻשָׁתִי {ס} עִילַי הָאֲחוֹחִי: {ס} **ל** מַהְרַי {ר}
הַנְּטֹפָתִי {ס} חֶלֶד בֶּן־בַּעֲנָה הַנְּטֹפָתִי:
{ס} **לא** אִיתַי {ר}
בֶּן־רִיבַי מִגִּבְעַת בְּנֵי בִנְיָמִן {ס} בְּנָיָה הַפִּרְעָתֹנִי:
{ס} **לב** חוּרַי {ר}
מִנַּחֲלֵי גָעַשׁ {ס} אֲבִיאֵל הָעַרְבָתִי: {ס} **לג** עַזְמָוֶת

{ר}
הַבַּחֲרוּמִי {ס} אֶלְיַחְבָּא הַשַּׁעַלְבֹנִי: {ס} **לד** בְּנֵי
הָשֵׁם {ר}
הַגִּזֹנִי {ס} יוֹנָתָן בֶּן־שָׁגֵה הַהֲרָרִי:
{ס} **לה** אֲחִיאָם {ר}
בֶּן־שָׂכָר הַהֲרָרִי {ס} אֱלִיפֶל בֶּן־אוּר: {ס} **לו** חֵפֶר
הַמְּכֵרָתִי {ר}
אֲחִיָּה הַפְּלֹנִי: {ס} **לז** חֶצְרוֹ הַכַּרְמְלִי {ס} נַעֲרַי
{ר}
בֶּן־אֶזְבַּי: {ס} **לח** יוֹאֵל אֲחִי נָתָן {ס} מִבְחַר בֶּן־
{ר}
הַגְּרִי: {ס} **לט** צֶלֶק הָעַמּוֹנִי נַחְרַי הַבְּרֹתִי נֹשֵׂא
כְּלֵי יוֹאָב בֶּן־ {ר}
צְרוּיָה: {ס} **מ** עִירָא הַיִּתְרִי {ס} גָּרֵב הַיִּתְרִי:
{ס} **מא** אוּרִיָּה {ר}
הַחִתִּי {ס} זָבָד בֶּן־אַחְלָי: {ס} **מב** עֲדִינָא בֶן־
שִׁיזָא הָרְאוּבֵנִי {ר}
רֹאשׁ לָרְאוּבֵנִי וְעָלָיו שְׁלֹשִׁים: {ס} **מג** חָנָן בֶּן־
מַעֲכָה וְיוֹשָׁפָט {ר}
הַמִּתְנִי: {ס} **מד** עֻזִּיָּא הָעַשְׁתְּרָתִי {ס} שָׁמָע
ויעואל וְיעִיאֵל }ר{
בְּנֵי חוֹתָם הָעַרֹעֵרִי: {ס} **מה** יְדִיעֲאֵל בֶּן־שִׁמְרִי
וְיֹחָא אָחִיו {ר}
הַתִּיצִי: {ס} **מו** אֱלִיאֵל הַמַּחֲוִים וְיִרִיבַי וְיוֹשַׁוְיָה
בְּנֵי אֶלְנָעַם {ס} וְיִתְמָה {ר}
הַמּוֹאָבִי: **מז** אֱלִיאֵל וְעוֹבֵד {ס} וְיַעֲשִׂיאֵל
הַמְּצֹבָיָה: {פ}

דברי הימים א פרק יב

א וְאֵלֶּה הַבָּאִים אֶל־דָּוִיד לְצִיקְלַג עוֹד עָצוֹר מִפְּנֵי
שָׁאוּל בֶּן־קִישׁ וְהֵמָּה בַּגִּבּוֹרִים עֹזְרֵי
הַמִּלְחָמָה: **ב** נֹשְׁקֵי קֶשֶׁת מַיְמִינִים וּמַשְׂמְאִלִים
בָּאֲבָנִים וּבַחִצִּים בַּקֶּשֶׁת מֵאֲחֵי שָׁאוּל
מִבִּנְיָמִן: **ג** הָרֹאשׁ אֲחִיעֶזֶר וְיוֹאָשׁ בְּנֵי הַשְּׁמָעָה
הַגִּבְעָתִי ויזואל וְיִזִיאֵל וָפֶלֶט בְּנֵי עַזְמָוֶת וּבְרָכָה
וְיֵהוּא הָעַנְּתֹתִי: **ד** וְיִשְׁמַעְיָה הַגִּבְעוֹנִי גִּבּוֹר
בַּשְּׁלֹשִׁים וְעַל־הַשְּׁלֹשִׁים: **ה** וְיִרְמְיָה וְיַחֲזִיאֵל
וְיוֹחָנָן וְיוֹזָבָד הַגְּדֵרָתִי: {ס} **ו** אֶלְעוּזַי וְיִרִימוֹת
וּבְעַלְיָה וּשְׁמַרְיָהוּ וּשְׁפַטְיָהוּ
החריפי הַחֲרוּפִי: **ז** אֶלְקָנָה וְיִשִּׁיָּהוּ וַעֲזַרְאֵל
וְיוֹעֶזֶר וְיָשָׁבְעָם הַקָּרְחִים: **ח** וְיוֹעאלָה וּזְבַדְיָה בְּנֵי
יְרֹחָם מִן־הַגְּדוֹר: **ט** וּמִן־הַגָּדִי נִבְדְּלוּ אֶל־דָּוִיד
לַמְצָד מִדְבָּרָה גִּבֹּרֵי הַחַיִל אַנְשֵׁי צָבָא לַמִּלְחָמָה
עֹרְכֵי צִנָּה וָרֹמַח וּפְנֵי אַרְיֵה פְּנֵיהֶם וְכִצְבָאִים עַל־
הֶהָרִים לְמַהֵר: **י** עֵזֶר הָרֹאשׁ עֹבַדְיָה הַשֵּׁנִי
אֱלִיאָב הַשְּׁלִשִׁי: **יא** מִשְׁמַנָּה הָרְבִיעִי יִרְמְיָה
הַחֲמִשִּׁי: **יב** עַתַּי הַשִּׁשִּׁי אֱלִיאֵל הַשְּׁבִעִי: **יג** יוֹחָנָן
הַשְּׁמִינִי אֶלְזָבָד הַתְּשִׁיעִי: **יד** יִרְמְיָהוּ הָעֲשִׂירִי
מַכְבַּנַּי עַשְׂתִּי עָשָׂר: {ס} **טו** אֵלֶּה מִבְּנֵי־גָד רָאשֵׁי
הַצָּבָא אֶחָד לְמֵאָה הַקָּטֹן וְהַגָּדוֹל לְאָלֶף: **טז** אֵלֶּה
הֵם אֲשֶׁר עָבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וְהוּא
מְמַלֵּא עַל־כָּל־גְּדוֹתָיו גְּדוֹתָיו וַיַּבְרִיחוּ אֶת־כָּל־
הָעֲמָקִים לַמִּזְרָח וְלַמַּעֲרָב: {פ}
יז וַיָּבֹאוּ מִן־בְּנֵי בִנְיָמִן וִיהוּדָה עַד־לַמָּצָד
לְדָוִיד: **יח** וַיֵּצֵא דָוִיד לִפְנֵיהֶם וַיַּעַן וַיֹּאמֶר לָהֶם
אִם־לְשָׁלוֹם בָּאתֶם אֵלַי לְעָזְרֵנִי יִהְיֶה־לִּי עֲלֵיכֶם
לֵבָב לְיֵחַד וְאִם־לְרַמּוֹתַנִי לְצָרַי בְּלֹא חָמָס בְּכַפָּי

יֵרֵא אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וְיוֹכִיחַ: {ס} **יט** וְרוּחַ לָבְשָׁה
אֶת־עֲמָשַׂי רֹאשׁ השלושים הַשָּׁלִישִׁים לְךָ דָוִיד
וְעִמְּךָ בֶּן־יִשַׁי שָׁלוֹם | שָׁלוֹם לְךָ וְשָׁלוֹם לְעֹזְרֶיךָ כִּי
עֹזְרְךָ אֱלֹהֶיךָ וַיְקַבֵּלֵם דָּוִיד וַיִּתְּנֵם בְּרָאשֵׁי
הַגְּדוּד: {פ}
כ וּמִמְּנַשֶּׁה נָפְלוּ עַל־דָּוִיד בְּבֹאוֹ עִם־פְּלִשְׁתִּים
עַל־שָׁאוּל לַמִּלְחָמָה וְלֹא עֲזָרָם כִּי בְעֵצָה שִׁלְּחֻהוּ
סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים לֵאמֹר בְּרֹאשֵׁינוּ יִפּוֹל אֶל־אֲדֹנָיו
שָׁאוּל: **כא** בְּלֶכְתּוֹ אֶל־צִיקְלַג נָפְלוּ עָלָיו |
מִמְּנַשֶּׁה עֹדְנַח וְיוֹזָבָד וִידִיעֵאל וּמִיכָאֵל וְיוֹזָבָד
וֶאֱלִיהוּא וְצִלְתַּי רָאשֵׁי הָאֲלָפִים אֲשֶׁר
לִמְנַשֶּׁה: **כב** וְהֵמָּה עָזְרוּ עִם־דָּוִיד עַל־הַגְּדוּד כִּי־
גִבּוֹרֵי חַיִל כֻּלָּם וַיִּהְיוּ שָׂרִים בַּצָּבָא: **כג** כִּי לְעֵת־
יוֹם בְּיוֹם יָבְאוּ עַל־דָּוִיד לְעָזְרוֹ עַד־לְמַחֲנֶה גָּדוֹל
כְּמַחֲנֵה אֱלֹהִים: {פ}
כד וְאֵלֶּה מִסְפְּרֵי רָאשֵׁי הֶחָלוּץ לַצָּבָא בָּאוּ עַל־
דָּוִיד חֶבְרוֹנָה לְהָסֵּב מַלְכוּת שָׁאוּל אֵלָיו כְּפִי
יְהוָה: {ס} **כה** בְּנֵי יְהוּדָה נֹשְׂאֵי צִנָּה וָרֹמַח שֵׁשֶׁת
אֲלָפִים וּשְׁמוֹנֶה מֵאוֹת חֲלוּצֵי צָבָא: {ס} **כו** מִן־
בְּנֵי שִׁמְעוֹן גִּבּוֹרֵי חַיִל לַצָּבָא שִׁבְעַת אֲלָפִים
וּמֵאָה: {ס} **כז** מִן־בְּנֵי הַלֵּוִי אַרְבַּעַת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ
מֵאוֹת: {ס} **כח** וִיהוֹיָדָע הַנָּגִיד לְאַהֲרֹן וְעִמּוֹ
שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וּשְׁבַע מֵאוֹת: {ס} **כט** וְצָדוֹק נַעַר
גִּבּוֹר חָיִל וּבֵית־אָבִיו שָׂרִים עֶשְׂרִים וּשְׁנָיִם:
{ס} **ל** וּמִן־בְּנֵי בִנְיָמִן אֲחֵי שָׁאוּל שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים
וְעַד־הֵנָּה מַרְבִּיתָם שֹׁמְרִים מִשְׁמֶרֶת בֵּית שָׁאוּל:
{ס} **לא** וּמִן־בְּנֵי אֶפְרַיִם עֶשְׂרִים אֶלֶף וּשְׁמוֹנֶה
מֵאוֹת גִּבּוֹרֵי חַיִל אַנְשֵׁי שֵׁמוֹת לְבֵית אֲבוֹתָם:
{ס} **לב** וּמֵחֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה שְׁמוֹנֶה עָשָׂר אָלֶף
אֲשֶׁר נִקְבוּ בְּשֵׁמוֹת לָבוֹא לְהַמְלִיךְ אֶת־דָּוִיד:
{ס} **לג** וּמִבְּנֵי יִשָּׂשכָר יוֹדְעֵי בִינָה לָעִתִּים לָדַעַת
מַה־יַּעֲשֶׂה יִשְׂרָאֵל רָאשֵׁיהֶם מָאתַיִם וְכָל־אֲחֵיהֶם
עַל־פִּיהֶם: {ס} **לד** מִזְּבֻלֻן יוֹצְאֵי צָבָא עֹרְכֵי
מִלְחָמָה בְּכָל־כְּלֵי מִלְחָמָה חֲמִשִּׁים אָלֶף וְלַעֲדֹר
בְּלֹא־לֵב וָלֵב: {ס} **לה** וּמִנַּפְתָּלִי שָׂרִים אָלֶף
וְעִמָּהֶם בְּצִנָּה וָחֲנִית שְׁלֹשִׁים וְשִׁבְעָה אָלֶף:
{ס} **לו** וּמִן־הַדָּנִי עֹרְכֵי מִלְחָמָה עֶשְׂרִים־וּשְׁמוֹנָה
אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת: {ס} **לז** וּמֵאָשֵׁר יוֹצְאֵי צָבָא
לַעֲרֹךְ מִלְחָמָה אַרְבָּעִים אָלֶף: {ס} **לח** וּמֵעֵבֶר
לַיִּרְדֵּן מִן־הָרְאוּבֵנִי וְהַגָּדִי וַחֲצִי | שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה
בְּכֹל כְּלֵי צָבָא מִלְחָמָה מֵאָה וְעֶשְׂרִים אָלֶף:
{ס} **לט** כָּל־אֵלֶּה אַנְשֵׁי מִלְחָמָה עֹדְרֵי מַעֲרָכָה
בְּלֵבָב שָׁלֵם בָּאוּ חֶבְרוֹנָה לְהַמְלִיךְ אֶת־דָּוִיד עַל־
כָּל־יִשְׂרָאֵל וְגַם כָּל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל לֵב אֶחָד
לְהַמְלִיךְ אֶת־דָּוִיד: **מ** וַיִּהְיוּ־שָׁם עִם־דָּוִיד יָמִים
שְׁלוֹשָׁה אֹכְלִים וְשׁוֹתִים כִּי־הֵכִינוּ לָהֶם
אֲחֵיהֶם: **מא** וְגַם הַקְּרוֹבִים־אֲלֵיהֶם עַד־יִשָּׂשכָר
וּזְבֻלוּן וְנַפְתָּלִי מְבִיאִים לֶחֶם בַּחֲמוֹרִים וּבַגְּמַלִּים
וּבַפְּרָדִים | וּבַבָּקָר מַאֲכָל קֶמַח דְּבֵלִים וְצִמּוּקִים
וְיַיִן־וְשֶׁמֶן וּבָקָר וְצֹאן לָרֹב כִּי שִׂמְחָה בְּיִשְׂרָאֵל:
{פ}

דברי הימים א פרק יג

א וַיִּוָּעַץ דָּוִיד עִם־שָׂרֵי הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת לְכָל־
נָגִיד: **ב** וַיֹּאמֶר דָּוִיד לְכָל | קְהַל יִשְׂרָאֵל אִם־
עֲלֵיכֶם טוֹב וּמִן־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נִפְרְצָה נִשְׁלְחָה
עַל־אַחֵינוּ הַנִּשְׁאָרִים בְּכֹל אַרְצוֹת יִשְׂרָאֵל וְעִמָּהֶם
הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם בְּעָרֵי מִגְרְשֵׁיהֶם וְיֵקָבְצוּ
אֵלֵינוּ: **ג** וְנָסֵבָּה אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵינוּ אֵלֵינוּ כִּי־לֹא
דְרַשְׁנֻהוּ בִּימֵי שָׁאוּל: **ד** וַיֹּאמְרוּ כָּל־הַקָּהָל

לַעֲשׂוֹת כֵּן כִּי־יָשָׁר הַדָּבָר בְּעֵינֵי כָל־
הָעָם: **ה** וַיִּקְהֵל דָּוִיד אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל מִן־שִׁיחוֹר
מִצְרַיִם וְעַד־לְבוֹא חֲמָת לְהָבִיא אֶת־אֲרוֹן
הָאֱלֹהִים מִקִּרְיַת יְעָרִים: **ו** וַיַּעַל דָּוִיד וְכָל־יִשְׂרָאֵל
בַּעֲלָתָה אֶל־קִרְיַת יְעָרִים אֲשֶׁר לִיהוּדָה לְהַעֲלוֹת
מִשָּׁם אֵת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים | יְהוָה יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים
אֲשֶׁר־נִקְרָא שֵׁם: **ז** וַיִּרְכִּיבוּ אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
עַל־עֲגָלָה חֲדָשָׁה מִבֵּית אֲבִינָדָב וְעֻזָּא וְאַחְיוֹ
נֹהֲגִים בָּעֲגָלָה: **ח** וְדָוִיד וְכָל־יִשְׂרָאֵל מְשַׂחֲקִים
לִפְנֵי הָאֱלֹהִים בְּכָל־עֹז וּבְשִׁירִים וּבְכִנֹּרוֹת
וּבִנְבָלִים וּבְתֻפִּים וּבִמְצִלְתַּיִם
וּבַחֲצֹצְרוֹת: **ט** וַיָּבֹאוּ עַד־גֹּרֶן כִּידֹן וַיִּשְׁלַח עֻזָּא
אֶת־יָדוֹ לֶאֱחֹז אֶת־הָאָרוֹן כִּי שָׁמְטוּ
הַבָּקָר: **י** וַיִּחַר־אַף יְהוָה בְּעֻזָּא וַיַּכֵּהוּ עַל אֲשֶׁר־
שָׁלַח יָדוֹ עַל־הָאָרוֹן וַיָּמָת שָׁם לִפְנֵי
אֱלֹהִים: **יא** וַיִּחַר לְדָוִיד כִּי־פָרֹץ יְהוָה פֶּרֶץ בְּעֻזָּא
וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם הַהוּא פֶּרֶץ עֻזָּא עַד הַיּוֹם
הַזֶּה: **יב** וַיִּירָא דָוִיד אֶת־הָאֱלֹהִים בַּיּוֹם הַהוּא
לֵאמֹר אֵיךְ אָבִיא אֵלַי אֵת אֲרוֹן
הָאֱלֹהִים: **יג** וְלֹא־הֵסִיר דָּוִיד אֶת־הָאָרוֹן אֵלָיו
אֶל־עִיר דָּוִיד וַיַּטֵּהוּ אֶל־בֵּית עֹבֵד־אֱדֹם
הַגִּתִּי: **יד** וַיֵּשֶׁב אֲרוֹן הָאֱלֹהִים עִם־בֵּית עֹבֵד אֱדֹם
בְּבֵיתוֹ שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים וַיְבָרֶךְ יְהוָה אֶת־בֵּית
עֹבֵד־אֱדֹם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ: {ס}

דברי הימים א פרק יד

א וַיִּשְׁלַח חִירָם חוּרָם מֶלֶךְ־צֹר מַלְאָכִים אֶל־
דָּוִיד וַעֲצֵי אֲרָזִים וְחָרָשֵׁי קִיר וְחָרָשֵׁי עֵצִים לִבְנוֹת
לוֹ בָּיִת: **ב** וַיֵּדַע דָּוִיד כִּי־הֱכִינוֹ יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל־
יִשְׂרָאֵל כִּי־נִשֵּׂאת לְמַעְלָה מַלְכוּתוֹ בַּעֲבוּר עַמּוֹ
יִשְׂרָאֵל: {ס} **ג** וַיִּקַּח דָּוִיד עוֹד נָשִׁים בִּירוּשָׁלִָם
וַיּוֹלֶד דָּוִיד עוֹד בָּנִים וּבָנוֹת: **ד** וְאֵלֶּה שְׁמוֹת
הַיִלוּדִים אֲשֶׁר הָיוּ־לוֹ בִּירוּשָׁלִָם שַׁמּוּעַ וְשׁוֹבָב
נָתָן וּשְׁלֹמֹה: **ה** וְיִבְחָר וֶאֱלִישׁוּעַ וְאֶלְפָּלֶט: **ו** וְנֹגַהּ
וְנֶפֶג וְיָפִיעַ: **ז** וֶאֱלִישָׁמָע וּבְעֶלְיָדָע וֶאֱלִיפָלֶט: {פ}
ח וַיִּשְׁמְעוּ פְלִשְׁתִּים כִּי־נִמְשַׁח דָּוִיד לְמֶלֶךְ עַל־
כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ כָל־פְּלִשְׁתִּים לְבַקֵּשׁ אֶת־דָּוִיד
וַיִּשְׁמַע דָּוִיד וַיֵּצֵא לִפְנֵיהֶם: **ט** וּפְלִשְׁתִּים בָּאוּ
וַיִּפְשְׁטוּ בְּעֵמֶק רְפָאִים: **י** וַיִּשְׁאַל דָּוִיד בֵּאלֹהִים
לֵאמֹר הַאֶעֱלֶה עַל־פלשתיים פְּלִשְׁתִּים וּנְתַתָּם
בְּיָדִי וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה עֲלֵה וּנְתַתִּים בְּיָדֶךָ: **יא** וַיַּעֲלוּ
בְּבַעַל־פְּרָצִים וַיַּכֵּם שָׁם דָּוִיד וַיֹּאמֶר דָּוִיד פָּרַץ
הָאֱלֹהִים אֶת־אוֹיְבַי בְּיָדִי כְּפֶרֶץ מָיִם עַל־כֵּן קָרְאוּ
שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא בַּעַל פְּרָצִים: **יב** וַיַּעַזְבוּ שָׁם
אֶת־אֱלֹהֵיהֶם וַיֹּאמֶר דָּוִיד וַיִּשָּׂרְפוּ בָּאֵשׁ: {פ}
יג וַיֹּסִפוּ עוֹד פְּלִשְׁתִּים וַיִּפְשְׁטוּ
בָּעֵמֶק: **יד** וַיִּשְׁאַל עוֹד דָּוִיד בֵּאלֹהִים וַיֹּאמֶר לוֹ
הָאֱלֹהִים לֹא תַעֲלֶה אַחֲרֵיהֶם הָסֵב מֵעֲלֵיהֶם
וּבָאתָ לָהֶם מִמּוּל הַבְּכָאִים: **טו** וְיִהְיֶה כְּשָׁמְעֲךָ
אֶת־קוֹל הַצְּעָדָה בְּרָאשֵׁי הַבְּכָאִים אָז תֵּצֵא
בַּמִּלְחָמָה כִּי־יָצָא הָאֱלֹהִים לְפָנֶיךָ לְהַכּוֹת אֶת־
מַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים: **טז** וַיַּעַשׂ דָּוִיד כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ
הָאֱלֹהִים וַיַּכּוּ אֶת־מַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים מִגִּבְעוֹן וְעַד־
גָּזְרָה: **יז** וַיֵּצֵא שֵׁם־דָּוִיד בְּכָל־הָאֲרָצוֹת וַיהוָה נָתַן
אֶת־פַּחְדּוֹ עַל־כָּל־הַגּוֹיִם:

דברי הימים א פרק טו

א וַיַּעַשׂ־לוֹ בָּתִּים בְּעִיר דָּוִיד וַיָּכֶן מָקוֹם לַאֲרוֹן
הָאֱלֹהִים וַיֵּט־לוֹ אֹהֶל: **ב** אָז אָמַר דָּוִיד לֹא
לָשֵׂאת אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים כִּי אִם־הַלְוִיִּם כִּי־בָם |

בָּחַר יְהוָה לְשָׁאת אֶת־אַהֲרֹן יְהוָה וְלִשְׁרֹתוֹ עַד־
עוֹלָם: {פ}
ג וַיִּקְהֵל דָּוִיד אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְרוּשָׁלִָם
לְהַעֲלוֹת אֶת־אֲרוֹן יְהוָה אֶל־מְקוֹמוֹ אֲשֶׁר־הֵכִין
לוֹ: **ד** וַיַּאֲסֹף דָּוִיד אֶת־בְּנֵי אַהֲרֹן וְאֶת־הַלְוִיִּם:
{ס} **ה** לִבְנֵי קְהָת אוּרִיאֵל הַשָּׂר וְאָחִיו מֵאָה
וְעֶשְׂרִים: {ס} **ו** לִבְנֵי מְרָרִי עֲשָׂיָה הַשָּׂר וְאָחִיו
מָאתַיִם וְעֶשְׂרִים: {ס} **ז** לִבְנֵי גֵּרְשֹׁום יוֹאֵל הַשָּׂר
וְאָחִיו מֵאָה וּשְׁלֹשִׁים: {ס} **ח** לִבְנֵי אֱלִיצָפָן
שְׁמַעְיָה הַשָּׂר וְאָחִיו מָאתַיִם: {ס} **ט** לִבְנֵי חֶבְרֹון
אֱלִיאֵל הַשָּׂר וְאָחִיו שְׁמוֹנִים: {ס} **י** לִבְנֵי עֻזִּיאֵל
עַמִּינָדָב הַשָּׂר וְאָחָיו מֵאָה וּשְׁנֵים עָשָׂר: {פ}
יא וַיִּקְרָא דָוִיד לְצָדוֹק וּלְאֶבְיָתָר הַכ�ֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם
לְאוּרִיאֵל עֲשָׂיָה וְיוֹאֵל שְׁמַעְיָה וֶאֱלִיאֵל וְעַמִּינָדָב:
{ס} **יב** וַיֹּאמֶר לָהֶם אַתֶּם רָאשֵׁי הָאָבוֹת לַלְוִיִּם
הִתְקַדְּשׁוּ אַתֶּם וַאֲחֵיכֶם וְהַעֲלִיתֶם אֵת אֲרֹון יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־הַכִּינוֹתִי לוֹ: **יג** כִּי
לְמַבְּרִאשׁוֹנָה לֹא אַתֶּם פָּרַץ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בָּנוּ כִּי־
לֹא דְרַשְׁנֻהוּ כַּמִּשְׁפָּט: **יד** וַיִּתְקַדְּשׁוּ הַכֹּהֲנִים
וְהַלְוִיִּם לְהַעֲלוֹת אֶת־אֲרוֹן יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל: **טו** וַיִּשְׂאוּ בְנֵי־הַלְוִיִּם אֵת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה כִּדְבַר יְהוָה בִּכְתֵפָם בַּמֹּטוֹת
עֲלֵיהֶם: {פ}
טז וַיֹּאמֶר דָּוִיד לְשָׂרֵי הַלְוִיִּם לְהַעֲמִיד אֶת־
אֲחֵיהֶם הַמְשֹׁרְרִים בִּכְלֵי־שִׁיר נְבָלִים וְכִנֹּרוֹת
וּמְצִלְתָּיִם מַשְׁמִיעִים לְהָרִים־בְּקוֹל לְשִׂמְחָה: {פ}
יז וַיַּעֲמִידוּ הַלְוִיִּם אֶת הֵימָן בֶּן־יוֹאֵל וּמִן־אֲחָיו
אָסָף בֶּן־בֶּרֶכְיָהוּ {ס} וּמִן־בְּנֵי מְרָרִי אֲחֵיהֶם אֵיתָן
בֶּן־קוּשָׁיָהוּ: **יח** וְעִמָּהֶם אֲחֵיהֶם הַמִּשְׁנִים זְכַרְיָהוּ
בֶּן וְיַעֲזִיאֵל וּשְׁמִרָמוֹת וִיחִיאֵל | וְעַנִּי אֱלִיאָב
וּבְנָיָהוּ וּמַעֲשֵׂיָהוּ וּמַתִּתְיָהוּ וֶאֱלִיפְלֵהוּ וּמִקְנֵיָהוּ
וְעֹבֵד אֱדֹם וִיעִיאֵל הַשֹּׁעֲרִים: **יט** וְהַמְשֹׁרְרִים
הֵימָן אָסָף וְאֵיתָן בִּמְצִלְתַּיִם נְחֹשֶׁת
לְהַשְׁמִיעַ: **כ** וּזְכַרְיָה וַעֲזִיאֵל וּשְׁמִרָמוֹת וִיחִיאֵל
וְעַנִּי וֶאֱלִיאָב וּמַעֲשֵׂיָהוּ וּבְנָיָהוּ בִּנְבָלִים עַל־
עַלָמוֹת: **כא** וּמַתִּתְיָהוּ וֶאֱלִיפְלֵהוּ וּמִקְנֵיָהוּ וְעֹבֵד
אֱדֹם וִיעִיאֵל וַעֲזַזְיָהוּ בְּכִנֹּרוֹת עַל־הַשְּׁמִינִית
לְנַצֵּחַ: **כב** וּכְנַנְיָהוּ שַׂר־הַלְוִיִּם בְּמַשָּׂא יָסֹר
בַּמַּשָּׂא כִּי מֵבִין הוּא: **כג** וּבֶרֶכְיָהּ וְאֶלְקָנָה
שֹׁעֲרִים לָאָרֹון: **כד** וּשְׁבַנְיָהוּ וְיוֹשָׁפָט וּנְתַנְאֵל
וַעֲמָשַׂי וְזִכַרְיָהוּ וּבְנָיָהוּ וֶאֱלִיעֶזֶר הַכֹּהֲנִים
מחצצרים מַחְצְרִים בַּחֲצֹצְרוֹת לִפְנֵי אֲרוֹן
הָאֱלֹהִים וְעֹבֵד אֱדֹם וִיחִיָּה שֹׁעֲרִים
לָאָרֹון: **כה** וַיְהִי דָּוִיד וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְשָׂרֵי הָאֲלָפִים
הַהֹלְכִים לְהַעֲלוֹת אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה מִן־בֵּית
עֹבֵד־אֱדֹם בְּשִׂמְחָה: {פ}
כו וַיְהִי בְּעֶזֶר הָאֱלֹהִים אֶת־הַלְוִיִּם נֹשְׂאֵי אֲרוֹן
בְּרִית־יְהוָה וַיִּזְבְּחוּ שִׁבְעָה־פָרִים וְשִׁבְעָה
אֵילִים: **כז** וְדָוִיד מְכֻרְבָּל | בְּמְעִיל בּוּץ וְכָל־
הַלְוִיִּם הַנֹּשְׂאִים אֶת־הָאָרֹון וְהַמְשֹׁרְרִים וּכְנַנְיָה
הַשָּׂר הַמַּשָּׂא הַמְשֹׁרְרִים וְעַל־דָּוִיד אֵפוֹד
בָּד: **כח** וְכָל־יִשְׂרָאֵל מַעֲלִים אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־
יְהוָה בִּתְרוּעָה וּבְקוֹל שׁוֹפָר וּבַחֲצֹצְרוֹת
וּבִמְצִלְתַּיִם מַשְׁמִעִים בִּנְבָלִים וְכִנֹּרוֹת: **כט** וַיְהִי
אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה בָּא עַד־עִיר דָּוִיד וּמִיכַל בַּת־
שָׁאוּל נִשְׁקְפָה | בְּעַד הַחַלּוֹן וַתֵּרֶא אֶת־הַמֶּלֶךְ
דָּוִיד מְרַקֵּד וּמְשַׂחֵק וַתִּבֶז לוֹ בִּלְבָבָהּ: {פ}

נדפס לזכות
הילדה
מלכה בת
רעות תחי׳
שזכות לימוד התורה תגן
בעדה שתזכה לרפואה
שלימה ברנ״ב אבריה
ושס״ה גידיה במהרה
בתוך שאר חולי עמו
ישראל, אמן

לוח מוהרא"ש

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב - עיר השמחה

פרשת כי תצא

יום **ראשון**	**ח** 8	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא בתרא ע"ה **ירושלמי:** ראש השנה י"ט **תוספתא:** אהלות ד **נ"ך:** דברי הימים א ט **משניות:** שבת כד **זהר:** חלק א עמ' קצז-קצח	**עלות השחר** (72 דק') ... 5:03 | **חצות היום** ..... 12:36 **נץ החמה** ..... 6:17 | **שקיעה** ..... 06:52 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:40 | **צאת הכוכבים** ..... 7:07 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:26 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 8:05
יום **שני**	**ו** 9	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא בתרא ע"ו **ירושלמי:** ראש השנה כ' **תוספתא:** אהלות ה **נ"ך:** דברי הימים א י **משניות:** עירובין א **זהר:** חלק א עמ' קצט-ר	**עלות השחר** (72 דק') ... 5:04 | **חצות היום** ..... 12:35 **נץ החמה** ..... 6:18 | **שקיעה** ..... 06:51 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:40 | **צאת הכוכבים** ..... 07:06 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:27 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 8:04
יום **שלישי**	**ז** 10	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא בתרא ע"ז **ירושלמי:** ראש השנה כ"א **תוספתא:** אהלות ו **נ"ך:** דברי הימים א יא **משניות:** עירובין ב **זהר:** חלק א עמ' רא-רב	**עלות השחר** (72 דק') ... 5:05 | **חצות היום** ..... 12:35 **נץ החמה** ..... 6:19 | **שקיעה** ..... 06:50 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:41 | **צאת הכוכבים** ..... 7:05 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:27 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 8:03
יום **רביעי**	**ח** 11	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא בתרא ע"ח **ירושלמי:** ראש השנה כ"ב **תוספתא:** אהלות ז **נ"ך:** דברי הימים א יב **משניות:** עירובין ג **זהר:** חלק א עמ' רג-רד	**עלות השחר** (72 דק') ... 5:06 | **חצות היום** ..... 12:34 **נץ החמה** ..... 6:19 | **שקיעה** ..... 06:48 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:41 | **צאת הכוכבים** ..... 07:03 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 09:27 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 8:01
יום **חמישי**	**ט** 12	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא בתרא ע"ט **ירושלמי:** יומא א' **תוספתא:** אהלות ח **נ"ך:** דברי הימים א יג **משניות:** עירובין ד **זהר:** חלק א עמ' רה-רו	**עלות השחר** (72 דק') ... 5:06 | **חצות היום** ..... 12:34 **נץ החמה** ..... 6:20 | **שקיעה** ..... 06:47 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:41 | **צאת הכוכבים** ..... 7:02 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:27 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 8:00
יום **ששי**	**י** 13	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא בתרא פ' **ירושלמי:** יומא ב' **תוספתא:** אהלות ט **נ"ך:** דברי הימים א יד **משניות:** עירובין ה **זהר:** חלק א עמ' רז-רח	**עלות השחר** (72 דק') ... 5:07 | **חצות היום** ..... 12:34 **נץ החמה** ..... 6:21 | **שקיעה** ..... 06:45 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:41 | **צאת הכוכבים** ..... 7:00 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:27 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 7:58 **הדלקת נרות** (40 דק'): **6:45** (20 דק'): **6:25**
שב"ק	**יא** 14	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא בתרא פ"א **ירושלמי:** יומא ג' **תוספתא:** אהלות י **נ"ך:** דברי הימים א טו **משניות:** עירובין ו **זהר:** חלק א עמ' רט-רי	**שבת קודש פרשת כי תצא** **עלות השחר** (72 דק') ... 5:08 | **חצות היום** ..... 12:33 **נץ החמה** ..... 6:21 | **שקיעה** ..... 06:44 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:41 | **צאת הכוכבים** ..... 6:59 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:27 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 7:57 **מוצש"ק לשיטת ר"ת: 7:57**

'חִנּוּךְ יְלָדִים' מַתְחִיל בְּ'חִנּוּךְ הוֹרִים', אִם אַתָּה לֹא תְּחַנֵּךְ אֶת עַצְמְךָ - מָה אַתָּה מְצַפֶּה מֵהַיְלָדִים שֶׁלְּךָ ? ! הֲרֵי עָלֶיךָ הֵם מִסְתַּכְּלִים ! אִם יֵשׁ לְךָ מַכְשִׁירִים טְמֵאִים, אֵיךְ אַתָּה מְצַפֶּה מֵהַיְלָדִים שֶׁלְּךָ שֶׁלֹּא יִפְּלוּ בַּטְּנוּפֶת הַזֹּאת ? !... (משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)